

Omvårdnadsnämnden

Kallelse och föredragningslista

Sammanträdedatum: 2024-04-25

Sammanträdestid: kl. 08:30-12:00

Plats: Valfärd Gävle, Magasinsplan 19, Gevaliasalen

Övrig information:

Om du inte kan delta anmäler du det till Lena Wigg.

Gruppmöten:

Den 25 april, klockan 07.30-08.30, Magasinsplan 19.

Lokaler finns tillgängliga enligt följande:

(S), (MP), (C), (L), (KD): Gevaliasalen

(M): Intensivo, plan 1

(SD), Ebony, plan 1

(V): Espresso, plan 2

Presskonferens:

Den 25 april , kl 13.00, Valfärd Gävle, Magasinsplan 19 (separat inbjudan kommer).

Eva Älander (S), ordförande

1. Mötets öppnande

2. Upprop

3. Val av justerare

4. Fastställande av föredragningslista

5. Anmälan av beredning

Ärendebeskrivning

Beredning har ägt rum 2024-04-11, kl 08.15 - 09.10

Närvarande var ordförande Eva Älander (S) 1:e vice ordförande Ullrica Hurtig Hedin (KD) och 2:e vice ordförande Anders Jansson Gladh (M).

6. Informationsärende: Aktuellt från sektor Valfärd

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Magnus Höijer.

- Sektorns fortsatta arbete utifrån genomförd genomlysning av demensvården
- Svar på frågor från (M) till sektor Valfärd - Varför får hemtjänstföretag endast 90% i ersättning
- Svar på frågor från (M) till sektor Valfärd - Utfallet av projektet Från utbildning till arbete
- Frågor från (M) till sektor Valfärd - Varför är kostnadsläget för äldreomsorgen högre än landet
- Frågor från (V) till sektor Valfärd - Enhetschefernas ansvar och arbetssituation

Handlingar i ärendet

- Frågor från (M) till sektor Valfärd – Varför får hemtjänstföretag endast 90% i ersättning?
- Svar på frågor från (M) - Varför får hemtjänstföretag endast 90% i ersättning
- Frågor från (M) till sektor Valfärd – Utfallet av projektet - Från utbildning till arbete

- Svar på frågor från (M) - Utfallet av projektet Från utbildning till arbete
- Bilaga - Uppdragsbeskrivning Servicebiträde
- Bilaga - Arbetsbeskrivning Servicebiträde sammanställning
- Frågor från (M) till sektor Välfärd – Varför är kostnadsläget för äldreomsorgen högre än landet?
- Frågor från (V) till sektor Välfärd - Enhetschefers ansvar och arbetssituation

7. Beslutsärende: Ekonomisk månadsrapport för Omvårdnadsnämnden, mars 2024

Diarienummer: 24ON94

Förslag till beslut

- Att godkänna den ekonomiska månadsrapporten för omvårdnadsnämnden avseende mars 2024.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande Emma Edorsson samt kontorschefer.

Handlingar i ärendet

- Missiv, Ekonomisk månadsrapport för Omvårdnadsnämnden, mars 2024
- Bilaga 1 Ekonomisk månadsrapport för Omvårdnadsnämnden, mars 2024

8. Beslutsärende: Omvårdnadsnämndens plan för Intern styrning och kontroll år 2024

Diarienummer: 23ON521

Förslag till beslut

- Att anta plan för intern styrning och kontroll år 2024.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande: Martin Wagner.

Handlingar i ärendet

- Missiv, Omvårdnadsnämndens plan för intern styrning och kontroll år 2024
- Omvårdnadsnämndens plan för intern styrning och kontroll, 2024

9. Beslutsärende: Remiss på motion från (V) - Demenslots

Diarienummer: 24ON11

Förslag till beslut

- Att anta yttrandet som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande: Caroline Engberg.

Handlingar i ärendet

- Yttrande på remiss - Motion från Vänsterpartiet (V) - Demenslots
- Missiv - Remiss till Omvårdnadsnämnden gällande motion från Vänsterpartiet (V)- 23KS292
- Motion från Vänsterpartiet (V) - Demenslots

10. Beslutsärende: Remiss på motion från (M) - Återinför korttidsplatser och organisera hemtagningsteam

Diarienummer: 24ON12

Förslag till beslut

- Att anta yttrandet som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande: Caroline Engberg.

Handlingar i ärendet

- Yttrande - Remiss på motion från (M) - Återinför korttidsplatser och organisera hemtagningsteam
- Missiv - Remiss till Omvårdnadsnämnden gällande motion från Moderaterna (M) - Återinför korttidsplatser och organisera hemtagningsteam, 23KS89
- Motion från Moderaterna (M) - Återinför korttidsplatser och organisera hemtagningsteam.

11. Beslutsärende: Reglemente - Föreningsstöd till föreningar för målgrupper inom sektor Vårdförhållanden nämnders ansvarsområden

Diarienummer: 24ON73

Förslag till beslut

- Att anta föreslagna revideringar i reglemente för föreningsstöd till föreningarna för målgrupper inom sektor Vårdförhållanden nämnders ansvarsområden, samt
- Att reglementet gäller från och med 1 juli 2024.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande: Linda Sängstuvall, Caroline Engberg.

Handlingar i ärendet

- Missiv - Översyn av reglemente för föreningsstöd
- Förslag till revidering av reglemente för föreningsstöd
- Bilaga - Utkast till reglemente för föreningsstöd till föreningar för målgrupper inom Sektor Vårdförhållanden nämnders ansvarsområden

12. Beslutsärende: Delegationsbeslut

Diarienummer: 24ON64

Förslag till beslut

- Att godkänna redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende.

Handlingar i ärendet

- Delegationsbeslut - sammanställning
- Borttagen på grund av sekretess
- Borttagen på grund av sekretess
- Borttagen på grund av sekretess
- Borttagen på grund av sekretess

13. Beslutsärende: Kurser/konferenser

Ärendebeskrivning

Beslutsärende.

14. Kommande beslut: Verksamhetsrapport delår 1 år 2024 med årsprognos för Omvårdnadsnämnden

Diarienummer: 24ON152

Ärendebeskrivning

Kommande beslut. Föredragande: Martin Wagner.

15. Informationsärende: Inköp online inom Valfärd Gävles hemtjänst

Diarienummer: 24ON177

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Helén Polmé.

Handlingar i ärendet

- Inköp online inom Valfärd Gävles hemtjänst

16. Informationsärende: Bemanning ytterområden

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Kia Fernlund.

17. Informationsärende: Anmälningsärenden

Ärendebeskrivning

Informationsärende.

Handlingar i ärendet

- §8 KF Avsägelse samt fyllnadsval 2024(24KS1-17)

Informationsärende: Aktuellt från sektor Valfärd

6

Frågor till Sektor Vårld – Varför får hemtjänstföretag endast 90% i ersättning?

Moderaterna har fått frågor från hemtjänstföretag om ersättnings till endast 90% av schablontiden utan omfattande administration för att få samt tillgång till nyckelfrialås på samma sätt som egenregi i kommunen för hemtjänstföretag. Läs frågan har enligt uppgift utretts i sex år utan att hemtjänstföretagen har fått tillgång till dessa Vi önskar ett klarläggande vad gäller 90% ersättning och nyckelfrialås.

Frågor till Sektor Vårld

Fråga 1) Varför får hemtjänstföretag bara ersättning för 90% av schablontiden?

Fråga 2) Vad gäller nyckelfrialås och hemtjänstföretag?

Anders Jansson Gladh (M)

Tjänsteskrivelse

2024-04-15

Handläggare:

John Larsson, Ulf Häggberg
Tfn 026- 17 80 00
john.larsson@gavle.se
ulf.haggberg@gavle.se

Darienummer: 24ON163

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Sektor Vårlds svar på frågor från (M) – Varför får hemtjänstföretag endast 90% i ersättning?

Bakgrund

Anders Jansson Gladh (M) har inkommit med frågor till Sektor Vårld angående ersättning till hemtjänstföretag.

Sektor Vårlds svar på frågorna

Anders Jansson Gladh (M) inleder frågeställningarna med följande:

”Moderaterna har fått frågor från hemtjänstföretag om ersättnings till endast 90% av schablontiden utan omfattande administration för att få samt tillgång till nyckelfrialås på samma sätt som egenregin i kommunen för hemtjänstföretag. Lås frågan har enligt uppgift utretts i sex år utan att hemtjänstföretagen har fått tillgång till dessa Vi önskar ett klargörande vad gäller 90% ersättning och nyckelfrialås.”

Varför får hemtjänstföretag bara ersättning för 90% av schablontiden?

Beviljade insatser utförs mycket sällan till mer än 90%, kunder avsäger sig besök eller är av olika orsaker inte alltid hemma. Att ersätta utförd tid upp till 90% av beviljad schablontid är i flertalet fall generöst, förväntad utförandegrad ligger runt 80-85%.

Under 2023 varierade egenregins utförda tid mellan 75-82% av den beviljade schablontiden. Privata utförare varierade under samma period mellan 83-90%.

Grunden är att tid och utförda insatser hos kunder ersätts. Om den totala utförda tiden överskrider 90% av beviljad schablontid kan orsakerna till detta beskrivas i en skriftlig framställan om extra ersättning. Innan beslut tas om det är motiverat med extra ersättning sker bl.a. en granskning av utförarens insatsrapportering för att se om insatser rapporterats enligt rutin.

Vad gäller nyckelfria lås och hemtjänstföretag?

Nyckelfria lås har fördröjts i väntan på ny funktionalitet i insatsrapporteringssystemet TES. Det har de senaste åren varit många diskussioner med leverantören Tunstall om varför de inte infört den säkrare inloggningsmetoden som vi väntar på. Det pågår tester av en ny version av TES (TES 7) som ska ha efterfrågat funktionalitet men det går tyvärr inte att säga när privata hemtjänstutförare kan få tillgång till nyckelfria lås.

Magnus Höjjer
Sektorchef
Sektor Valfärd

Frågor till Sektor Välfärd – Vilket blev utfallet av projektet ”Från utbildning till arbete”?

Vid Selggrenskagårdens vård- och omsorgsboende genomfördes projekt ”Från utbildning till arbete” med servicebiträden. Projektet är avslutat och Moderaterna vill nu få en redogörelse för utfallet och vad som hände med deltagarna efter projektet.

Frågor till Sektor Välfärd

Fråga 1) Vilket blev resultatet?

Fråga 2) Har några tillsvidareanstälts inom Omvårdnad Gävle samt vilka uppgifter har de i sådana fall?

Fråga 3) Hur finansierades projektet och en eventuell tillsvidareanställningar.

Fråga 4) Kommer projektet att upprepas?

Anders Jansson Gladh (M)

Tjänsteskrivelse

2024-04-15

Handläggare:

Göran Herdin, Kia Fernlund
Tfn 026 - 17 80 00
goran.herdin@gavle.se
kia.fernlund@gavle.se

Darienummer: 24ON162

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Sektor Vårlds svar på frågor från (M) – Vilket blev utfallet av projektet "Från utbildning till arbete"?

Bakgrund

Anders Jansson Gladh (M) har inkommit med frågor till Sektor Vårld angående projektet "Från utbildning till arbete".

Sektor Vårlds svar på frågorna

Anders Jansson Gladh (M) inleder frågeställningarna med följande:

"Vid Selggrenskagårdens vård- och omsorgsboende genomfördes projekt "Från utbildning till arbete" med servicebiträden. Projektet är avslutat och Moderaterna vill nu få en redogörelse för utfallet och vad som hände med deltagarna efter projektet."

Vilket blev resultatet?

Projektet, som hette Stegvis utbildning till arbete, hade som primärt mål och syfte att utveckla grenen från trappstegsutbildning Vård och omsorg. Det första steget är servicebiträde och det översta steget i förlängningen för vissa kan vara vårdbiträde eller undersköterska.

Projektet ska skapa vägar ut för arbete hos mottagande arbetsgivare i Gävle kommun och privata näringslivet för målgruppen försörjningsstödstagare.

Under projektiden genomfördes ett test av modellen vid Selggrens vård- och omsorgsboende.

Av de åtta deltagare som inledde projektet och fullföljt, får sex stycken nu ett nystartsjobb med tillsvidareanställning i befattning servicebiträde vid olika våbo i Gävle kommun (2 Vallongården, 1 Selggrensgården, 1 Gävle strand, 1 Hemlingborg, 1 Hilleborg). En av deltagarna utreds för annan tjänst, en är sjukskriven pga skada.

Har några tillsvidareanställts inom Omvårdnad Gävle samt vilka uppgifter har de i sådana fall?

Inom Valfärd Gävle har sex av deltagarna i piloten tillsvidareanställts, se ovan. Vidare har 15 tjänster för servicebiträden inrättats inom sektorn, med arbetsställe vård- och omsorgsboende egenregi, rekrytering pågår. Samtliga som kommer från projektet och som anställs i den nyskapade tjänstebefattningen servicebiträde, får en tillsvidareanställning. Detta i formen Nystartsjobb under två års tid med subventionering från Arbetsförmedlingen.

Se bilaga för uppdrags- och arbetsbeskrivning.

Hur finansierades projektet och en eventuell tillsvidareanställningar?

Kostnaderna för personal i projektet i sig har finansierats genom ordinarie kommunbidrag.

Anställningarna hade utifrån nämndens budgetutrymme inte varit möjliga att finansiera via kommunbidrag. De har möjliggjorts under två år genom ansökta medel från statsbidraget kopplat till "Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer" (2023:609).

Kommer projektet att upprepas?

Modellen som projektet syftade till att ta fram finns kvar, och de försörjningsstödstagare som under våren 2024 genomför utbildning till servicebiträde hos Vuxenutbildningen, planeras erbjudas en anställning vid kursavslut i juni 2024.

Någon ny utbildningsomgång är i dagsläget inte planerad. Detta då det behöver finnas faktiskt anställande mottagare, för att det ska vara aktuellt med ytterligare utbildningsomgång.

Magnus Höjjer
Sektorchef
Sektor Vårld

Uppdragsbeskrivning

Befattning: Servicebiträde

Organisatorisk tillhörighet: Kontor Boende
Rapporterar till: Enhetschef på vård- och omsorgsboende
BAS-intervall: A
Senast ändrad:

Övergripande uppdrag

Arbetet med befattningen servicebiträde bidrar till kommunens mål *Fortbildning för fler i jobb*.¹ Reformeringen av den lokala arbetsmarknadspolitiken riktad till de personer som står allra längst från arbetsmarknaden ska fortsätta och det ska vara höga krav och förväntningar på att alla tar ett personligt ansvar.

Rollen som servicebiträde ska innefatta arbetsuppgifter är riktade mot service i överenskommelse med enhetschef på arbetsplatsen, arbetsuppgifter som är viktiga för verksamhetens kvalitet. Rollen är en god förebild och medskapar till en stödjande, och tillitsfull kultur utifrån kommunkoncernens värdegrund.

Kontakter och samarbete

Servicebiträde har ett nära samarbete med vårdbiträden och undersköterskor men ersätter dem inte på arbetsplatsen. Uppdraget innefattar vissa kontaktytor med kunder.

Arbetsuppgifter

Arbetsuppgifterna är av servicekaraktär och anpassas efter arbetsställe. Se bilaga.

Kompetens och erfarenhet

Utbildning Servicebiträde

Grundläggande förmåga i att kunna tala och förstå svenska språket. Meriterade med en grundskoleutbildning.

---

¹ [Kommunplan med årsbudget 2023 och utblick 2024-2026 \(3\).pdf](#)

Stor vikt kommer att läggas vid personlig lämplighet och tidigare arbetslivserfarenhet. En viktig förutsättning är att tycka om att träffa människor och att personen har ett gott servicebemötande.

Uppföljning av uppdragsbeskrivning

Uppföljning av uppdragsbeskrivning och prioritering inom uppdragets ram genomförs av överordnad chef i samband med medarbetarsamtal.

Arbetsbeskrivning Servicebiträde

Förbereda frukost:

- Koka gröt
- Koka ägg
- Sätta på kaffe
- Duka fram på borden och lägga fram servetter samt förkläde (haklapp)
- Ställa fram pålägg, mjölk, juice, fil, yoghurt, smör på kylplatta
- Ställa fram bröd och flingor

Ta reda på i kundslägenhet efter morgonbesök (annan personal hjälper kunden upp)

- Snygga till i badrummet
- Bädda
- Dra upp persienner
- Kasta sopor
- Ta ut glas och porslin som kommer från det gemensamma köket
- Byta sängkläder om de är smutsiga
- Torka av golvet om det är smutsigt
- Torka rent på bord eller sängbord om det är smutsigt
- Ta reda på badrummet efter dusch (då kan det bli fler saker att göra i badrummet)
- Tvätta kunds kläder när det behövs
- Renbädda sängen efter kunden duschat

Städ av korridor

- Damma allt, även golvlister
- Torka av dörrhandtag
- Torka av ledstång och annat som kan stå i korridoren som byråer mm
- Om det finns blommor där ska de vattnas
- Torrmoppa golvet
- Moppa golvet med fuktig mopp

Städ av dagrum

- Damma allt, även golvlister
- Göra rent i soffan/fåtöljen – borsta av/dammsuga och tvätta överdrag vid behov
- Vattna blommor
- Torka av bord och andra möbler
- Torrmoppa golvet
- Moppa golvet med fuktig mopp

Förbereda lunch

- Skala potatis
- Sätt in maten i varmluftsugn/ugn
- Göra i ordning sallad
- Sätta på kaffe

- Duka fram på borden och lägga fram servetter samt förkläde (haklapp)
- Ställa fram hårt bröd
- Ställa fram mjölk, måltidsdryck, lättöl, loka och smör på kylplatta
- Lingonsylt, inlagd gurka om det är sådan mat
- Duka bricka till kund som äter på rummet

Ta reda på i kök efter lunch

- Duka av bordet
- Torka av bord och stolar
- Sopa under bordet
- Stoppa i och plocka ur diskmaskinen
- Handdiska det som behövs
- Torka av arbetsytor
- Tömma sopor och kompost om det behövs

Städ av kylskåp

- Ta ut all mat
- Ta ut alla glashyllor
- Ta ut grönsakslådor
- Ta ut hyllorna på kylskåpsdörren
- Diska av allt för hand
- Torka rent i kylskåpet och kylskåpsdörren
- Sätt tillbaka hyllor och lådor
- Titta på datum innan förpackningarna ställs tillbaka
- Kontrollera grönsakerna
- Titta om det finns gammal mat och kasta bort den
- Torka av förpackningar vid behov
- Ställ tillbaka allt i kylskåpet

Städ av kundslägenhet

- Städa badrummet efter städrutinen
- Städa kundens lägenhet efter städrutinen

Städ av personaltoalett

- Städa toaletten efter städrutinen

Städ av skafferier

- Kontrollera datum på förpackningarna
- Våttorka alla ytor
- Moppa eventuellt golv med fuktig mopp

Städ av skölj och tvättstuga

- Damma av alla ytor
- Våttorka de ytor som behövs

- Torrmoppa golvet
- Moppa av golvet med fuktig mopp

Göra rent olika typer av hjälpmedel som rullstol, rullator mm

Städa av förråd för sänglinne, inkontinensskydd mm

- Damma av
- Torka av med fuktig trasa
- Torrmoppa golvet
- Moppa golvet med fuktig mopp

Titta om något behöver fyllas på i förråden

- Tvål
- Inkontinensskydd
- Sängkläder
- Handskar
- mm

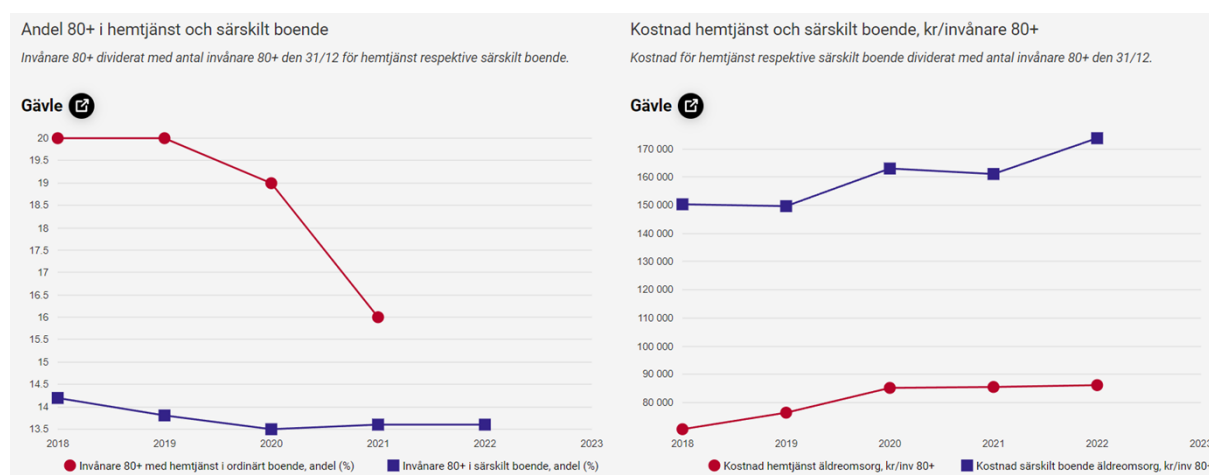
Slänga sopor vid behov

Om intresse finns får hen gärna baka något till kunderna

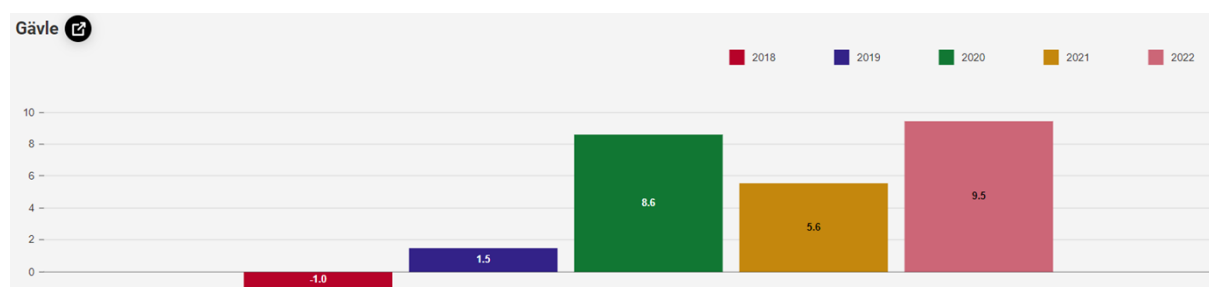

Frågor till Sektor Vårld – Varför är kostnadsläget för äldreomsorgen högre än landet?

Kolada.se framgår att kostnaden för hemtjänsten kr/invånare 80+ i Gävle kommun är högre än riket men också med jämförbara kommuner.

Även vad gäller Nettokostnadsavvikelsen jämför nettokostnaden med referenskostnaden ("statistiskt förväntad" kostnad). Visar resultat för Gävle ett högt kostnadsläge än förväntat efter 2018.

Frågor till Sektor Vårld

Fråga 1) Varför är hemtjänsten i kr/invånare 80+ hög och vad har vidtagits för att få ner kostnaderna?

Fråga 2) Varför visar Vårld Gävle ett högre kostnadsläge än förväntat och vilka åtgärder har vidtagits för att få ner kostnadsläget långsiktigt?

Muntlig redovisning och diskussion önskas.

Anders Jansson Gladh (M)

Frågeställning gällande organisation

Omvårdnadsförvaltningen har en omfattande verksamhet, en stor personalstyrka med varierande befattningar och ansvar. Ansvarsfördelningen är: sektorchef, kontorschef, verksamhetschef, enhetschef och medarbetare.

Enhetschefen är den chef som är närmast personalen i verksamheten, första linje-chef, och som ansvarar för den verksamhet som hen är anställd i.

Vi har i omvårdnadsnämnden många gånger berört att varje enhetschef i genomsnitt har för många medarbetare att ansvara för. De har dessutom ett antal andra uppgifter och ansvar som jag vill ha klarhet i. Enhetschefen är viktig för en fungerande verksamhet.

Därför vill jag att sektorchef Magnus Höjer redovisar för nämnden enhetschefernas arbetsituation utifrån följande frågeställningar om sektor Vårldens organisation, främst inom Boende, Stöd i hemmet och Hälsa och sjukvård:

- Vad har varje chef för ansvar och befogenheter?
- Hur ser den fysiska närvaron ut vid den verksamhet de ansvarar för?
- Hur många anställda har en enhetschef ansvar för när det gäller medarbetarsamtal, lönesamtal och andra åtaganden?

Maud Liljeqvist, Vänsterpartiet

Beslutsärende: Ekonomisk
månadsrapport för
Omvårdnadsnämnden, mars
2024
7
24ON94

Tjänsteskrivelse

2024-04-12

Diarienummer: 24ON92

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnd

Ekonomisk månadsrapport för omvårdnadsnämnden, mars 2024

Förslag till beslut

Att godkänna den ekonomiska månadsrapporten för omvårdnadsnämnden avseende mars 2024.

Ärendebeskrivning

Accumulerat resultat uppgår till minus 13,0 mnkr för hela nämndens ansvarsområde. Avvikelsen mot den periodiserade budgeten är för samma period minus 17,0 mnkr. Ansökningar om riktade statsbidrag görs främst under våren.

De största avvikelserna avser personalkostnader inom främst vård- och omsorgsboende (-15,5 mnkr) och hemtjänst (-3,8 mnkr), samt konsultkostnader för sjuksköterskor inom Hälso- och sjukvård (-4,5 mnkr).

Orsaker till höga personalkostnader är högre grad av tillsatta vak och hög sjukfrånvaro. I flera individärenden föreligger krav från tillsynsmyndigheter som har inneburit högre bemanningsgrad och undantag från det pågående arbetet med bemanningshandboken; Arbetsmiljöverket utifrån arbetsmiljöansvar och Inspektionen för vård och omsorg utifrån kvalitetsansvar för kunder.

För Specialdemens Fleming avser den största avvikelsen månadslön, timlön, övertid och OB. Orsaker är överanställningar primärt kopplade till inkonverteringar, hög sjukfrånvaro, utbildningar utifrån det pågående förbättringsarbetet vilket krävt timvikarier för att täcka upp frånvaro, samt brist på delegeringsbara medarbetare.

Bemanningshandboken förväntas ge effekt, framför allt under delår 2 och 3 2024. Det är idag oerhört svårt att ge en prognos för helårsresultatet utifrån den korta tid som förflutit av verksamhetsåret och sedan beslut om besparingar fattades på nämndsnivå.

Kostnader för bemanningssköterskor är fortsatt höga och anledning till negativ avvikelse. Per mars uppgår kostnaden till 12,9 mnkr. T o m mars nyttjar verksamheten 32 bemanningssköterskor. Verksamheten tilldelas 12,9 mnkr (helår) i prestationsersättning för tidigare års förtätning av sjuksköterskor per boende (helår) som täcker delar av hyrkostnaderna. Den 18 mars startar ny kväll-/helgorganisation. Denna förändring innebär ny schemaläggning för samtliga sjuksköterskor. Ny kväll-/helgorganisation medför möjlighet att avsluta hyrsköterskor, i takt med nyrekrytering under året.

Kostnaderna för köp av platser på externa vård- och omsorgsboenden är lägre än budget. De lägre kostnaderna beror på att det beräknades att Sättraåsen skulle ha 18 nya platser under våren 2024, varav 9 av dessa skulle finnas tillgängliga redan i februari. Per sista mars fanns det dock 54 lägenheter, vilket är samma antal som fanns per sista december 2023. Avvikelse +5,7 mnkr.

Antalet platser ska minskas på avlösningsvistelse till 10, samt ska antalet årsarbetare minskas med 8. En inventering av antalet kunder med gynnande beslut om insats i form av avlösningsvistelse visar att 15 platser behövs för att fortsätta verkställa befintliga insatser. Det gör att avvecklingen måste ske successivt och att det under en övergångsperiod alltså sker en besparing i lägre tempo än vad som avsågs då beslutsunderlag togs fram till omvårdnadsnämnden.

Besparingskrav om 3,8 mnkr har lagts på verksamhetsområdet för att minska anhörigstöd, träffpunkter samt volontärsamordning. Helårseffekt kan bedömas först efter att personalprocessen är klar och det är klart vilka medarbetare som påverkas och när dessa avslutat sin anställning.

Övergripande ska sektorn minska administrationen med 10 årsarbetare, motsvarande ca 7 mnkr på helårsbasis. För Omvårdnadsnämnden innebär detta ca 4,8 mnkr. Inventering har påbörjats för att identifiera lagstyrda funktioner, se över möjliga kostnadsminskningar generellt samt kommande vakanser eller ej tillsatta tjänster, funktioner med beröringspunkter till varandra samt efterfrågan av resurser/bedömning av kommande behov.

Utfallet på investeringsverksamheten är 0,3 mnkr av den totala budgeten på 9,0 mnkr.

Investeringar avser främst inventarier i samband med evakuering, tillhör till trygghetslarm samt rörelsevakt.

Grundregeln är att nämnderna i Gävle kommun ska ha en budget i balans, vid eventuella avvikelser ska en åtgärdsplan tas fram, beslutas och verkställas.

Kommunfullmäktiges budgetbeslut fattades 27 november 2023, och förutsättningarna för att nå helårseffekt för 2024 blev därmed direkt svåra, eftersom besparingar uppnås primärt genom att minska eller avsluta verksamheter. Påbörjade besparingar under 2024 ger effekter på de ekonomiska förutsättningarna för 2025 (Välståndsnämnderna har ett totalt besparingskrav på 180 mnkr för 2024, som en konsekvens av nämndernas underskott för 2023, samt de krav på besparingar som ligger för 2024).

Nämnden fattade besparingsbeslut den 22 februari. De beslut som nämnden fattade innebär helårseffekter på 40,8 mnkr (med helårseffekt avses vad som kan uppnås under en 12-månadersperiod). Endast mindre del av denna summa kommer alltså att uppnås i form av besparingar under 2024. Detta på grund av att nämnden fattade beslut om budget i december 2023 utifrån de ramar som alltså gavs den 27 november 2023. Sektorn behöver därmed arbeta vidare med utredningar för att komma med fler förslag till besparingar.

Efter fattat beslut har arbetet påbörjats med att effektuera besluten. Där beslut handlar om minskningar av verksamheter och personal behöver en process med fackliga organisationer följas, och den pågår just nu. Därmed är det oerhört svårt att lägga en prognos för nämnden eftersom det i nuläget inte går att säga när denna process är avslutad. Handlar det om andra förändringar, t ex omfördelning av resurser internt eller att utreda för att lägga fram fler förslag medför även det svårigheter att prognostisera.

Det bör återupprepas att de så kallade Välståndsnämnderna har en utmanande situation både utifrån det ekonomiska läget och de samhällsutmaningar som nämnderna ska möta och svara upp mot. Det handlar t ex om kort- och långsiktig kompetensförsörjning, där nästintill alla yrkeskategorier möter ökande krav både vad gäller nyrekryteringar och kompetensutveckling för befintlig personal. Det handlar om att höja nivån på den kommunala primärvårdens förmåga, där både den generella utvecklingen inom hälso- och sjukvården samt de utmaningar regionerna har att hantera ökar trycket på kommunerna. Och det handlar om att kommunen från 1 juli 2025 ska kunna svara upp mot en ny Socialtjänstlag, där fokus bl a ska vara på ett förebyggande arbete i alla åldrar, och där både processer, strukturer, organisering (sannolikt både tjänstemannaorganisationen och den politiska organisationen) behöver

utvecklas och förändras. Detta är tre stora områden att hantera, men det finns givetvis fler områden, både som en konsekvens av en på många områden utmanande samhällsutveckling och av var organisationen befinner sig just nu.

Utifrån ovan läggs prognos -50 mnkr för nämndens ansvarsområde, varav ca 6,5 mnkr avser PO-ökning om 1,43 %. Arbete pågår för en mer precis prognos i och med delårsrapport 1.

Beslutsunderlag

I bifogad bilaga 1 redovisas omvårdnadsnämndens resultat och investeringar för mars 2024.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Månadsrapport till nämnd

Omvårdnadsnämnd

Mars 2024

2024-04-12

Diarienummer: 24ON94

Handläggare: Emma Edorsson

Innehållsförteckning

1 Resultatrapport	3
2 Resultat	3
3 Årsprognos	7
4 Investeringsverksamhet	8
5 Sammanfattande kommentarer till kommunstyrelsen (FU)	9

1 Resultatrapport

Omvårdnadsnämnden	Utfall fg år	Utfall	Budget	Avvikelse mot budget	Förändring %	Budget
	202301-202303	202401-202403	202401-202403		2023 / 2024	202401-202412
Intäkter						
Taxor och avgifter	24 015	29 816	26 376	3 440	24,2%	105 505
Hysesintäkter	11 873	12 687	12 168	520	6,9%	48 670
Statsbidrag	3 807	7 822	5 923	1 899	105,5%	23 693
Övriga intäkter	16 263	15 143	14 948	195	-6,9%	59 791
Kommunbidrag	351 210	373 514	373 514	-0	6,4%	1 494 055
Summa intäkter	407 168	438 982	432 929	6 054	7,8%	1 731 714
Kostnader						
Personalkostnader	-205 375	-223 488	-210 533	-12 955	8,8%	-858 676
Inhyrd personal och konsulter	-7 580	-11 560	-618	-10 942	52,5%	-2 473
Bidrag och transfereringar	-682	-761	-499	-262	11,5%	-1 997
Köp av verksamhet och entreprenader	-130 469	-138 759	-139 471	712	6,4%	-557 885
Hyror och fastighetskostnader	-41 311	-43 536	-44 818	1 282	5,4%	-178 737
Övriga kostnader	-8 136	-9 722	-10 068	347	19,5%	-40 273
Material och förbrukning	-8 863	-9 196	-8 069	-1 127	3,8%	-32 274
Fordon och transporter	-5 060	-4 889	-4 568	-320	-3,4%	-18 273
Måltider	-5 507	-6 934	-6 643	-291	25,9%	-26 573
Avskrivningar och intern ränta	-2 309	-3 154	-3 638	484	36,6%	-14 553
Summa kostnader	-415 292	-451 999	-428 926	-23 072	8,8%	-1 731 714
Resultat	-8 124	-13 016	4 002	-17 019		0

2 Resultat

Sammanfattning av resultatet för omvårdnadsnämnden, mars 2024

Enligt bokföringen är det ackumulerade resultatet t.o.m. mars minus 13,0 mnkr för hela nämndens ansvarsområde. Avvikelsen mot den periodiserade budgeten är för samma period minus 17,0 mnkr. KS/KF beslutade i februari om att omfördela 2 886 tkr från Omvårdnadsnämnden till den centrala bemanningsenheten. Samtidigt beslutades om kompensation till nämnden för helårseffekt av kapitaltjänstkostnad och hyra för fastställda investeringar under 2023, vilket ger Omvårdnadsnämnden ökat kommunbidrag med 11 491 tkr. Total justering för nämnden uppgår till 8 605 tkr.

Från och med 13 mars har Gävle kommun ett nytt inköps- och fakturahanteringssystem Proceedo. Mars månadsrapportering är den första med nya rutiner och rapportuttag för leverantörfakturahantering. Det innebär att de fakturor/kostnader som inte har beslutsattesterats per sista mars kan vara poster som inte ska belasta resultatet. Likaså kan uppbokning av kostnader skett trots att dessa kostnader redan resultatförts. I dagsläget finns inte rapporter framtagna för att kunna kvalitetssäkra denna information.

Kommentarer och åtgärder till större avvikelser i resultatet t.o.m. mars 2024

Vård- och omsorgsboende egen regi -15,5 mnkr (feb -10,6 mnkr)

De största avvikelserna avser timlön, övertid och OB. Orsaker är högre grad av tillsatta vak och hög sjukfrånvaro. En enhetschefstjänst i verksamhetsområdet är ej budgeterad. I flera individärenden föreligger krav från tillsynsmyndigheter som har inneburit högre bemanningsgrad och undantag från det pågående arbetet med bemanningshandboken; Arbetsmiljöverket utifrån arbetsmiljöansvar och Inspektionen för vård och omsorg utifrån kvalitetsansvar för kunder.

För Specialdemens Fleming avser den största avvikelsen månadslön, timlön, övertid och OB. Orsaker är överanställningar primärt kopplade till inkonverteringar, hög sjukfrånvaro, utbildningar utifrån det pågående förbättringsarbetet vilket krävt timvikarier för att täcka upp frånvaro, samt brist på delegeringsbara medarbetare.

En bemanningshandbok för enhetschefer är framtagen och kommer på sikt att generera en kostnadsminskning. Den förväntade effekten är ett minskat behov av timanställda. Bemanningshandboken förväntas ge effekt framför allt under delår 2 och 3 2024. Det är idag oerhört svårt att ge en prognos för helårsresultatet utifrån den korta tid som förflutit av verksamhetsåret och sedan beslut om besparingar fattades på nämndsnivå.

Hemtjänst egen regi -3,8 mnkr (feb -2,2 mnkr)

Minskad volym mot budget ger negativ avvikelse på intäkter (-2,0 mnkr), personalkostnaderna balanserar inte mot den minskade intäkten (-4,8 mnkr). Området har fortsatt höga kostnader för timlön, övertid och OB. Orsaker är bland annat överanställningar för att klara egen personalförsörjning, beordringar pga. avslag på beställningar till bemanningenheten och utbildningar påkallade av pågående förbättringsarbete som krävt timvikarier för att täcka upp frånvaro.

Området har ännu inte fått kompensation för äldreomsorgslyftet/validering, samt för USK pilotprojekt och för de som går språkutbildning.

Arbetet för att nå en budget i balans visar på en positiv utveckling i februari för hemtjänsten. Pågående aktiviteter: Avstämning och utbildning i planering och schemaarbete tillsammans med verksamhetschef. Avstämningar med enhetschefer och samordnare för uppföljning och lärande med stöd av schema och bemanningsteamet gällande planering och schema. Tillförordnad verksamhetschef

med särskilt uppdrag från kontorschef stöttar enhetschefer, samordnare och planerare praktiskt gällande planering och schema.

Bemanningshandboken förväntas ge effekt, framför allt under delår 2 och 3 2024. Det är idag oerhört svårt att ge en prognos för helårsresultatet utifrån den korta tid som förflutit av verksamhetsåret och sedan beslut om besparingar fattades på nämndsnivå.

Hälso- och sjukvård -4,5 mnkr (feb -3,0 mnkr)

Kostnader för bemanningssköterskor är fortsatt höga och anledning till negativ avvikelse. Per mars uppgår kostnaden till 11,2 mnkr. Tom mars nyttjar verksamheten 32 bemanningssköterskor. Verksamheten tilldelas 12,9 mnkr (helår) i prestationsersättning för tidigare års förtätning av sjuksköterskor per boende som täcker delar av hyrkostnaderna.

Den 18 mars startar ny kväll-/helgorganisation. Denna förändring innebär ny schemaläggning för samtliga sjuksköterskor. Ny kväll-/helgorganisation medför möjlighet att avsluta hyrsköterskor vilket även är fallet, den 31 mars avslutas 9 hyrsköterskor. Dessa ersätts inte med egna resurser utan är att se som en kostnadsminskning. I takt med nyrekrytering under året kommer resterande bemanningssköterskor successivt att fhas ut.

From 1 maj ändras ledningsstruktur inom kontor Hälso- och sjukvård. Kontoret minskar antalet verksamhetschefer från två till en. Detta innebär en besparing motsvarande ca 0,8 mnkr.

Till följd av bemanningssituationen bedöms verksamheten inte hålla årets budget.

Vård och omsorgsboende myndighet +5,7 mnkr (feb +3,7 mnkr)

Kostnaderna för köp av platser på externa vård- och omsorgsboenden är 4,7 mnkr lägre än budget. De lägre kostnaderna beror på att det i budget beräknades att Sätträåsen skulle ha 18 nya platser under våren 2024, varav 9 av dessa skulle finnas tillgängliga redan i februari. Per sista mars fanns det dock 54 lägenheter, vilket är samma antal som fanns per sista december 2023. Total avvikelse för köp av plats mot budget för Sätträåsen är 3,4 mnkr. Även övriga utförare har positiv avvikelse för enstaka tomma platser.

Hemtjänst myndighet +2,0 mnkr (feb +0,2 mnkr)

De delar av hemtjänstverksamheten som ligger inom Myndighets verksamhetsområde har en positiv avvikelse till följd av volymförändringar. Högre volym i extern regi kompenseras till stor del med lägre volym i egen regi i förhållande till budget.

Natt och larm -1,2 mnkr (feb -0,7 mnkr)

Det nya heltidsmättet för nattarbete påverkar planeringen och ger en effekt som kräver 2,5 åa mer än budget i schemaplanering.

Det nya avtalet för trygghetslarm medför högre månatlig driftskostnad. Verksamheten har ökade personalkostnader på grund av utbytet av trygghetslarmen som fortsatt pågår i januari och delar av februari 2024. Byte av 7 bilar ger högre månatlig leasing- och underhållskostnad.

Fortsatt hantering av schemaarbete och planering pågår.

Avlösningsvistelse +0,5 mnkr (feb +0,4 mnkr)

Avlösningsvistelsen är föremål för besparingsåtgärd utifrån framtaget förslag som antogs och beslutades på Omvårdnadsnämndens sammanträde i februari.

Antalet platser ska minskas på avlösningsvistelse till 10, samt ska antalet årsarbetare minskas med 8. En inventering av antalet kunder med gynnande beslut om insats i form av avlösningsvistelse visar att 15 platser behövs för att fortsätta verkställa befintliga insatser. Det gör att avvecklingen måste ske successivt och att det under en övergångsperiod alltså sker en besparing i lägre tempo än vad som avsågs då beslutsunderlag togs fram till nämnden.

Förebyggande insatser och aktiviteter -0,6 mnkr (feb -0,3 mnkr)

Statsbidrag för personliga ombud har ännu inte kommit in, vilket ger negativ avvikelse på intäkter.

Besparingskrav om 3,8 mnkr har lagts på verksamhetsområdet för att minska anhörigstöd, träffpunkter samt volontärsamordning. Helårseffekt kan bedömas först

efter att personalprocessen är klar.

Anhöriganställda -0,5 mnkr (feb -0,4 mnkr)

De sista avsluten gjordes i december för icke sammanboende, eftersom lön utgår med en månads eftersläp hamnar denna kostnad i januari. När timmar hos kund försvinner tappas även intäkten, varför verksamheten har en avvikelse.

Resterande avslut är planerade till sista april. Personalkostnader finns därmed tom maj.

Utveckling och stöd -0,3 mnkr (feb +0,5 mnkr)

Övergripande ska sektorn minska administrationen med 10 årsarbetare, motsvarande ca 7 mnkr på helårsbasis. För Omvårdnadsnämnden innebär detta ca 4,8 mnkr. Inventering har påbörjats för att identifiera lagstyrda funktioner, se över möjliga kostnadsminskningar generellt samt kommande vakanser eller ej tillsatta tjänster, funktioner med beröringspunkter till varandra samt efterfrågan av resurser/bedömning av kommande behov. Först 2025 uppnås helårseffekt.

Övergripande avvikelser +1,5 mnkr (feb +0,9 mnkr)

Budgetjustering i och med KF:s beslut i februari innebär ett tillskott på 8,6 mnkr i omfördelning av ram läggs på övergripande nivå då hyror är budgeterade per objekt. Kostnader för chef i beredskap täcks delvis av dessa medel.

3 Årsprognos

Grundregeln är att nämnderna i Gävle kommun ska ha en budget i balans, vid eventuella avvikelser ska en åtgärdsplan tas fram, beslutas och verkställas.

Kommunfullmäktiges budgetbeslut fattades 27 november 2023, och förutsättningarna för att nå helårseffekt för 2024 blev därmed direkt svåra, eftersom besparingar uppnås primärt genom att minska eller avsluta verksamheter. Påbörjade besparingar under 2024 ger effekter på de ekonomiska förutsättningarna för 2025 (Välståndsnämnderna har ett totalt besparingskrav på 180 mnkr för 2024, som en konsekvens av nämndernas underskott för 2023, samt de krav på besparingar som ligger för 2024).

Nämnden fattade besparingsbeslut den 22 februari. De beslut som nämnden fattade innebär helårseffekter på 40,8 mnkr (med helårseffekt avses vad som kan uppnås under en 12-månadersperiod). Endast mindre del av denna summa kommer alltså att uppnås i form av besparingar under 2024. Detta på grund av att nämnden fattade beslut om budget i december 2023 utifrån de ramar som alltså gavs den 27 november 2023. Sektorn behöver därmed arbeta vidare med utredningar för att komma med fler förslag till besparingar.

Efter fattat beslut har arbetet påbörjats med att effektuera besluten. Där beslut handlar om minskningar av verksamheter och personal behöver en process med fackliga organisationer följas, och den pågår just nu. Därmed är det oerhört svårt att lägga en prognos för nämnden eftersom det i nuläget inte går att säga när denna process är avslutad. Handlar det om andra förändringar, t ex omfördelning av resurser internt eller att utreda för att lägga fram fler förslag medför även det svårigheter att prognostisera.

Det bör återupprepas att de så kallade Välfärdsnämnderna har en utmanande situation både utifrån det ekonomiska läget och de samhällsutmaningar som nämnderna ska möta och svara upp mot. Det handlar t ex om kort- och långsiktig kompetensförsörjning, där nästintill alla yrkeskategorier möter ökande krav både vad gäller nyrekryteringar och kompetensutveckling för befintlig personal. Det handlar om att höja nivån på den kommunala primärvårdens förmåga, där både den generella utvecklingen inom hälso- och sjukvården samt de utmaningar regionerna har att hantera ökar trycket på kommunerna. Och det handlar om att kommunen från 1 juli 2025 ska kunna svara upp mot en ny Socialtjänstlag, där fokus bl a ska vara på ett förebyggande arbete i alla åldrar, och där både processer, strukturer, organisering (sannolikt både tjänstemannaorganisationen och den politiska organisationen) behöver utvecklas och förändras. Detta är tre stora områden att hantera, men det finns givetvis fler områden, både som en konsekvens av en på många områden utmanande samhällsutveckling och av var organisationen befinner sig just nu.

Utifrån ovan läggs prognos -50 mnkr för nämndens ansvarsområde, varav ca 6,5 mnkr avser PO-ökning om 1,43 %. Arbeta pågår för en mer precis prognos i och med delårsrapport 1.

4 Investeringsverksamhet

Utfallet på investeringsverksamheten är 0,3 mnkr av den totala budgeten på 9,0 mnkr. Investeringar avser främst inventarier i samband med evakuering, tillbehör till

trygghetslarm samt rörelsevakt.

5 Sammanfattande kommentarer till kommunstyrelsen (FU)

Resultat / Årsprognos/Investeringsverksamhet

Akkumulerat resultat uppgår till minus 13,0 mnkr för hela nämndens ansvarsområde. Avvikelsen mot den periodiserade budgeten är för samma period minus 17,0 mnkr. Ansökningar om riktade statsbidrag görs främst under våren.

De största avvikelserna avser personalkostnader inom främst vård- och omsorgsboende (-15,5 mnkr) och hemtjänst (-3,8 mnkr), samt konsultkostnader för sjuksköterskor inom Hälso- och sjukvård (-4,5 mnkr).

Orsaker till höga personalkostnader är högre grad av tillsatta vak och hög sjukfrånvaro. I flera individärenden föreligger krav från tillsynsmyndigheter som har inneburit högre bemanningsgrad och undantag från det pågående arbetet med bemanningshandboken; Arbetsmiljöverket utifrån arbetsmiljöansvar och Inspektionen för vård och omsorg utifrån kvalitetsansvar för kunder.

För Specialdemens Fleming avser den största avvikelsen månadslön, timlön, övertid och OB. Orsaker är överanställningar primärt kopplade till inkonverteringar, hög sjukfrånvaro, utbildningar utifrån det pågående förbättringsarbetet vilket krävt timvikarier för att täcka upp frånvaro, samt brist på delegeringsbara medarbetare. Bemanningshandboken förväntas ge effekt, framför allt under delår 2 och 3 2024. Det är idag oerhört svårt att ge en prognos för helårsresultatet utifrån den korta tid som förflutit av verksamhetsåret och sedan beslut om besparingar fattades på nämndsnivå.

Kostnader för bemanningssköterskor är fortsatt höga och anledning till negativ avvikelse. Per mars uppgår kostnaden till 12,9 mnkr. Tom mars nyttjar verksamheten 32 bemanningssköterskor. Verksamheten tilldelas 12,9 mnkr (helår) i prestationsersättning för tidigare års förtätning av sjuksköterskor per boende (helår) som täcker delar av hyrkostnaderna. Den 18 mars startar ny kväll-/helgorganisation. Denna förändring innebär ny schemaläggning för samtliga sjuksköterskor. Ny kväll-/helgorganisation medför möjlighet att avsluta hyrsköterskor, i takt med nyrekrytering under året.

Kostnaderna för köp av platser på externa vård- och omsorgsboenden är lägre än budget. De lägre kostnaderna beror på att det beräknades att Sätträåsen skulle ha 18 nya platser under våren 2024, varav 9 av dessa skulle finnas tillgängliga redan i

februari. Per sista mars fanns det dock 54 lägenheter, vilket är samma antal som fanns per sista december 2023. Avvikelse +5,7 mnkr.

Antalet platser ska minskas på avlösningsvistelse till 10, samt ska antalet årsarbetare minskas med 8. En inventering av antalet kunder med gynnande beslut om insats i form av avlösningsvistelse visar att 15 platser behövs för att fortsätta verkställa befintliga insatser. Det gör att avvecklingen måste ske successivt och att det under en övergångsperiod alltså sker en besparing i lägre tempo än vad som avsågs då beslutsunderlag togs fram till omvårdnadsnämnden.

Besparingskrav om 3,8 mnkr har lagts på verksamhetsområdet för att minska anhängstöd, träffpunkter samt volontärsamordning. Helårseffekt kan bedömas först efter att personalprocessen är klar och det är klart vilka medarbetare som påverkas och när dessa avslutat sin anställning.

Övergripande ska sektorn minska administrationen med 10 årsarbetare, motsvarande ca 7 mnkr på helårsbasis. För Omvårdnadsnämnden innebär detta ca 4,8 mnkr. Inventering har påbörjats för att identifiera lagstyrda funktioner, se över möjliga kostnadsminskningar generellt samt kommande vakanser eller ej tillsatta tjänster, funktioner med beröringspunkter till varandra samt efterfrågan av resurser/bedömning av kommande behov.

Utfallet på investeringsverksamheten är 0,3 mnkr av den totala budgeten på 9,0 mnkr. Investeringar avser främst inventarier i samband med evakuering, tillbehör till trygghetslarm samt rörelsevakt.

Grundregeln är att nämnderna i Gävle kommun ska ha en budget i balans, vid eventuella avvikelser ska en åtgärdsplan tas fram, beslutas och verkställas.

Kommunfullmäktiges budgetbeslut fattades 27 november 2023, och förutsättningarna för att nå helårseffekt för 2024 blev därmed direkt svåra, eftersom besparingar uppnås primärt genom att minska eller avsluta verksamheter. Påbörjade besparingar under 2024 ger effekter på de ekonomiska förutsättningarna för 2025 (Välfärdsnämnderna har ett totalt besparingskrav på 180 mnkr för 2024, som en konsekvens av nämndernas underskott för 2023, samt de krav på besparingar som ligger för 2024).

Nämnden fattade besparingsbeslut den 22 februari. De beslut som nämnden fattade innebär helårseffekter på 40,8 mnkr (med helårseffekt avses vad som kan uppnås

under en 12-månadersperiod). Endast mindre del av denna summa kommer alltså att uppnås i form av besparingar under 2024. Detta på grund av att nämnden fattade beslut om budget i december 2023 utifrån de ramar som alltså gavs den 27 november 2023. Sektorn behöver därmed arbeta vidare med utredningar för att komma med fler förslag till besparingar.

Efter fattat beslut har arbetet påbörjats med att effektuera besluten. Där beslut handlar om minskningar av verksamheter och personal behöver en process med fackliga organisationer följas, och den pågår just nu. Därmed är det oerhört svårt att lägga en prognos för nämnden eftersom det i nuläget inte går att säga när denna process är avslutad. Handlar det om andra förändringar, t ex omfördelning av resurser internt eller att utreda för att lägga fram fler förslag medför även det svårigheter att prognostisera.

Det bör återupprepas att de så kallade Valfördsnämnderna har en utmanande situation både utifrån det ekonomiska läget och de samhällsutmaningar som nämnderna ska möta och svara upp mot. Det handlar t ex om kort- och långsiktig kompetensförsörjning, där nästintill alla yrkeskategorier möter ökande krav både vad gäller nyrekryteringar och kompetensutveckling för befintlig personal. Det handlar om att höja nivån på den kommunala primärvårdens förmåga, där både den generella utvecklingen inom hälso- och sjukvården samt de utmaningar regionerna har att hantera ökar trycket på kommunerna. Och det handlar om att kommunen från 1 juli 2025 ska kunna svara upp mot en ny Socialtjänstlag, där fokus bl a ska vara på ett förebyggande arbete i alla åldrar, och där både processer, strukturer, organisering (sannolikt både tjänstemannaorganisationen och den politiska organisationen) behöver utvecklas och förändras. Detta är tre stora områden att hantera, men det finns givetvis fler områden, både som en konsekvens av en på många områden utmanande samhällsutveckling och av var organisationen befinner sig just nu.

Utifrån ovan läggs prognos -50 mnkr för nämndens ansvarsområde, varav ca 6,5 mnkr avser PO-ökning om 1,43 %. Arbetet pågår för en mer precis prognos i och med delårsrapport 1.

Beslutsärende:
Omvårdnadsnämndens plan
för Intern styrning och kontroll
år 2024

8

23ON521

Tjänsteskrivelse

2024-04-16

Diarienummer: 23ON521

Handläggare:

Martin Wagner
Tfn 026 - 17 92 27
martin.wagner@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Omvårdnadsnämndens plan för intern styrning och kontroll, år 2024

Förslag till beslut

Att anta plan för intern styrning och kontroll år 2024.

Ärendebeskrivning

Omvårdnadsnämnden ska enligt den av kommunfullmäktige beslutade "Riktlinje för intern styrning och kontroll för nämnder och bolag" anta en beskrivning och plan för internkontroll. Planen utgår från COSO-modellen och innehåller en beskrivning av nämndens styrning och kontrollmiljö, riskvärdering och kontrollaktiviteter.

Beslutsunderlag

Plan för Intern styrning och kontroll för Omvårdnadsnämnden 2024.

Expedieras till

Kommunstyrelsens diarium.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Plan för intern styrning och kontroll, år 2024

Omvårdnadsnämnd

Innehållsförteckning

1 Styrning och kontrollmiljö.....	3
2 Riskvärdering	4
3 Kontrollaktiviteter	6
3.1 Ändamålsenlig och effektiv verksamhet.....	6
3.2 Efterlevnad av externa och interna regelverk	9

1 Styrning och kontrollmiljö

Styrdokument

Styrdokument

Omvårdnadsnämndens interna kontroll följer COSO-modellen som definierar internkontroll som en process som utformats för att ge en rimlig försäkran om att mål uppnås inom följande områden:

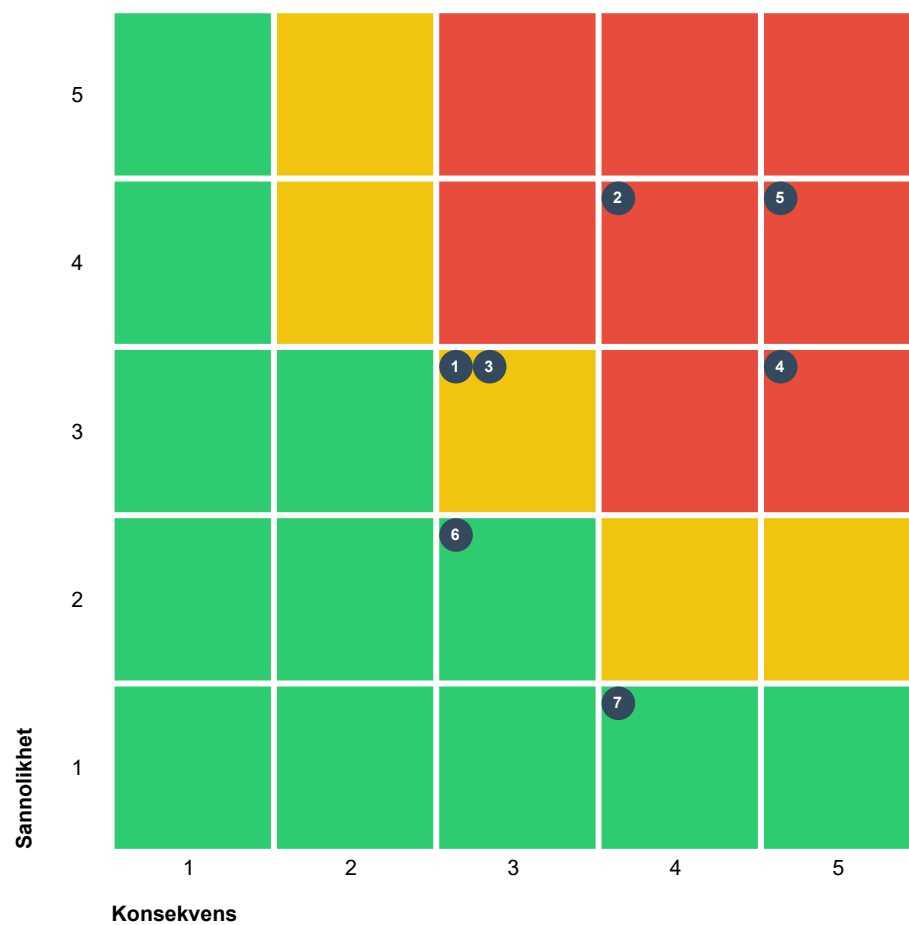
- Ändamålsenlig och effektiv verksamhet
- Efterlevnad av interna och externa regelverk

En väl fungerande intern kontroll förebygger att misstag sker i form av felaktiga beslut som har olika former av negativ påverkan. Syftet med intern styrning och kontroll är att synliggöra, hantera och minska risker inom nämndens ansvarsområde.

Plan för intern styrning och kontroll bygger på risk- och väsentlighetsanalyser som har genomförts av sektor välfärd. Risk- och väsentlighetsanalyser görs i förebyggande syfte, för att minska eller eliminera risker innan de faktiskt har hänt. Arbetet med riskhantering består av tre delar; inventera, värdera och åtgärda. Utgångspunkten är att den interna kontrollen ska säkerställa att organisationens mål uppfylls, att avtal följs och att verksamheten uppfyller krav i form av lagar, förordningar och annan kravställning.

De områden, processer eller rutiner där kontroll bedöms vara tillräcklig via det systematiska kvalitetsarbetet eller via andra upparbetade kontroller eller rutiner tas inte med i planen. Alla kontor som har verksamhet inom nämndens ansvarsområde har inventerat och värderat risker samt tagit fram riskhanteringsåtgärder i form av kontrollmoment. Sektorledningsgruppen har därefter prioriterat ett urval av riskerna samt sammanställt ett underlag till Omvårdnadsnämnden. Avslutningsvis har Omvårdnadsnämnden tagit del av sammanställningen av samtliga identifierade risker med riskvärdering och i en workshop fått avge sina medskick.

2 Riskvärdering

	Sannolikhet	Konsekvens
5	Mycket stor	Mycket stor
4	Stor	Stor
3	Medelstor	Medelstor
2	Låg	Liten
1	Mycket låg	Försumbar

3 Kritisk 2 Medium 2 Låg Totalt: 7

Risk- eller Målområde	Risker	Risknr	Riskenivå
Ändamålsenlig och effektiv verksamhet	 Kompetens- och kompetensförsörjning är inte tillräcklig	1	9
	 God ekonomisk hushållning -	2	16
	 Statsbidrag utnyttjas inte	3	9
	 Beredskap för extraordinära händelser är inte tillräcklig	4	15
Efterlevnad av externa och interna regelverk	 Risk att patient eller klient lider skada	5	20
	 Otillbörlig påverkan - olaga hot och våld eller påtryckning.	6	6
	 Uppföljning privata utförare (externa utförare) sker inte	7	4

Beskrivning av arbetet med riskvärdering

Sektorns ledningsgrupp genomför riskvärdering efter att riskinventering i organisationen utförts. Bedömning av risker görs bland annat utifrån omvärld och förändringar i verksamhet. Därefter presenteras riskvärdering för nämnden som slutligen får avge sina medskick till slutlig riskanalys. Utifrån detta formuleras ett beslutsförslag.

3 Kontrollaktiviteter

3.1 Ändamålsenlig och effektiv verksamhet

Risker	Beskrivning	Risknivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
<p>■ Kompetens- och kompetensförsörjning är inte tillräcklig</p>	<p>Nämndens verksamheter behöver en god kompetensförsörjning samt en tillräcklig kompetens hos den enskilde medarbetaren för att fungera på både kort och lång sikt. Detta avser både långsiktig strategisk kompetensförsörjning samt kortsiktig personalförsörjning, dvs att uppfylla verksamhetens behov av t ex semestervikarier.</p>	9	<p>Kontroll så att vikarieanskaffning fungerar och att rekryterad personal har för tjänsten och för uppdraget adekvat kompetens</p>		Helena Vahlund	År
			<p>Uppföljning av satsningar gällande kompetensförsörjning inom nämndens ansvar</p>		Helena Vahlund	År
<p>■ God ekonomisk hushållning</p>	<p>Verksamheten klarar inte ställa om efter den ekonomiska utvecklingen:</p> <p>*Risk att nödvändiga beslutade insatser av nämnd för att komma i ekonomisk balans 2024 ej genomförs i tid. *Ger beslutade besparingar avsedd effekt? *Har sektorn ett arbete för att motverka</p>	16	<p>Ger beslutade besparingar inom nämndens ansvarsområde avsedd effekt?</p>		Martin Wagner, Emma Edorsson	Tertial
			<p>Har sektorn ett arbete för att motverka välfärdsbrottslighet? Finns ändamålsenlig kontrollmiljö samt finns medvetande i organisationen?</p>		Martin Wagner, Caroline Engberg	År
			<p>Avtalstrohet - Sker inköp enligt avtal?</p>		Caroline Engberg	År

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
	välståndsbrottslighet? Finns ändamålsenlig kontrollmiljö samt finns medvetande i organisationen? *Avtalstrohet - Sker inköp enligt avtal? *Boendeplanen är inte anpassad efter verkliga behov. Boendeplan efterlevs inte. * Lokalplanering är inte effektiv och leder till onödiga kostnader		Lokalplanering är inte effektiv och leder till onödiga kostnader		Emma Edorsson, Caroline Engberg	År
	Felaktiga utbetalningar ska förhindras:		Felaktiga utbetalningar ska förhindras: Felaktiga beslut och insatser leder till omotiverade kostnader. Kvalitetsgenomgång av ärenden		Lena Hörnell, Martin Wagner	Tertial
	Felaktiga beslut och insatser leder till omotiverade kostnader. Bedrägeri från medarbetare Välståndsbrottslighet - extern aktör med uppsåt utnyttjar kommunen för egen ekonomisk vinning genom att förskansa sig medel denna inte har rätt till genom oriktiga uppgifter/bedrägeri.		Felaktiga utbetalningar ska förhindras: Välståndsbrottslighet - extern aktör med uppsåt utnyttjar kommunen för egen ekonomisk vinning genom att förskansa sig medel denna inte har rätt till genom oriktiga uppgifter/bedrägeri.	Sektorns ska utveckla strategi samt handlingsplan efter riskindikatorer för att motverka välståndsbrottslighet.	Martin Wagner, Caroline Engberg	År
	Exempel på kontrollmoment: Kvalitetsgenomgång av ärenden Uppföljning och kontroll		Statsbidrag utnyttjas inte	Statsbidrag utnyttjas inte effektivt, tillgängliga statsbidrag söks inte eller tillgängliga statsbidrag kan inte användas	Emma Edorsson, Caroline Engberg	År

Risker	Beskrivning	Riskenivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
	genom riktade insatser enligt riskindikatorer. Arbetsmetod FUT (felaktiga utbetalningar) genomförs					
■ Beredskap för extraordinära händelser är inte tillräcklig	Nämndens verksamhet ska fungera även vid storskaligt elbortfall, cyberattacker eller vid extremväder. Kontinuitetsplanering ska finnas. Övas detta?	15	Finns uppdaterade kontinuitetsplaner i samtliga verksamheter?		Helén Polmé, Lena Hörnell, Kia Fernlund, Anneli Lindblom, Caroline Engberg, Göran Herdin	År

3.2 Efterlevnad av externa och interna regelverk

Risker	Beskrivning	Riskniv å	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
<p>■ Risk att patient eller klient lider skada</p>	<p>Brister i uppföljningen av nämndens verksamhet, avtal, uppdrag och individärenden kan ge att nämnden inte på tillräckliga grunder kan säkra att kvalitet sker i enlighet med uppdraget. Brister i avrapportering till nämnden kan leda till att beslut om satsningar och åtgärder tas på felaktiga grunder. Det systematiska kvalitetsarbetet inte genomförs enligt lagkrav, förordningskrav eller annan regel/kravställning, se särskilt Socialstyrelsens föreskrifter enligt SOSFS 2011:9.</p> <p>Risk att patient eller klient lider skada p.g.a. brist i insats eller utebliven insats.</p> <p>* Följs nationella riktlinjer "agera för säker vård"? * Kan ej säkerställa att organisationens verksamheter följer beslutade rutiner - Rutinen Systematiskt kvalitetsarbete SOSFS (VG-RUT-S-6843) ska följas * Ledningssystemet är ej funktionellt och ger inte rätt förutsättningar (ej</p>	20	<p>Kontrollmoment - Ej följsamhet Rutin VG-RUT-S-6843</p>	<p>*Fungerar avvikelshantering? *Avvikelser hanteras ej korrekt enligt beslutad rutin VG-RUT-S-6843 *Görs egenkontroller och riskbedömningar? Återrapporteras dessa och följs dessa upp? *Finns strukturer så återrapportering av ovanstående görs så det säkerställs att nämndens verksamhet säkerställer en god kvalitet?</p>	<p>Martin Wagner, Caroline Engberg</p>	<p>Tertial</p>

Risker	Beskrivning	Risknivå	Kontrollmoment	Beskrivning	Ansvarig:	Periodicitet
	<p>uppdaterat etc) * En inte tillräcklig kompetensnivå eller bristande språkkunskaper hos den enskilde medarbetaren utgör i sig en risk för brist i insats gentemot patient, klient eller kund.</p> <p>Kontrollmoment - säkerställs att nämndens verksamhet fullgör sina skyldigheter enligt SOFS - Ej följsamhet beslutad rutin kvalitetsarbete enl. Rutin VG-RUT-S-6843) *Fungerar avvikelshantering? Avvikelse hanteras ej korrekt enligt beslutad rutin ovan *Görs egenkontroller och riskbedömningar? Återrapporteras dessa och följs dessa upp? *Finns strukturer så återrapportering av ovanstående görs så det säkerställs att nämndens verksamhet säkerställer en god kvalitet?</p>					

Beslutsärende: Remiss på
motion från (V) - Demenslots

9

24ON11

Tjänsteskrivelse

2024-03-18

Handläggare:

Therese Christiansson
026-17 80 00
therese.christiansson@gavle.se

Diarienummer: 24ON11

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Yttrande på remiss – Motion från Vänsterpartiet (V) – Demenslots

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Bakgrund

Omvårdnadsnämnden har ålagts yttra sig i rubricerat ärende, som är en remiss på en motion från Vänsterpartiet gällande "Demenslots".

Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens diarium tillhanda senast den 3 maj 2024.

Yttrande

Bakgrund

Idag räknas demenssjukdom som en av de största folksjukdomarna. Ca 150 000 personer lever med demenssjukdom i Sverige. Varje år insjuknar ca 20 000 – 25 000 i demenssjukdom i Sverige.

Det totala samhällskostnaderna för demenssjukdomar i Sverige beräknas till närmare 81,6 miljarder kr (2019) som är fördelade på:

- Kommuner (bl a särskilt boende, hemtjänst):
66,8 miljarder kr
- Regioner (bl a läkemedel och läkarbesök):
1,3 miljarder kr

- Informell vård (anhörigas obetalda vård):
12,5 miljarder kr
- Andra indirekta kostnader (sjukersättning och sjukfall):
1 miljard kr

Källa: Demenssjukdomarnas samhällskostnader i Sverige 2019, Karolinska Institutet

Nationella studier visar att specifikt yngre demenssjuka och deras närstående är en bortglömd grupp som hamnar i ett glapp mellan olika vårdgivare efter att ha fått diagnos. Man upplever sig lämnad i ensamhet i kris, sorg och en känsla av stor förlust av livet och funderingar om framtiden. Samma erfarenheter har kommit Demenssamordnare inom Valfärd Gävle till del via samtal med demenssjuka och deras närstående i Gävle kommun samt via Demensföreningen i Gävle.

I samband med diagnosbesöket ges information om sjukdomen och den behandling som erbjuds. Denna information kan vara svår att ta till sig vid detta tillfälle då individen och närstående kan befinna sig i chock efter att ha fått beskedet om att man har drabbats av en dödlig sjukdom som det inte finns något botemedel för, utan bara symtomlindrande läkemedelsbehandling.

Vanligtvis genomförs en telefonuppföljning av läkemedelsbehandlingen med sjuksköterska efter några veckor. Därefter kallas individen till ett återbesök hos läkare efter ca 8 månader och därefter en gång per år.

I det skede när individen får diagnosen, så finns sällan en etablerad kontakt med kommunen och därmed saknar individen och närstående information och vägledning om de insatser som finns att få. Det kan finnas ett behov av att löpande få information om, och få ställa frågor, om själva demenssjukdomen, symtom relaterat till den eller praktiska frågeställningar.

Nuläge Gävle kommun

I Gävle kommun finns en Äldrelots som ger stöd och vägledning generellt till seniorer. De demenssjuka och deras närstående kan behöva ett komplement till detta med en specifik inriktning på demens.

Den digitala Demenslotsen (demenslotsen.se) är ett verktyg som finns tillgängligt dygnet runt och en guide på vägen med demenssjukdomen. Den riktar sig som ett anhängstöd och kan fungera som ett komplement till Äldrelotsen när det gäller inriktning demens.

Demenslotsens mål är att stötta anhöriga med relevant information när man behöver det – varken för tidigt eller för sent. Oavsett om man är partner till den som är sjuk eller ett barn till en förälder med demens så har man rätt till stöd utifrån sin anhöriges sjukdomsförlopp.

Att vara anhörig kan vara en krokig och orolig resa och flera känner sig ensamma i utmaningen. Demenslotsen har därför definierat 16 olika "kapitel" som man kan utgå ifrån när det passar sin situation. Informationen är uppdelad för olika anhörigroller: äldre partner, vuxet barn till en äldre förälder, mitt i livet samt ung anhörig. Varje roll har ett eget "spår" på Demenslotsen för ännu mer personlig vägledning baserat på både situation och roll.

Det kan till exempel handla om praktiska råd kring förberedelser efter diagnosen eller om hur man ordnar en plats på ett vårdboende på bästa sätt, men också själsliga utmaningar kring saknad och förlust. Här finns en nationell del med information om sådant som kan vara bra att veta och man får också viktig kunskap om stöd och verksamheter i sin kommun. (källa Demenslotsen)

Förutom behovet av en digital Demenslots bedöms det finnas en efterfrågan och behov av en fysisk "demenslots", det vill säga en person med hög demenskompetens för mer specifik rådgivning och stöd i enskilda ärenden.

Sektor Vårlds Demenssamordnare beskriver att alltför många närstående till personer med demenssjukdom kontaktar samordnaren för råd och stöd, men kontakt tas även av personer själva som drabbats av en demenssjukdom. Hänvisning sker från Region Gävleborgs Minnesmottagning, men alltmer även från Hälsocentraler som följer Socialstyrelsens riktlinje: *Ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom – en modell för mångprofessionell samverkan för personcentrerad vård och omsorg vid demenssjukdom.*

Idag finns tjänsten som Demenssamordnare och ett litet demensteam som utgörs av två medarbetare det vill säga Demenssamordnare och en undersköterska. Önskvärt vore ett multiprofessionellt team där alla har en viss tid av sin tjänst i Demensteamet. I Socialstyrelsens riktlinje *Ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom – en modell för mångprofessionell samverkan för personcentrerad vård och omsorg vid demenssjukdom* påtalas vikten av en Demenssamordnare/demenssköterska samt ett multiprofessionellt demensteam bestående av personer från både kommun och Region.

Nuvarande Demensteam har organisationstillhörighet i Kontor Boende (vård- och omsorgsboende), med uppdrag att bistå VåBo med utbildnings- och handledningsinsatser i kundärenden. Då behovet av stöd ökar från anhöriga till personer med demenssjukdom, individer som är i tidigt stadie i sjukdomen, biståndshandläggare och LSS-boenden borde Demensteamet och Demenssamordnarfunktionen även formellt finnas som resurs även för dessa funktioner. Idag ges stöd till dessa i mån av tid, men behovet av stöd förefaller öka över tid. Utifrån detta skulle en utökning av ett demensteam behövas för att möta upp framtida behov och kunna arbeta förebyggande för att underlätta kvarboende i ordinärt boende. Med rätt stöd under sjukdomsresan kan en flytt till vård- och omsorgsboende senareläggas och en ökad livskvalitet möjliggöras för individer med demenssjukdom och närstående.

Välstånd Gävles Demenssamordnare anordnar, tillsammans med anhörigkonsulent, en samtalsgrupp sen ett år tillbaka på kvällstid för yngre personer med demenssjukdom och deras partner. Vid ett tillfälle bjuds även övriga familjemedlemmar in, då även läkare från Minnesmottagningen deltar digitalt för tema ”fråga doktorn”. Vid ordinarie träffar träffas alla gemensamt en stund, men delar också upp gruppen så att personer med demenssjukdom och deras närstående träffas var för sig för att utbyta erfarenheter men också för att ge varandra stöd i deras svåra situation.

Samtalsgruppen har varit framgångsrik och formen för dessa samtalsträffar är unik. Det är annars vanligt med separata anhöriggrupper och mindre vanligt med samtalsgrupper för personer med demenssjukdom. Både personer med demenssjukdom och deras närstående har behov av att träffa andra i ungefär samma situation och på samma plats i livet. Åldersgruppen har varit 55 – 68 år.

Då behovet av samtalsstöd ökar kommer öppna samtalsträffar på kvällstid erbjudas för närstående till yngre demenssjuka t ex vuxna barn, syskon, vänner osv som behöver stöd och information i sin relation med en yngre demenssjuk och träffa andra i liknande situation.

Välstånd Gävle ställer sig bakom förslaget om Digital demenslots i Gävle kommun, men bedömer också att den behöver kompletteras med en fysisk ”demenslots”. Detta för att möta dagens och framtida behov hos de personer som drabbats av demenssjukdom och deras närstående samt nätverket runt dem. Kostnaden för Digital demenslots uppgår enligt 2021 års prislista till ca 39 000 kr exkl moms i startavgift och därefter en

månadskostnad motsvarande ca 14 000 kr exkl moms. En fysisk demenslots motsvarar en årsarbetare (ca 700 000 kr). Ingen av dessa kostnader finns det finansiering för.

Magnus Höjer

Sektorchef

Sektor Vårld

Omvårdnadsnämnden har ålagts yttra sig över remiss gällande " Demenslots".

Ärendet hanteras av Omvårdnadsnämnden vid sammanträdet den 25 april 2024. Bitr sektorchef Caroline Engberg har tillsammans med demenssamordnare Therese Christiansson, varit ansvariga handläggare i ärendet.

Missiv

Ärende Dnr 23KS292
Dok/Handl id 23KS292-2
2024-01-04

kommunstyrelsen@gavle.se

Till Omvårdnadsnämnden

Ärende Motion från Vänsterpartiet (V) - Demenslots

Vårt dnr **23KS292**

Begäran om yttrande i rubricerat ärende.

Handlingar Motion från Vänsterpartiet (V)

Svarsdatum Senast den **3 maj 2024**

Upplysningar

När du skriver ett yttrande, svara enbart på den att-sats/att-satser som motionären föreslagit eftersom det är den som ansvarig nämnd eller Kommunfullmäktige tar ställning till. Tänk också på att ett yttrande i sig inte behöver vara omfattande, viktigast i yttrandet är att frågorna nedan ska vara besvarande:

- Är det något som vi redan gör/finns idag? Något som det redan tagits beslut om?
- Är det i linje med ambitioner i politiskt beslutande program eller andra inriktningsbeslut? Är det rimligt och önskvärt i verksamheterna? Förbättrar det för kunden/medborgaren?
- Är det förenligt med lagen?
- Är det möjligt att genomföra detta inom befintlig ram eller behövs det resurstillskott eller omfördelning/nya prioriteringar?

Efter beslut ska protokollsutdrag samt yttrande skickas till Kommunstyrelsens diarium kommunstyrelsen@gavle.se senast angivet svarsdatum. Ange **23KS292** i ämnesraden.

Med vänlig hälsning

Registrator
Styrning och stöd
Informationsförvaltningsenheten

Motion

avseende demenslots

Demenssjukdomar är i allra högsta grad anhörigsjukdomar. De anhöriga drabbas hårt och känner sig ofta vilsna i den situation som uppstår. Hur utvecklas sjukdomen, vad ska man förbereda sig själv och den sjuke på? Vad kan man förvänta sig? Vilken hjälp finns att få och i vilket skede ska man efterfråga hjälp, vem ska man vända sig till, HUR och NÄR ska man ta kontakt? Hur förbereder man som anhörig en flytt till demensboende, vad ska man då tänka på? Vad gör man som anhörig om man känner att något inte fungerar med hemtjänst, hemsjukvård, demensboende?

Frågorna blir många och svaren kan vara svåra att hitta. Olika kommuner har olika struktur och därmed olika möjligheter att ge svar på anhörigas frågor. Som exempel finns i Östersunds kommun ett "demensteam" med kurator, terapeut och en digital tjänst som kallas "demenslots".

Demenslots började 2018 som ett samarbetsprojekt i Skåne och finns nu tillgängligt i 20 kommuner och fungerar som dessa kommuners anhörigstöd. Det är en prenumerationstjänst, kommunen tecknar avtal och betalar en månadsavgift, därefter kan samtliga i kommunen (anhöriga, chefer, politiker, vårdpersonal, allmänt intresserade, hemtjänstpersonal etc) använda tjänsten hur mycket de vill. I dagsläget är kommunens månatliga avgift 16 070:-

Vänsterpartiet finner den här lösningen intressant och önskar att Gävle kommun tittar närmare på möjligheten att teckna ett sådant avtal. Vi tänker dock att tjänsten, då den är digital, behöver kompletteras med möjlighet att prata med en "fysisk person" som kan agera så att anhöriga får rätt stöd och information.

Vi yrkar

att fullmäktige ställer sig positiva till att undersöka om digital demenslots är en lämplig lösning för Gävle Kommun

Anna Cullfors, Vänsterpartiet

Beslutsärende: Remiss på
motion från (M) - Återinför
korttidsplatser och organisera
hemtagningsteam

10

24ON12

Tjänsteskrivelse

2024-04-10

Handläggare:

Elin Fridell
026-17 80 00
elin.fridell@gavle.se

Diarienummer: 24ON12

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Yttrande på remiss – Motion (M) – Återinför korttidsplatser och organisera hemtagningsteam

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Bakgrund

Omvårdnadsnämnden har ålagts yttra sig i rubricerat ärende, som är en remiss på en motion från Moderaterna gällande "Återinför korttidsplatser och organisera hemtagningsteam".

Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens diarium tillhanda senast den 3 maj 2024.

Yttrande

Bakgrund korttidsplatser

Under hösten 2022 genomfördes på uppdrag av sektorchef en utredning avseende avvecklingen av korttidsenheten, 22ON342. I den utredningen framkom bland annat behov av förtydligande runt de då inrättade resursplatserna. Det avsåg inrättande av en rutin som beskrev kriterier och handläggning av resursplatserna. I utredningen framkom också behovet av att ha tillgång till korttidsplatser, dock inget behov av en korttidsenhet. Detta föranledde ett internt utvecklingsarbete och i juni 2023 konverterades de tidigare resursplatserna till korttidsplatser och dessutom utökades de till att bli totalt sex stycken platser.

Befintliga korttidsplatser

I dagsläget finns sex (6) stycken korttidsplatser till förfogande. De är uppdelade så att hälften av platserna (3) finns på vård- och omsorgsboendet Vallongården och hälften (3) finns på vård- och omsorgsboendet Forellplan. Enligt boendesamordnare inom kontor Myndighet har det sedan införandet 2023, aldrig funnits någon kö till korttidsplatserna med inriktning demens, varken ifrån sjukhuset eller ifrån ordinärt boende. Det har dock förekommit enstaka ärenden där palliativa kunder som har vårdats i livet slut hunnit avlida innan beslut om korttidsplats har kunnat verkställas. Dessa kunder har vårdats på sjukhuset eller i ordinärt boende med vak dygnet runt. Att beslut inte hinner verkställas innan kund avlider är inget nytt fenomen som tillkommit sedan tidigare korttidsenheter utvecklades, utan det är något som kan förekomma utifrån flera olika faktorer: exempelvis i vilket skede som ansökan inkommer till biståndsenheten, kunds sjukdomsförlopp, hur snabbt korttidsplatsen kan iordningställas, etcetera.

I september 2023 genomfördes en utvärdering (22ON342-2) av de etablerade korttidsplatserna, där det bland annat framkom att berörda verksamheter då bedömde att de sex resursplatserna varit tillräckliga och att kriterierna är funktionella. Den sammantagna bedömningen är således att de sex (6) korttidsplatser som idag finns är tillfyllest och att behovet av korttidsplatser generellt sett kan tillgodoses genom dessa.

Hemtagningsteam

Ett projekt initierades tidigare avseende möjligheten kring att utveckla ett hemtagningsteam. Detta projekt lades på is då man såg att behovet redan tillgodosågs genom befintliga resurser samt genom samverkan mellan biståndshandläggare, hemtjänstutförare och hemsjukvård. Således arbetar man inte med hemtagningsteam i dagsläget och bedömningen är att det inte heller finns ett sådant behov.

Magnus Höjer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Omvårdnadsnämnden har ålagts yttra sig över remiss gällande "Återinför korttidsplatser och organisera hemtagningsteam".

Ärendet hanteras av Omvårdnadsnämnden vid sammanträdet den 25 april 2024. Utredare Elin Fridell har varit ansvarig handläggare i ärendet.

Missiv

Ärende Dnr 23KS89
Dok/Handl id 23KS89-2
2024-01-04

kommunstyrelsen@gavle.se

Till	Omvårdnadsnämnden
Ärende	Motion från Moderaterna (M) - Återinför korttidsplatser och organisera hemtagningsteam
Vårt dnr	23KS89
	Begäran om yttrande i rubricerat ärende.
Handlingar	Motion från Moderaterna (M)
Svarsdatum	Senast den 3 maj 2024

Upplysningar

När du skriver ett yttrande, svara enbart på den att-sats/att-satser som motionären föreslagit eftersom det är den som ansvarig nämnd eller Kommunfullmäktige tar ställning till. Tänk också på att ett yttrande i sig inte behöver vara omfattande, viktigast i yttrandet är att frågorna nedan ska vara besvarande:

- Är det något som vi redan gör/finns idag? Något som det redan tagits beslut om?
- Är det i linje med ambitioner i politiskt beslutande program eller andra inriktningsbeslut? Är det rimligt och önskvärt i verksamheterna? Förbättrar det för kunden/medborgaren?
- Är det förenligt med lagen?
- Är det möjligt att genomföra detta inom befintlig ram eller behövs det resurstillskott eller omfördelning/nya prioriteringar?

Efter beslut ska protokollsutdrag samt yttrande skickas till Kommunstyrelsens diarium kommunstyrelsen@gavle.se senast angivet svarsdatum. Ange **23KS89** i ämnesraden.

Med vänlig hälsning

Registrator
Styrning och stöd
Informationsförvaltningsenheten

Motion – Återinför korttidsplatser och organisera Hemtagningsteam

Våren 2020 beslutade omvårdnadsnämnden att avveckla 39 platser på korttidsenheten Bergmästaren inom Valfärd Gävle med motiveringen att ställa om från korttidsvistelse till hemtagningsteam vid utskrivning från slutenvården skulle spara pengar.

Valfärd Gävle har väl beskrivit de negativa konsekvenserna för kunderna och deras anhöriga i "Utredning efter avveckling av korttidsenheter – nuläge och utvecklingsbehov" Dnr 22ON342. I utredningen konstateras det att det inte tilldelats mer resurser eller att hemtjänst, hemsjukvård och biståndshandläggare börjat arbeta annorlunda mot tidigare med så kallade hemtagningsteam, som var en av förutsättning för att avveckla korttidsplatser. Hemtagningsteamerna måste utvecklas och organiseras som det var tänkt.

Beslutet att avveckla samtliga platser på korttidsboende i Gävle kommun är ett felaktigt beslut. Det har fungerat bristfälligt med den komplexa målgruppens behov vid utskrivning, med fler individuella livssituationer och behov än vad man både planerade för och har kunnat erbjuda. Hanteringen av snabba utskrivningar runt dessa patienter, där många är sköra och har ett stort hälso- och sjukvårdsbehov samt en ny förändrad livssituation, är mer komplicerad när allt ska planeras snabbt till kundens hem eller direkt till ett vård- och omsorgsboende.

Biståndshandläggare bedömer att det hade varit en mer human process att få komma till ett korttidsboende i direkt anslutning till utskrivning i stället för att behöva lämna sitt hem och flytta in på ett vård- och omsorgsboende och behöva ingå ett hyreskontrakt, möblera en lägenhet med mera. Korttidsplatser ger möjlighet till en human planering och förberedelser kring denna svaga grupp.

Med anledning av ovanstående yrkat jag:

Att Gävle kommun återinför korttidsplatser.

Eva-Marja Andersson (M)

Beslutsärende: Reglemente -
Föreningsstöd till föreningar
för målgrupper inom sektor
Välfärds nämnders
ansvarsområden

11

240N73

Missiv

2024-04-16

Handläggare:

Linda Sängstuvall
026-17 29 51
linda.sangstuvall@gavle.se

Diarienummer: 24ON73

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Översyn av reglemente för föreningsstöd till föreningarna för målgrupper inom sektor Vårdfärd nämnders ansvarsområden

Förslag till beslut

Att anta föreslagna revideringar i reglemente för föreningsstöd till föreningarna för målgrupper inom sektor Vårdfärd nämnders ansvarsområden, samt

Att reglementet gäller från och med 1 juli 2024.

Sammanfattning av ärendet

Frågan om en översyn av dagens reglemente gällande föreningsstöd aktualiserades då Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden (AFN) och Omvårdnadsnämnden (ON) inför beslut om fördelning 2024 fann att skrivningar i reglementet gör det svårt för många av de föreningar som återkommande ansöker om föreningsstöd att kunna beviljas stöd.

Vid Omvårdnadsnämndens och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens sammanträde i mars 2024 fattades beslut om att ge sektor Vårdfärd i uppdrag att göra en förnyad översyn av reglementet för föreningsstöd till föreningar som erbjuder aktiviteter för målgrupper inom sektor Vårdfärd nämnder. I översynen ingår; tillbakablick och inventering av tidigare reglementen samt att stämma av hur övriga sektorer i Gävle kommun hanterar föreningsstöd, omvärldsbevakning avseende hur andra kommuner hanterar liknande stöd, samt att beakta de rekommendationer som framkom i KPMGs rapport *Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Vårdfärd Gävle* från 2020.

På uppdrag av arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden samt omvårdnadsnämnden har en översyn av reglementet för föreningsstöd till föreningar som erbjuder aktiviteter för målgrupper inom sektor Vårlds nämnder genomförts. I underlaget ingår:

- En kort tillbakablick av tidigare reglementen.
- Avstämning kring hur Sektor Livsmiljö hanterar föreningsstöd.
- En översiktlig omvärldsbevakning avseende hur andra kommuner hanterar liknande stöd.
- En sammanfattning av de rekommendationer som framkom i KPMGs rapport *Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Vårld Gävle från 2020*.

En revidering av reglementet föreslås men själva hanteringen av föreningsstödet behålls i sin nuvarande form. De fördelar som kan ses med att behålla den nuvarande hanteringen av stödet inkluderar kontinuerlig kontakt med föreningarna, bättre förståelse för målgruppens behov och en smidigare ansökningsprocess för föreningarna. Nackdelarna som detta innebär är svårigheter att hantera få ansökningar effektivt, svårigheter att kunna upprätthålla kontinuitet i handläggningen samt risk för dubbelfinansiering.

De revideringar som föreslås av föreningsstödet reglemente innebär att medlemsstöd införs för att stödja föreningar på liknande sätt som andra medlemsstöd i kommunen. Verksamhetsstöd omvandlas till aktivitetsstöd för att fokusera på att stödja öppna aktiviteter för alla inom målgrupperna. Särskilt stöd tas bort till förmån för att kunna ingå andra avtalsbaserade samarbeten. Hyresstöd införs för att stödja föreningar med lokalkostnader, och regeln om föreningars egna tillgångar tas bort för att öka tillgängligheten till stöd.

Slutligen föreslås att e-tjänster för ansökningar införs samt att det digitala föreningsregistret används för att underlätta handläggningen av föreningsstöd.

Magnus Höjer

Sektorchef

Sektor Vårld

Tjänsteskrivelse

2024-04-09

Diarienummer: 24ON73

Handläggare:

Linda Sängstuvall
026-17 29 51
linda.sangstuvall@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnd

Översyn av reglemente för föreningsstöd till föreningarna för målgrupper inom sektor Vårldsfärd nämnders ansvarsområden

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden samt omvårdnadsnämnden har en översyn av reglementet för föreningsstöd till föreningar som erbjuder aktiviteter för målgrupper inom sektor Vårldsfärd nämnder genomförts. I underlaget ingår:

- En kort tillbakablick av tidigare reglementen.
- Avstämning kring hur Sektor Livsmiljö hanterar föreningsstöd.
- En översiktlig omvärldsbevakning avseende hur andra kommuner hanterar liknande stöd.
- En sammanfattning av de rekommendationer som framkom i KPMGs rapport *Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Vårldsfärd Gävle* från 2020.

En revidering av reglementet föreslås men själva hanteringen av föreningsstödet behålls i sin nuvarande form. De fördelar som kan ses med att behålla den nuvarande hanteringen av stödet inkluderar kontinuerlig kontakt med föreningarna, bättre förståelse för målgruppens behov och en smidigare ansökningsprocess för föreningarna. Nackdelarna som detta innebär är svårigheter att hantera få ansökningar effektivt, svårigheter att kunna upprätthålla kontinuitet i handläggningen samt risk för dubbelfinansiering.

De revideringar som föreslås av föreningsstödets reglemente innebär att medlemsstöd införs för att stödja föreningar på liknande sätt som andra medlemsstöd i kommunen. Verksamhetsstöd omvandlas till aktivitetsstöd för att fokusera på att stödja öppna aktiviteter för alla inom målgrupperna. Särskilt stöd tas bort till förmån för att kunna ingå andra avtalsbaserade samarbeten. Hyresstöd införs för att stödja föreningar med lokalkostnader, och regeln om föreningars egna tillgångar tas bort för att öka tillgängligheten till stöd.

Slutligen föreslås att e-tjänster för ansökningar införs samt att det digitala föreningsregistret används för att underlätta handläggningen av föreningsstöd.

Bakgrund

Frågan om en översyn av dagens reglemente gällande föreningsstöd aktualiserades då Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden (AFN) och Omvårdnadsnämnden (ON) inför beslut om fördelning 2024 fann att skrivningar i reglementet gör det svårt för många av de föreningar som återkommande ansöker om föreningsstöd att kunna beviljas stöd.

I gällande reglemente behöver föreningarna leva upp till en rad grundkrav som återges i de allmänna bestämmelserna för att kunna beviljas stöd, se bilaga 1 för exakt lydelse. Det är i dessa grundkravs sista punkt som skrivelsen om att "föreningen inte får ha tillgängliga ekonomiska tillgångar som överstiger 50% av kassaomsättningen". Det återfinns olika två typer av stöd, verksamhetsstöd och särskilt stöd. Verksamhetsstöd utbetalas utifrån planerade aktiviteter. Särskilt stöd utbetalas till samorganisationer. De två som under de senaste åren har ansökt om särskilt stöd är: PRO – samorganisation Gävle samt Funktionsrätt Gävle. Det särskilda stödet avser att stödja samordning för administration, personal och lokaler¹. Gällande reglemente återfinns i bilaga 1. Nämnderna (AFN och ON) valde ändå att bevilja merparten av de ansökta medlen för 2024 trots att huvuddelen av föreningarna utifrån reglementet hade för stora tillgängliga ekonomiska tillgångar i relation till sin kassaomsättning.

Vid AFN och ON sammanträde i mars fattades beslut om att ge sektor Valfärd i uppdrag att göra en förnyad översyn av reglementet för föreningsstöd till föreningar som erbjuder aktiviteter för målgrupper inom sektor Valfärds nämnder². I översynen

---

¹ Dnr 22ON414, Dnr 22AFN164

² Se § 33 sammanträdesprotokoll Omvårdnadsnämnden 2024-03-27, samt § 31 sammanträdesprotokoll arbetsmarknads och funktionsrättsnämnden.

ingår; tillbakablick och inventering av tidigare reglementen samt att stämma av hur övriga sektorer i Gävle kommun hanterar föreningsstöd, omvärldsbevakning avseende hur andra kommuner hanterar liknande stöd, samt att beakta de rekommendationer som framkom i KPMGs rapport *Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Vålfärd Gävle* från 2020. KPMG:s rapport återfinns i sin helhet i Bilaga 2.

Utredning

Tillvägagångssätt

Tidigare reglementen från 2006 fram till dagens har läst igenom och jämförts. Samtal med den tjänsteman som genomförde revideringen av reglemente 2022 har genomförts. Vad gäller övriga sektors arbete så har kontakter tagits med strateg för social hållbarhet, Planerings- och projektchef Gavlefastigheter och fritidssamordnare. Utöver det har Livsmiljöns dokument för riktlinjer och rutiner för hantering av kultur- och fritidsstöd inhämtats. Omvärldsbevakning har skett genom att granska kommuner inom R9-nätverket hantering av liknade stöd samt genom en intervju med handläggare i Linköping. Därutöver har KPMGs rapport utgjort underlag.

Kort tillbakablick över tidigare reglementen för föreningsstöd

Inför översynen av reglementet nu våren 2024 har en tillbakablick gjorts av den utveckling som skett av föreningsstödet över tid från Omvårdnadsnämnd till Sektor Vålfärd. Det första reglementet som utredare tagit del av inför denna översyn är daterat 2006³. Generellt kan sägas att reglementet har haft ungefär samma inriktning från 2006 fram till 2022 men att mängden förklarande text minskat samt att formuleringarna då blivit mer öppna för tolkningar vid var revidering.

Vid genomgången av tidigare reglementen framkommer att den nu aktualiserade regeln i allmänna bestämmelser om stödberättigade föreningars tillgängliga ekonomiska tillgångar i relation till kassaomsättningen reviderades 2009. Då kom andelen för egna tillgängliga tillgångar att höjas från 20 till 50 procent.

Vid den senaste revideringen, som var 2022, var de största förändringarna som gjordes att grundstödet som baserades på antalet medlemmar och möjligheten att ansöka om projektstöd togs bort. Utöver det kom antalet föreningar som kan söka

---

³ Se Dnr 06ON17, Dnr 09ON141, Dnr 14ON129, Dnr 22ON414, Dnr 22AFN164

föreningsstödet att utvidgas från funktionshinder- och pensionärsföreningar till *föreningar med aktiviteter för målgrupper inom Sektor Vårlders nämnders ansvarsområden*. Vid den revideringen önskades att fler föreningar skulle ansöka om verksamhetsstöd för aktiviteter som skulle vara öppna att delta i för alla och inte enbart medlemmarna i föreningen. Detta kom tyvärr inte att framgå så tydligt i den slutgiltiga skrivelsen av reglementet⁴. Det kom även att införas krav på återrapportering.⁵

Hur hanteras föreningsstöd inom övriga sektorer i Gävle kommun?

Sektor Livsmiljö är den sektor som idag hanterar den stora merparten av ansökningar gällande olika typer av stöd och bidrag till föreningar. Därutöver finns fonder, stiftelser och värdeöverföringsmedel som kan hanteras av andra sektorer.

Ansökningar och återrapporteringar sker digitalt i e-tjänster och systemstöd som Aktivitetskort på nätet (ApN). För hantering av föreningsregister, utbetalning av stöd samt bokning av kommunens lokaler används systemstödet FRI. I FRI ska föreningarna logga in och uppdatera uppgifter och lämna in verksamhetshandlingar, och det är även från FRI som uppgifterna i det för allmänheten sökbara föreningsregistret hämtas.

Livsmiljö är uppdelade så att Kultur handlägger kultur- och föreningsstöd som syftar till att främja och möjliggöra kultur- och föreningsliv. Kultur hanterar ansökningar gällande: Projektstöd, Arrangemangsstöd, Arrangemangsstöd för unga, Stöd till underhåll av hembygdsgårdar, Riktat lokalstöd, Stöd till studieförbund, Ateljéstöd, Verksamhetsstöd (fritidsgårdar och kulturföreningar), Externa medel, Skollovskoloniernas samfund, Allmänt förebyggande stöd, samt vissa stipendier. Kultur stöttade tidigare Vårld Gävle med hanteringen av *Stöd till pensionärs- och funktionshindersföreningar*.

Fritid hanterar Medlemsstöd, Verksamhetsstöd, Anläggningsstöd, Hyresstöd, Djurhållningsstöd och Extra medlemsstöd. De stöd Fritid hanterar söks främst av fritidsföreningar för barn- och unga.

Det finns en tydlig struktur för hanteringen av ansökningar inom Livsmiljö där handläggare bereder ärenden. Handläggarens uppgift är att granska inkomna handlingar och göra den första kontrollen om handlingarna är av godkänd karaktär eller om kompletteringar och eller ytterligare granskning behöver vidtas. Vid behov av en

---

⁴ Samtal med Eva Söderhäll som reviderade reglementet 2022, 2024-04-03.

⁵ Se 22ON414

ytterligare granskning ska handläggaren vända sig till andra handläggare eller sin chef. Det finns ett återkommande forum som kallas bidragsgruppsmöten, på dessa möten samlas handläggare och chef och där kan inkomna ansökningar diskuteras. I det mötet har chefen delegation att bevilja ansökningar upp till ett visst belopp. Färdigbehandlade ansökningar som chefen inte har delegation att fatta beslut om skickas, beroende på belopp, vidare till högre chefer eller nämnd. Beslut kan även tas att ett ärende behöver fördjupad granskning.

Föreningsstöd till funktionshinder- och pensionärsföreningar i andra kommuner

Alla kommuner inom R9-nätverket⁶ erbjuder någon typ av stöd/bidrag till pensionärs- och/eller funktionshinderföreningar. Samtliga kommuner inom R9-nätverket har vissa grundkrav för att stöd ska kunna beviljas, några av dem har valt att villkora stöd på olika sätt. Ett sådant villkor kan vara att aktiviteterna ska erbjudas även andra än föreningens medlemmar och att föreningens egna tillgångar, andra stöd och donationer påverkar möjligheten att bevilja stöd/bidrag.⁷

Konstruktionen för hur stöden är utformade är olika i alla kommuner och ofta skiljer sig möjligheten att ansöka om stöd mellan funktionshinderföreningar och pensionärsföreningar⁸. En återkommande konstruktion är liknande den Gävle kommun har för medlemsstöd inom fritidsområdet, där ett belopp utgår per antal medlemmar samt ytterligare belopp per sammankomst⁹. Det förekommer både att det utgår en engångssumma per sammankomst och att ett belopp baseras på antal deltagare. De som redovisar deltagare gör detta digitalt. Det förekommer även att kommunerna erbjuder ett grundstöd oberoende av antalet medlemmar.

Flera kommuner inom R9-nätverket erbjuder dessutom stöd liknande det som i dagens reglemente kallas för verksamhetsstöd, där föreningarna kan ansöka om bidrag/stöd

---

⁶ Gävle kommun ingår som en av nio kommuner i Resultatnätverket R9. Övriga kommuner i nätverket är Eskilstuna, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås samt Örebro.

⁷ Se exempelvis Linköping, [Regler för föreningsbidrag från äldrenämnden – Aktivitetsbidrag \(linkoping.se\)](#), Norrköping [Regler för Norrköpings kommuns bidrag övrigt stöd till föreningar.pdf \(norrkoping.se\)](#)

⁸ Se exempelvis Jönköping, [Bidrag och regler för fritidsföreningar - Jönköpings kommun \(jonkoping.se\)](#), Södertälje [regler-och-riktlinjer-for-foreningsbidrag-kf-20230306.pdf \(sodertalje.se\)](#)

⁹ Se Norrköping, [Regler för Norrköpings kommuns bidrag övrigt stöd till föreningar.pdf \(norrkoping.se\)](#)

för specifik aktivitet¹⁰ där förekommer att kommuner har krav på att aktiverna inte bara ska rikta sig till föreningens egna medlemmar¹¹.

Vid genomgången av R9-kommuners föreningsstöd fås bilden av det är ganska ovanligt att återfinna konstruktionen liknande särskilt stöd som finns i Gävles nuvarande reglemente. Uppsala har en liknande konstruktion¹² men i de flesta andra kommuner ingås andra typer av avtal vid mer omfattande samarbeten. I Örebro ansöks verksamhetsstöd för tre år i taget.¹³

Tidigare genomlysning av KPMG 2020

I den genomlysning som gjordes av KPMG 2020 framkommer att *"hanteringen av Valfärd Gävles föreningsstöd bör göras mer enhetligt och så långt som möjligt centraliseras för att öka effektiviteten och föreningsnyttan"*¹⁴.

I rapporten framkommer att mycket talar för att en central hantering av stöd vore positivt både ut ett medborgar- och effektivitetsperspektiv samt att det ur ett föreningsperspektiv underlättar med en väg in och en kontaktpunkt. De framhåller att en kommungemensam funktion har bättre förutsättningar att samla kunskap om och bygga relationer med föreningarna som underlättar samordning, genomförande och utveckling av ansöknings- och beredningsprocessen¹⁵.

KPMG anser att ansökningsprocessen för föreningsstöd bör likriktas och förespråkar att e-tjänster liknade de Sektor Livsmiljö använder bör tas fram och användas vid ansökan om föreningsstöd inom Sektor Valfärd. KPMG menar vidare att Valfärd Gävle i första hand bör förlänga (återuppta) den överenskommelse som innebar att Livsmiljö stod för administrationen runt ansökan och att de i förlängningen även bör bedöma inkomna ansökningar. I andra hand bör Sektor Valfärd själva tillämpa Livsmiljös rutin *Att hantera kultur- och fritidsstöd* vid handläggning av ansökningar om föreningsstöd inom Sektor Valfärds nämnder¹⁶.

---

¹⁰ Se Uppsala, [Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag \(uppsala.se\)](#)

¹¹ Se Örebro, [Aktivitetsstöd för äldre – villkor \(orebro.se\)](#)

¹² Se Uppsala, [Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag \(uppsala.se\)](#)

¹³ Se Örebro, [Verksamhetsbidrag till föreningar inom det sociala området – villkor \(orebro.se\)](#)

¹⁴ Se s. 4 i Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle, 2020-05-27

¹⁵ Se s. 31 KPMG, Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle, 2020-05-27

¹⁶ Se s. 32, KPMG, Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle, 2020-05-27

KPMG förespråkar även att reglementet för föreningsstöd till pensionärs- och funktionshindersorganisationen bör ersättas med ett uppdaterat reglemente som tydliggör gällande ansvarsfördelning mellan nämnderna och överensstämmar med vidareutvecklingen av processen *att hantera kultur- och föreningsstöd*. De anser vidare att idéburet partnerskap (IOP:er) bör användas vid mer omfattande samarbete.¹⁷

Förslag till revidering av reglementet för föreningsstöd inom Sektor Valfärd

Föreningsstöd är med och bidrar till att skapa förutsättningar för ett rikare föreningsliv och ett mervärde för kommuninvånarna. Valfärd Gävle har under lång tid erbjudit olika typer av föreningsstöd till de föreningar som representerar och erbjuder aktiviteter till målgrupperna inom Valfärd Gävle. Utifrån den genomlysning som gjorts ovan infinner sig frågan om hur föreningsstödet ska se ut och hanteras framgent inom Sektor Valfärd. Nedan presenteras ett förslag där Sektor Valfärd reviderar reglementet men i stort behåller hanteringen av föreningsstödet som den ser ut idag.

Fördelar med att föreningsstödet även fortsättningsvis hanteras av Sektor Valfärd:

- Sektor Valfärd behåller en återkommande kontakt med föreningarna inom Sektor Valfärds målgrupper.
- Sektor Valfärd har bättre förutsättningar att bedöma målgruppens behov och ha kunskap om den verksamhet som redan erbjuds målgruppen via den egna verksamheten.
- Det blir ingen större förändring vid ansökningsförfarandet för föreningarna.

Att behålla den nuvarande hanteringen av föreningsstödet har vissa nackdelar varav ett antal framkommer i KPMG:s rapport och andra grundar sig i ett handläggningsperspektiv:

- Föreningarna kan inte vända sig till en och samma kontaktpunkt för föreningsstöd.
- Få ansökningar¹⁸ ger Sektor Valfärd sämre förutsättningar för kvalitativ och resurseffektiv hantering både vad gäller ansökningar och uppföljningar. Det gör

---

¹⁷ Se s. 32, KPMG Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle, 2020-05-27

¹⁸ I snitt 10-15 ansökningar per år medan Livsmiljö hanterar några hundra.

det svårare att upprätthålla en tillräckligt hög kompetens hos handläggare det blir svårare att kvalitetssäkra processen och ger en större sårbarhet då det är få personer som har kunskap om och arbetar med stödet.

- Risken för dubbelfinansiering är högre när olika stöd hanteras i olika sektorer.
- Sektor Vårld saknar i dagsläget tillgång till systemstöd för handläggning, tillgång till vissa av dessa medför licensavgifter.

Förslag till revideringar i reglementet

Nedan redogörs för ett antal innehållsmässiga förändringar i reglementet. Utöver förändringarna nedan bör e-tjänst införas för ansökan, samt att det digitala föreningsregistret som i övriga sektorer används för att förse Gävle Kommun med aktuella föreningshandlingar och utbetalningar av föreningsstöd även bör användas av Vårld Gävle i handläggningen av föreningsstöd.

Medlemsstöd införs

Reglementet revideras genom att medlemsstöd införs, medlemsstödet utformas på liknande sätt som övrigt medlemsstöd i kommunen där nuvarande belopp innebär 80 kronor per år och medlem. Dock utgår ingen ersättning per sammankomst.¹⁹

Medlemsstödet är inte riktat på något sätt utan föreningarna kan använda medlemsstödet på det sätt de själva önskar.

Verksamhetsstöd blir aktivitetsstöd

Verksamhetsstöd har inom Sektor vårld varit synonymt med stöd till den verksamhet som föreningarna bedriver oavsett om mottagarna endast är de *egna medlemmarna* eller om verksamheten erbjuds även till *icke medlemmar*. Genom att återinföra ett grundstöd i form av medlemsstöd så kan det tidigare verksamhetsstödet renodlas till att bli ett *aktivitetsstöd* som syftar till att stödja föreningar som erbjuder aktiviteter som är öppna för delta i för *alla personer inom Sektor vårlds målgrupper* och inte endast

---

¹⁹ Medlemsstödet som finns vid Livsmiljö innebär att föreningarna även får 40 kronor per sammankomst. Detta då Vårld Gävle inte bedöms ha resurser för att administrera rapporteringen som då krävs via aktivitetskort på nätet.

medlemmar. Kravet på att aktiviteten ska vara tillgänglig för andra än endast medlemmar bidrar till en ökad skälighet i att skattemedel ska vara med och finansiera aktiviteterna.

Särskilt stöd tas bort

Merparten av det föreningsstöd som betalas ut sker i form av särskilt stöd. Det är relativt stora belopp som betalas ut till några få föreningar och där vinsterna för den enskilda medborgaren inte är särskilt synliga. Kontrollen på att utbetalda belopp går till uppgivna kostnader och att dubbelfinansiering inte förekommer är låg.

Vilken storlek på särskilt stöd som ska utgå är svårtolkat både för den som handlägger ärendet och för föreningen. Det finns ingen vägledning i nuvarande reglemente om belopp och i ansökan ställs heller inte krav på redovisning av tid för samordning eller tydlig redovisning av vilka föreningar som ansökande förening samorganiserar. Det framgår heller inte om Valfärd Gävle förbinder sig att ge full kostnadstäckning för de summor som föreningarna ansöker om inom detta område. För de ansökande föreningarna innebär otydligheten i reglementet en osäkerhet för vilken verksamhet och kostnader som föreningen långsiktigt kan hantera i form av personal eller liknade och för Valfärd Gävle blir det svårt att bedöma rimligheten i ansökningarna.

Utredare är därför av åsikten att det vore bättre både för föreningarna och Valfärd Gävle om andra typer av avtals slöts med de föreningar där Kommunen ser nyttan för kommuninvånarna av en större och mer kontinuerlig samverkan.

Utöver det särskilda stödet betalar Gävle kommun årligen drift och underhåll (cirka 250 000) för Tullbomsgården som är den fastighet som används som allaktivitetshus av funktionsrättsföreningar i Gävle kommun. Fastigheten ägs av Stiftelsen Tullbomsgården. Detta regleras utanför särskilt stöd idag och påverkas inte av att särskilt stöd tas bort ur reglementet.

Hysesstöd införs

Till föreningar där det finns behov av att hyra ändamålsenliga lokaler för att kunna bedriva kontinuerlig verksamhet kan hyresstöd utgå. Detta gäller samorganisationer som inte har andra avtal eller överenskommelser med Gävle kommun och är tänkt att ersätta den möjlighet som fanns till möjlighet att få stöd för hyreskostnader via särskilt

stöd. I tidigare reglementen framkommer att "det särskilda stödet bör täcka rimlig kostnad för kontorslokaler"²⁰.

Hysesstöd kan även utgå till den förening som bedriver återkommande träffpunktsverksamhet som är öppen att besöka även för de som inte är medlemmar i föreningen.

Regeln gällande föreningarnas egna tillgångar tas bort

Regeln gällande stödberättigade föreningars tillgängliga ekonomiska tillgångar i relation till kassaomsättningen har en gång i tiden tillkommit för att säkerställa att skattepengar ska ges till verksamheter där det gör mest nytta – de föreningar som har egna resurser behöver inte stöd från det allmänna för att bedriva sin verksamhet. Genom att införa de förändringar i reglementet som föreslås ovan och flytta fokus från stöd till *föreningen* till stöd för *aktiviteter* som är tillgängliga för en större grupp än de egna medlemmarna möjliggörs att regeln gällande stödberättigade föreningars tillgängliga ekonomiska tillgångar i relation till kassaomsättningen kan tas bort. Förtydligandet gällande att aktiviteterna ska vara tillgängliga även för icke medlemmar är en viktig del i möjliggörandet av att ta bort kravet tillgängliga ekonomiska tillgångar i relation till kassaomsättningen.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Valfärd

---

²⁰ Dnr 09ON141, Dnr 14ON129, lydelsen något annorlunda i Dnr 06ON17

Bilaga 1

Reglemente

Föreningsstöd till föreningar för målgrupper inom Sektor

2022-12-06

Diarienummer: 22AFN164, 22ON414, 22SON226

Allmänt

Arbetsmarknads- och funktionsstödsnämnden, Omvårdnadsnämnden och Socialnämnden ger möjlighet till föreningar att söka föreningsstöd. Årligen görs en översyn av föreningsstödet storlek. Föreningsstödet är uppdelat på *Verksamhetsstöd* och *Särskilt stöd* och det är nämnderna som beslutar om vilka regler som gäller för just det stöd som föreningen ansöker om.

Syfte

Syftet med föreningsstödet är att stimulera lokala föreningar till att genomföra aktiviteter som gynnar målgrupperna inom Valfärd Gävles nämnder.

Allmänna bestämmelser

För att kunna göra en ansökan om föreningsstöd så behöver föreningen uppfylla följande allmänna bestämmelser:

- Att föreningen på ett aktivt sätt arbetar med att företräda målgrupper inom Valfärd Gävles nämnders ansvar.
- Att föreningen har ett nära samarbete med Gävle kommuns verksamheter.
- Att föreningen har en stadigvarande verksamhet med antagna stadgar.
- Att föreningen är uppbyggd enligt demokratiska principer, främjar integration och mångfald, låter jämställdhet genomsyra såväl organisation som verksamhet och motverkar diskriminering samt aktivt arbetar med tillgänglighetsaspekter.
- Att föreningen har registrerat organisationsnummer samt innehar bank- eller plusgirokonto kopplat till föreningens huvudkassa vilken ska vara benämnd med föreningens namn.
- Att föreningen är registrerad i Gävle kommuns föreningsregister.
- Att föreningen håller årsmöte där revisorer utses och verksamhetsberättelse, resultat- och balansräkning, budget- och verksamhetsplan samt revisionsberättelse godkänns.
- Att föreningen inte har tillgängliga ekonomiska tillgångar som överstiger 50% av kassaomsättningen. Undantag kan ske:
  - För mindre och nystartade föreningar. Hänsyn kan tas till den låga omsättningen som kan ge skörhet från ett år till ett annat om man inte erhåller föreningsstöd.

-Om föreningen motiverar hur man ska använda pengarna till ändamålsenliga inköp eller liknande

Förutom dessa allmänna bestämmelser gäller specifika bestämmelser för respektive föreningsstöd, se nedan.

Verksamhetsstöd

Verksamhetsstöd utbetalas utifrån planerade aktiviteter. För att erhålla verksamhetsstöd krävs att föreningen lever upp till de allmänna bestämmelserna. Föreningen ska vara en lokal förening, vilket avser att förening bedriver sitt huvudsakliga arbete inom Gävle kommuns geografiska område. Storleken på verksamhetsstödet fördelas utifrån planerade aktiviteter.

Särskilt stöd

För att ansöka om särskilt stöd krävs att föreningen har en samorganisation. Särskilt stöd kan då ansökas av de lokala samorganisationerna som fungerar som paraplyorganisationer. I ansökan ska det beskrivas mellan vilka föreningar samorganisation sker. Särskilda stödet avser att stödja samordning för administration, personal och lokaler. Storleken på särskilt stöd beräknas utifrån antal medlemsföreningar, hyreskostnader och hur mycket samordnande arbetsuppgifter organisationen hanterar.

Ansökan

Ansökan sker på angiven blankett senast 1/10 årligen. Till ansökan bifogas:

- Senaste verksamhetsberättelse med bokslut och revisionsberättelse
- Gällande stadgar (gäller endast vid förstagsansökan)

Ansökan ska vara styrkt av ordförande eller kassör. Beslut tas i nämnderna senast **december månad varje år** och återrapporteras till den ansökande föreningen.

Utbetalning sker endast via plus- eller bankgiro till föreningens huvudkassa som ska vara benämnd med föreningens namn.

Uppföljning

Den förening som fått beviljat föreningsstöd är skyldig att rapportera utförda aktiviteter under året senast **15 november varje år**. Uppföljningen sker genom att gå in på ansökningsblanketten och fylla i genomförda aktiviteter och skicka in på nytt. Samverkan med Gävle kommuns verksamheter ska beskrivas i föreningens årliga verksamhetsberättelse.

Kontroll och utbetalning

Föreningarna är skyldiga att ge nämnderna insyn i verksamheten vid uppföljande kontroller och därmed också skyldiga att lämna de uppgifter som krävs. Om föreningen bryter mot reglementet eller då utbetalning av föreningsstöd skett på felaktiga uppgifter har nämnden rätt att återkräva beviljat stöd.

Om nämndernas fastställda summa för föreningsstöd inte utbetalas så kommer kvarstående belopp att utbetalas som schablon i förhållande till ansökt bidrag i samband med nämndernas årsbokslut.

Gävle kommun

Sid 81(144)

Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle
2020-05-27

Bilaga 2

Genomlysning av hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle

KPMG AB

2020-05-27

Antal sidor: 33

© 2020 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

All rights reserved.

KPMG Confidential

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	Slutsatser och förslag i sammanfattning	2
2	Bakgrund	6
3	Fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle	8
3.1	Om stiftelser och donationsfonder	8
3.2	Föreningsbidrag	10
3.3	Kommentar	10
4	Hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle	11
4.1	Nuläge: hanteringen av fonder och stiftelser gentemot respektive nämnd	11
4.2	Nyläge: sammanfattande slutsatser och förslag	22
4.3	Nuläge: hanteringen av föreningsbidrag gentemot respektive nämnd	24
4.4	Nyläge: sammanfattande slutsatser och förslag	31
4.5	Eventuella andra behov av förändringar	33
A	Bilaga: Exempel på ansökningsblankett Uppsala kommun	34

1 Sammanfattning

KPMG har genomfört en av översyn av hanteringen av fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom sektorn Vårld Gävle. Syftet har varit att ge Vårld Gävle och de berörda nämnderna:

- En genomlysning av vilka fonder, föreningsbidrag m.m. som finns att hantera inom organisationen
- Förslag på hantering av dessa inom Vårld Gävle gentemot respektive nämnd (struktur, rutiner, organisering)
- Förslag på andra förändringar avseende fonder, bidrag m.m. som organisationen skulle vara betjänt av, t.ex. förändrade ansvar mellan nämnder

Denna sammanfattning är utformad för att ge en tillräckligt heltäckande bild av innehållet och slutsatserna i rapporten. Den som vill sätta sig in närmare i bakomliggande resonemang rekommenderas att läsa rapporten i sin helhet. För en mer utförlig beskrivning med fokus på slutsatserna och förslagen angående hanteringen av stiftelser och donationsfonder rekommenderas avsnitt 4.2 och för föreningsstöd avsnitt 4.4.

1.1 Slutsatser och förslag i sammanfattning

Inledningsvis kan konstateras att genomlysningen tyder på att den ekonomiska förvaltningen av Vårld Gävles donationsfonder fungerar väl. Vi föreslår därför inte några förändringar rörande denna del av hanteringen. Vi ser heller inga behov av andra förändringar såsom nämndansvar utan bedömer att fokus bör ligga på ansvarsfördelning och processer på förvaltningsnivå.

Nedan följer övriga slutsatser samt förslag.

Tydliga processer är grunden för effektiva arbetssätt med Gävlebornas nytta i fokus

En process kan beskrivas som *"ett nätverk av aktiviteter som upprepas i tiden, vars syfte är att skapa värde för externa och interna kunder."*²¹

Processer har fokus på medborgaren/mottagaren och hur värde och nytta skapas över organisatoriska gränser.

Såväl den allmänna förvaltningen av stiftelser och donationsfonder som hanteringen av föreningsstöd och samverkan med föreningslivet genom idéburet offentligt partnerskap (IOP) bör ses som kommungemensamma processer med delprocesser. Det ger en god grund för personoberoende hantering och kontinuerlig förbättring av arbetet.

Vi föreslår därför att:

- Processbeskrivningar tas fram och fastställs för följande processer: - att hantera fonder inom omsorg och stöd
- att hantera stöd till pensionärs- och funktionshindersföreningar
- att samverka med föreningar genom IOP

Som grund för det bör hela/delar av dessa processer kartläggas tillsammans med berörda handläggare.

---

²¹ Bergman & Klefsjö (2012) *Kvalitet från behov från till användning*

Välfärd Gävle svarar för hanteringen av en betydande del av kommunens stiftelser, donationsfonder och föreningsstöd

Välfärd Gävle ansvarar för den allmänna förvaltningen av en fjärdedel av kommunens 89 donationsfonder. Socialnämnden ansvarar för nio och omvårdnadsnämnden för tretton donationsfonder.

Vidare hanterar Välfärd Gävle föreningsstöd i form av samarbetsavtal och mindre stöd löpande under året för socialnämnden, samt i samverkan med sektor Livsmiljö stöd till pensionärs- och funktionshinderorganisationer för omvårdnadsnämnden respektive arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden.

Den allmänna förvaltningen av Välfärd Gävles donationsfonder bör så långt möjligt centraliseras och förenklas för ökad effektivitet och medborgarnytta

Genomlysningen bekräftar både de brister i den allmänna förvaltningen av kommunens donationsfonder och de möjliga vinster ur effektivitets- och kvalitetshänseende som uppmärksammats av kommunrevisionen och den pågående översynen av stiftelseprocessen inom Styrning & Stöd. Dessa vinster kopplas framför allt till en centralisering av hanteringen liksom ett mer enhetligt ansökningsförfarande, handläggning och bedömning. Bland annat visar redovisningen av de rutiner och den praxis som genom åren tillämpats vid ansökan, handläggning och bedömning på behovet att utifrån donationsurkunderna, aktuell lagstiftning och erfarenheter i Gävle och andra kommuner förtydliga och förenkla ansöknings- och bedömningsförfarandet för de fonder som Välfärd Gävle hanterar. Det bör göras inom ramen för motsvarande arbete som redan genomförts för kommunstyrelsens och utbildningsnämndens donationsfonder.

Vi föreslår därför att:

- Välfärd Gävle ger klartecken till Styrning & stöd att snarast inleda motsvarande arbete som genomförts för kommunstyrelsens och utbildningsnämndens stiftelser och donationsfonder, samt för arbetet utser en kontaktperson med erfarenhet av handläggningen inom Välfärd Gävle.

I detta arbete bör även ingå att Styrning & Stöd undersöker möjligheten att för socialnämndens och omvårdnadsnämndens fonder tillämpa

samma tolkning av geografisk avgränsning i form av dagens kommungräns som tillämpas av kommunstyrelsen för dess stiftelser.

- Administrationen av sektor Vårlders fonder från och med 2021 som ett första steg sköts av Styrning & Stöd, medan bedömning och beslut hanteras inom Vårld Gävle. I ett senare skede kan det, tidigast från 2022, beroende på utfallet av översynen av kommunens stiftelseprocess, bli aktuellt med ytterligare centralisering av hanteringen.

Vidare föreslår vi att Vårld Gävle och Styrning & Stöd i detta arbete:

- så långt möjligt gör rutiner och bedömningskriterier för de båda nämndernas donationsfonder enhetliga i relation till andra nämnder både vad gäller tillämpning och dokumentation, bland annat omfattande införandet av en helt digital ansökningsprocess i form av en e-tjänster.
- utifrån bedömningskriterierna tydliggör kraven på uppgifter och bilagor vid ansökan till fonderna
- säkerställer en korrekt hantering av personuppgifter vid ansökan från båda nämndernas donationsfonder.

Vi föreslår också Vårld Gävle att:

- föreslå socialnämnden och omvårdnadsnämnden ett enhetligt förfarande för delegationsbeslut kopplat till hanteringen av deras olika fonder.
- säkerställa en enhetlig tillämpning av dokumenthanteringen kopplat till de båda nämndernas donationsfonder.

Hanteringen av Vårld Gävles föreningsstöd bör göras mer enhetlig och så långt möjligt centraliseras för att öka effektiviteten och föreningsnyttan

Genomlysningen bekräftar de utvecklingsbehov som bland annat adresserats i en revisionsgranskning 2018 samt av pågående utvecklingsarbeten inom sektorerna Styrning & Stöd respektive Livsmiljö. Både medborgar- och effektivitetsperspektiv talar för en central hantering av de stöd som föreningar ansöker om. Ur föreningarnas perspektiv underlättar det med en väg in och en kontaktpunkt. Vidare kan en kottungemensam funktion bygga en samlad kunskap och relationer med föreningslivet som underlättar samordning, genomförande och utveckling av ansöknings- och beredningsprocessen. Det arbetssätt som beskrivs i Livsmiljöns nya rutin för processen bör även omfatta pensionärs- och funktionshinderföreningar, vilket innebär att Livsmiljö fortsatt bör stå för administrationen och på sikt även bedömningen av ansökningarna.

För en mer enhetlig hantering av Valfärd Gävles föreningsstöd bör också en övergång från samarbetsavtal till idéburna offentliga partnerskap göras i enlighet med den kommande kammungemensamma rutinen för IOP. Det skulle tillsammans med ett upphörande av förvaltningens delegation att besluta om mindre föreningsstöd ge en tydligare struktur och hantering av socialnämndens stöd till organisationer.

Vi föreslår därför att:

- Valfärd Gävle och Livsmiljö Gävle i enlighet med Gävle kommuns nuvarande organisation samt förslagen i denna genomlysning uppdaterar det samarbetsavtal som för många år sedan slöts bland annat mellan tidigare Omvårdnad och Kultur & Fritid.
- Valfärd Gävle inför höstens ansökningsomgång ger klartecken till Livsmiljö Gävle att på motsvarande sätt som gjorts för dess egna föreningsstöd i samverkan med Valfärd Gävle kartlägga processerna för pensionärs- respektive funktionshindersorganisationer och ta fram e-tjänster för dem.
- Förtydliga gällande ansvarsfördelning för föreningsstöd genom revidering av omvårdnadsnämndens nämndreglemente.
- Ersätta omvårdnadsnämndens reglemente för föreningsstöd till pensionärs- och funktionshindersorganisationen med ett uppdaterat reglemente som tydliggör gällande ansvarsfördelning mellan nämnderna och överensstämmer med vidareutvecklingen av processen *att hantera kultur- och föreningsstöd*.
- Ersätta den rutin för föreningsbidrag som finns i "*Omvårdnads handbok*" med rutinen för processen *att hantera kultur- och föreningsstöd* också för pensionärs- och funktionshinderorganisationer.
- Valfärd Gävle tillsammans med Styrning & Stöd fortsätter dialogen med Kvinnojouren Blåklockan och mansmottagningen Stickan i syfte att ingå ett IOP från och med 2021. Det innebär även att:
  - socialnämnden före den 30 september bör säga upp samarbetsavtalen med dessa organisationer med intentionen att istället ingå IOP.
- Valfärd Gävle föreslår socialnämnden att de befintliga samarbetsavtalen med de övriga fyra organisationerna förlängs för 2021 med intentionen att inför 2022 ersätta dem med IOP:er eller avsluta samarbetet.
- Valfärd Gävle föreslår socialnämnden att genom en ändring i sitt nämndreglemente upphöra med den delegerade hanteringen till förvaltningen att under året bevilja föreningar medel. Föreningar bör istället hänvisas att söka annat föreningsstöd eller medel från donationsfonder.

För ökad effektivitet och kvalitet bör Valfärd Gävles fortsatta hantering av donationsfonder och föreningsstöd samlas inom en verksamhet

Ansvar för Valfärd Gävles del av processen att hantera stöd från fonder inom omsorg och stöd, läggs på *Planering, analys och utvärdering* inom *Utveckling och stöd*. En ekonom/handläggare med erfarenhet av hanteringen bör avsättas för arbetet, tillsammans med en utredare som vid behov kan stödja i bedömningsarbetet. Denna ansvarsfördelning ger även goda möjlighet att integrera rutiner och styrdokument för hanteringen i ledningssystemet liksom nämndhanteringen, vilket verksamheten också ansvarar för.

Vi föreslår därför att:

- Hanteringen av de tre nämndernas samtliga former av föreningsstöd förläggs till *Planering, analys och utvärdering* inom *Utveckling och stöd*.

2019 skötte *Verksamhets- och utvecklingsstöd* Valfärd Gävles hantering av föreningsbidragen för både Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden. De utredare som tidigare gjort denna bedömning finns inte längre kvar inom sektorn. Då sektorns utredningsresurser finns på *Planering, analys och utvärdering*, som vi även föreslår får ansvar för hantering av donationsfonder omfattande bland annat stöd till föreningar, är vårt förslag att där också samla sektorns hantering av föreningsstöd.

2 Bakgrund

Valfärd Gävle har funnits som sektor inom Gävle kommun sedan 1 januari 2019. Sektorn hanterar föreningsbidrag och fonder på uppdrag av tre nämnder: omvårdnadsnämnden, socialnämnden och arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden. Detta har tidigare hanterats på olika sätt i den förra förvaltningsorganisationen, vilket innebär att det inte funnits någon samordnad eller likriktad hantering över förvaltningsgränserna. I samband med organisations- och personalförändringar framkom under 2019 ett

behov av att se över hanteringen omfattande struktur, processer, rutiner och dokumentation.

2.1.1 Syfte

Översynens syfte har varit att ge Vålfärd Gävle och de tre nämnderna:

- En genomlysning av vilka fonder, föreningsbidrag m.m. som finns att hantera inom organisationen
- Förslag på hantering av dessa inom Vålfärd Gävle gentemot respektive nämnd (struktur, rutiner, organisering)
- Förslag på andra förändringar avseende fonder, bidrag m.m. som organisationen skulle vara betjänt av, t.ex. förändrade ansvar mellan nämnder

Det förväntade resultatet har varit en redovisning av förslag på förändringar av hantering och eventuella ytterligare förändringar till exempel rörande nämndansvar.

2.1.2 Metod

Översynen bygger på:

- Dokumentstudier bland annat omfattande reglementen, andra styrande och stödjande dokument kopplat till hanteringen av fonder, stiftelser och föreningsbidrag, samt tidigare revisionsgranskningar inom området
- Intervjuer/avstämningar med följande funktioner:
- Sektorchef, Vålfärd Gävle
  - Biträdande sektorchef, Vålfärd Gävle
  - Ekonomichef, Vålfärd Gävle
  - Verksamhetschef Planering, analys och utvärdering, Vålfärd Gävle
  - Verksamhetschef Verksamhets- och utvecklingsstöd, Vålfärd Gävle
  - Upphandlingscontroller, Vålfärd Gävle
  - Tidigare handläggare donationsfonder, f.d. socialförvaltningen
  - Enhetschef, social hållbarhet, Styrning & Stöd
  - Ekonomiassistent/projektledare, Ekonomiavdelningen, Styrning & Stöd

- Kultursamordnare, Livsmiljö Gävle
- Revisor, kommunrevisionen, Gävle kommun

Totalt har 8 intervjuer med sammanlagt 10 personer genomförts.

Flertalet har genomförts per telefon.

- Iakttagelser vid handläggning av 2020 års ansökningar till 2:a och 3:je samfonden, samt Samfonden Axel och Lulli Rettigs barnhem.
- Omvärldsbevakning omfattande några andra kommuners hantering av donationsfonder och föreningsbidrag

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga intervjupersoner samt flertalet av de personer som därutöver har bidragit med underlag.

3 Fonder, stiftelser och föreningsbidrag inom Valfärd Gävle

I detta avsnitt redovisas vilka fonder, stiftelser och föreningsbidrag som finns att hantera inom Valfärd Gävle kopplat till respektive nämnd.

3.1 Om stiftelser och donationsfonder

Gävle kommun förvaltar 89 donationsfonder, det vill säga medel som i testamenten eller gåvobrev överlämnats för att tas om hand av kommunen. Totalt finns 331 donationsfonder i kommunen, varav 242 är inpermuterade i dessa 89. Av dem hanteras 22 fonder inom Valfärd Gävle.

Merparten av donationsformerna förvaltas i stiftelseform. Bestämmelser för förvaltningen återfinns i stiftelselagen (1994:1220) samt i ett antal andra lagar och förordningar. Det regelsystem som normalt gäller för handläggningen av kommunens angelägenheter, det vill säga kommunallagen, är inte tillämpligt vid hantering av stiftelser. Stiftelselagen reglerar verksamheten som bedrivs i alla stiftelser men är i första hand utformad för reglering av så kallade avkastningsstiftelser såsom donationsfonder. Betecknande för en sådan stiftelse är att det är avkastningen och inte kapitalet som får tas i anspråk för att främja stiftelsens ändamål. Hur stor del av den årliga avkastningen som får delas ut, föreskrivs i respektive stiftelseförordnande. I regel anges att en viss procentuell andel ska läggas till kapitalet och att resterande andel av avkastningen får användas för att främja stiftelsens ändamål. Det innebär att bestämmelserna om kapitalanvändning i respektive stiftelseförordnande utgör grund vid den årliga beräkningen av hur stort belopp av årets avkastning som är disponibelt för utdelning följande år.

I promemorian *Fonder och föreningsstöd inom Valfärd Gävle* (april 2019) beskrivs en donationsfond som medel vilka förvaltas av kommunen för ett bestämt ändamål. En viss summa pengar utbetalas årligen och kapitalet ska användas till välgörande eller allmännyttiga ändamål. Mottagare ska vara enskilda personer och föreningar/ organisationer i behov av stöd. Vilka som kan söka pengar framgår av varje stiftelse/fond. Nedan följer en

redovisning av de donationsfonder som hanteras av Vålfärd Gävle för respektive nämnd.

3.1.1 Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för följande fonder:

- Stiftelsen P-O Anderssons-Bergs och Katarina Jonssons fond
- Stiftelsen Samfonden Axel och Lulli Rettigs barnhem
- Stiftelsen Sociala centralnämndens 1: a samfond med följande särfonder:
  - Stiftelsen Johanna Selggrens fond
  - Stiftelsen Mathilda Ströms fond
  - Stiftelsen J A och U L Bångs fond
  - Stiftelsen Carin Öhrns Änkehusfond
- Stiftelsen Socialnämndens 2: a samfond med följande särfond:
  - Stiftelsen Alma Charlotta Lindholms barnfond

2019 uppgick de disponibla medlen för socialnämndens nio fonder till 522 413 kr. Till 1: a samfonden inkom 381 ansökningar och totalt delades 210 700 kronor ut till 74 personer. De utdelade summorna uppgick till 1000 - 4500 kronor per person.

Till 2: a samfonden med särfonder inkom 53 ansökningar. Totalt fördelades medel till tre korttidshem/-boenden och två grundsärskolor, samt till 23 personer. De utdelade summorna uppgick till 1000 - 11 000 kronor per person eller organisation.

Från stiftelsen Samfonden Axel och Lulu Rettigs barnhem fördelades 191 000 kronor till 13 föreningar. De utdelade beloppen uppgick till 6000 - 30 000 kronor.

3.1.2 Omvårdnadsnämnden

Omvårdnadsnämnden ansvarar för följande fonder:

- J G Björkegrens stiftelse
- Stiftelsen Per Ennes fond
- Stiftelsen Elin och Herman Karlssons minnesfond
- Stiftelsen Oscar Flensburgs fond
- Omvårdnadsnämndens 3:e samfond med följande särfonder:
  - Stiftelsen Carl Petter Forsbergs fond
  - Stiftelsen Tuberkulosföreningens fond
  - Gunnar Löfs fond
- Stiftelsen Hedesunda samfond till förmån för gamla

- Stiftelsen Hamrånge samfond till förmån för gamla
- Stiftelsen Hille samfond till förmån för gamla
- Stiftelsen John Israelsson
- Stiftelsen Erik Lindkvist

Därutöver finns *Stiftelsen för Johan och Elisabeth Ericssons donationsfond* med ändamål att stödja äldre behövande personer i Gävle kommun inom företrädesvis de sociala och kulturella områdena. Enligt beslut i stiftelsens styrelse betalas bidraget från 2019 endast ut till Omvårdnadsnämnden och dess verksamheter. Därmed kan de verksamheter som tidigare tillhört Omvårdnadsnämnden och nu tillhör Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden inte längre få bidrag från denna stiftelse.

2019 uppgick de disponibla medlen för omvårdnadsnämndens 13 fonder till 808 262 kr. Därutöver fördelades 40 000 kronor från *Stiftelsen för Johan och Elisabeth Ericssons donationsfond*.

3.1.3 Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ansvarar inte för några stiftelser och donationsfonder.

3.2 Föreningsbidrag

Välfärd Gävle hanterar föreningsstöd åt pensionärs- och funktionshindersföreningar, samt samverkansavtal med enskilda föreningar och mindre bidrag till föreningar ur socialtjänstens budgeterade medel för samverkan. Detta beskrivs kort nedan.

3.2.1 Socialnämnden

I enlighet med kommunens reglemente för socialnämnden svarar den inte för några föreningsbidrag. Istället har nämnden sedan 2012 ingått samverkansavtal som grund för föreningsstöd till enskilda föreningar. Totalt finns avtal med sex föreningar vilka har förlängts för 2020. Därutöver har det till socialnämnden varje år inkommit ett antal ansökningar om mindre summor från föreningar. 2019 beviljade Sektor Välfärd två ansökningar från två föreningar omfattande totalt 25 000 kronor till aktiviteter som delfinansierades av olika kommunala förvaltningar, bolag och verksamheter. Inga ytterligare medel har fördelats sedan maj 2019.

3.2.2 Omvårdnadsnämnden

I enlighet med kommunens reglemente för omvårdnadsnämnden svarar den för *"föreningsstöd till ideella föreningar som vänder sig till omvårdnadsnämndens målgrupp"*. Denna målgrupp definieras inte närmare i nämndreglementet, men enligt ett särskilt reglemente som nämnden beslutade om 2014 (dnr 14ON129) ska den fördela stöd till pensionärs- och funktionshindersföreningar.

Inför 2020 sökte åtta föreningar föreningsstöd från nämnden, varav sex föreningar erhöll medel. Avslagen berodde på att dessa föreningar hade mer fond- och bankmedel än vad reglementet medger.

3.2.3 Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

I enlighet med kommunens reglemente för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden svarar den för *"föreningsstöd till funktionshinderföreningar"*.

Inför 2020 sökte sex föreningar föreningsstöd från nämnden, varav fyra föreningar erhöll medel. Avslagen berodde på att dessa föreningar hade mer fond- och bankmedel än vad reglementet medger.

3.3 Kommentar

Välfärd Gävle sköter den så kallade allmänna förvaltningen, vilket omfattar ansvar för att den tillgängliga avkastningen används i enlighet med donatorernas intentioner, åt en fjärdedel av de donationsfonder som förvaltas av Gävle kommun. Socialnämnden ansvarar för 9 och omvårdnadsnämnden för 13 donationsfonder. Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ansvarar inte för någon donationsfond.

När det gäller föreningsstöd kan följande konstateras:

- Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har enligt sitt reglemente ett tydligt ansvar för föreningsstöd till funktionshindersföreningar.
- Omvårdnadsnämnden svarar för föreningsstöd till *"ideella föreningar som vänder sig till omvårdnadsnämndens målgrupp"*. Till skillnad från skrivningen i arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens reglemente framgår dock inte tydligt vilka dessa målgrupper är. Vidare har nämnden ett eget reglemente för föreningsstöd enligt

vilket den också ansvarar för stöd till funktionshindringsföreningar. Det strider mot med arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens reglemente. Vi föreslår därför att omvårdnadsnämndens nämndreglemente förtydligas med avseende på målgrupp, samt att dess reglemente för föreningsstöd ses över bland annat för att tydliggöra gällande ansvarsfördelning.

- Socialnämnden svarar till skillnad från de två övriga nämnderna enligt sitt reglemente inte för något föreningsstöd. Däremot har nämnden ett antal samarbetsavtal samt en delegerad hantering till förvaltningen att under året bevilja föreningar mindre summor. Vi rekommenderar att detta ses över, vilket vi återkommer till i avsnittet om hanteringen av föreningsbidrag.

4 Hantering av fonder, stiftelser och föreningsbidrag

inom Välfärd Gävle

Nedan beskrivs först hur fonder och stiftelser, samt föreningsbidrag hanteras idag med avseende på struktur, organisering och rutiner inom Välfärd Gävle gentemot respektive nämnd. Med utgångspunkt från dragna slutsatser följer därefter förslag på framtida hantering.

4.1 Nuläge: hanteringen av fonder och stiftelser gentemot

respektive nämnd

2016 gjorde revisionen en granskning av Gävle kommuns förvaltning av donationsfonder. Den visade på ett antal brister i hanteringen omfattande efterlevnad av urkund såsom fel beslutsfattare, fel antal och fel kategori av mottagare, fel belopp och fel syfte. Granskningen visade också att administrationen av fonderna från utlysning, genomgång, ansökningar, beviljningar till uppföljningar var mycket arbetskrävande. Revisionens rekommendation var därför att återskapa donationsboken för kommunens 89 stiftelser, samt att centralisera administrationen av donationsfonderna. För närvarande pågår ytterligare en revisionsgranskning av kommunens donationsfonder. Kommunens revisorer granskar om beslut om utbetalning av medel ur donationsfonder finns, samt om beslutsfattare, mottagare och ändamål överensstämmer med vad respektive donator föreskrivit i donationshandlingen.

Med utgångspunkt från 2016 års revisionsrapport pågår sedan slutet av 2017 inom Styrning & Stöd ett projekt för översyn av stiftelseprocessen. Målet är att minska risken för felaktig hantering av stiftelser till följd av att urkunder eller permutationsvillkor inte följs, samt tids- och kostnadsbesparingar genom en effektivare process. I projektbeskrivningen konstateras att hanteringen idag är utspridd på flera förvaltningar och personer där ingen som arbetar med stiftelserna har det som huvudarbetsuppgift. En utgångspunkt för projektet är att centralisering av processen för stiftelsehantering skulle ge en mer enhetlig kvalitet och bedömning. Vidare bedöms det ge tidsbesparing genom att arbetsmoment kan samordnas och de som jobbar med hanteringen arbetar mer kontinuerligt och därför alltid är uppdaterade och inne i processen. Projektets första steg är att samla in tillgänglig information om alla nämnders donationsfonder och ta fram en gemensam donationsbok för samtliga fonder i kommunen. Hittills har arbetet omfattat kommunstyrelsen och utbildningsnämnden, men tanken är att hösten 2020 gå vidare med de nämnder som stöds av Valfärd Gävle. När det första steget är klart, ska en bedömning göras av hur organisationen för hanteringen bör se ut. Det innebär bland annat att med centralisering som utgångspunkt gå igenom processen samt upprätta gemensamma rutiner och bedömningskrav. Det tredje och avslutande steget omfattar digitalisering av processen.

De utvecklingsbehov som framkommer i revisionsgranskningen och det pågående projektet bekräftas i denna genomlysning. Sammanfattningsvis beskrivs i intervjuerna Valfärd Gävles hantering av ansökningar till donationsfonderna som "skör", då det är en arbetsuppgift som upplevs ligga vid sidan av kärnverksamheten. Snarare än att utgå från en bedömning av vilken ansvarsfördelning och vilket arbetssätt som skulle vara det mest effektiva, har uppgiften lagts på funktioner med "lite utrymme över" i sin tjänst. De intervjuades ambition är dock att processen med dess olika steg ska göras så enkel och effektiv som möjligt med en ambitionsnivå som står i relation till de medel som beviljas. De är bland annat positiva till att göra en kartläggning av processen som grund för att styra upp och dokumentera dess olika delar.

Nedan beskrivs den nuvarande hanteringen av donationsfonderna närmare följt av förslag till "nyläge" med rekommendationer för det fortsatta arbetet.

4.1.1 Organisering

Enligt stiftelselagen 2 kap 2§ är det alltid kommunstyrelsen som är förvaltare för donationsstiftelser. Det gäller oavsett om stiftelseförordnandet anger något annat eller om donationen tagits emot av någon annan än kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har därmed det yttersta ansvaret för stiftelsernas förvaltning och att stiftelserna följer föreskrifterna i stiftelseförordnandet samt stiftelselagen. Förvaltningen indelas i ekonomisk förvaltning och allmän förvaltning. Den ekonomiska förvaltningen omfattar löpande förvaltning, löpande redovisning samt upprättande av bokslut och årsredovisning, medelsförvaltning, deklarationer och redovisning till länsstyrelsen.²²

Den allmänna förvaltningen omfattar som tidigare nämnts ansvar för att den tillgängliga avkastningen används i enlighet med donatorernas intentioner. En förvaltare kan hantera förvaltningen av ett stort antal avkastningsstiftelser. Det högsta verkställande organet, det vill säga kommunstyrelsen, anses i sådana fall ha rätt att delegera sina beslutsbefogenheter till ett inom förvaltaren befintligt organ eller ett organ som inrättas just för förvaltningen av stiftelserna. Det innebär att kommunstyrelsen kan delegera/ge i uppdrag att hantera att för utpekade stiftelser hantera följande uppgifter:

- Information till allmänheten, särskild målgrupp etcetera om möjligheten att erhålla bidrag ur stiftelse.
- Information till personer som arbeta med "lämpliga destinatärer" om befintliga bidragsmöjligheter, exempelvis socialarbetare, lärare och kuratorer.
- Administration av ansökningar
- Beredning och beslut om utdelning i enlighet med stiftelseförordnande.

Nedan beskrivs den nuvarande ekonomiska förvaltningen och allmänna hanteringen inom Valfärd Gävle.

---

²² Detta beskrivs närmare bl.a. i Nyköpings kommuns riktlinjer för donationsstiftelser, se <https://docplayer.se/142913880-Riktlinjer-for-donationsstiftelser.html>

4.1.1.1 Ekonomisk förvaltning

Ekonomiavdelningen på Styrning & Stöd hanterar den ekonomiska förvaltningen av kommunens donationsstiftelser. Bland annat sammanställer och meddelar den centrala ekonomiavdelningen i anslutning till att respektive stiftelses redovisning avslutas vilket disponibelt belopp som finns tillgängligt för utdelning. En stiftelse är i princip skattebefriad om dess ändamål till exempel är att främja vård och uppfostran av barn, stödja undervisning och utbildning, och utöva hjälpverksamhet bland behövande. Om så inte sker förfaller skattebefrielsen och enligt skattemyndighetens praxis ska minst 80 procent av nettoavkastningen enligt användas under en 5-årsperiod. Ekonomiavdelningen anger därför i sitt underlag denna summa för respektive fond under innevarande år.

Samtidigt har Gävle kommun upphandlat delar av den ekonomiska förvaltningen av kommunens donationsstiftelser. Syftet var bland annat att tydliggöra stiftelserna som egna juridiska personer och att säkerställa hanteringen av dem. Sedan hösten 2007 förvaltas kommunens stiftelser av Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB). Alla utbetalningar och all redovisning sker hos SEB och som stöd har Gävle kommun tagit fram en särskild rutin för sina donationsstiftelser (Dnr 257301, 2016). Rutinen beskriver arbetsgången gentemot SEB vid olika slags transaktioner i form av utbetalningar och återföring av medel. Det omfattar att överföra medel från donationsstiftelserna till privatpersoner och organisationer, betala fakturor ur stiftelserna, betala ut löner och arvoden ur stiftelserna, överföra medel från stiftelserna till Gävle kommuns egen verksamhet och överföra medel från stiftelserna till privatpersoner/organisationer via Gävle kommun. I intervjuerna uppges denna hantering generellt fungera väl.

4.1.1.2 Allmän förvaltning

Som redan nämnts hanterar Valfärd Gävle hanterar på uppdrag av socialnämnden och omvårdnadsnämnden den allmänna förvaltningen av totalt 22 stiftelser/fonder som riktar sig till sökande vars behov av hjälp finns inom de båda nämndernas ansvarsområden.

För Valfärd Gävle finns en besluts- och delegationsförteckning som avser omvårdnadsnämnden, arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, samt

socialnämnden. Gemensamt för de tre nämnderna är enligt avsnitt 13.5 att särskilt utsedd handläggare har beslutsrätt om bidrag:

- ur fonder till enskilda upp till 25 % av basbelopp samt
- till föreningar med verksamhet i överensstämmelse med fondvillkoren.

Av förteckningen framgår vidare att "*särskild utsedd handläggare*" utses av verksamhetschef eller annan överordnad chef.

Under många år har det funnits en personell kontinuitet när det gäller handläggningen av ansökningar till de båda nämndernas fonder. På socialförvaltningen sköttes handläggningen av ansökningar till 1: a och 2: a samfonden av samma administratör som höll i alla steg av processen, med socialförvaltningens ekonomichef som beslutsattestant. Ansvarig handläggare för Samfonden Axel och Lulu Rettigs barnhem har varierat genom åren mellan administratör och ekonomichef.

2019 sköttes handläggningen på grund av personalförändringar av delvis andra personer. Handläggare för socialnämndens fonder var en handläggare på administrativa enheten, Utveckling och stöd.

Beslutsattestant var socialförvaltningens tidigare ekonomichef, numera upphandlingscontroller på Utveckling och stöd. 2020 sköts handläggningen av 1: a samfonden av den tidigare, nu pensionerade, handläggaren och handläggningen av nämndens övriga fonder av en extern konsult inom ramen för detta uppdrag.

Ansvar för handläggningen av omvårdnadsnämndens fonder har varit spritt på flera olika funktioner. 2019 var socialt ansvarig samordnare (SAS), Utveckling och stöd, kontaktperson och beslutsattestant för de av nämndens stiftelser som har externa sökande och en ekonomiassistent för de fonder som är riktade till specifika vård- och omsorgsboenden. En annan ekonom ansvarade för administrationen och fördelningen av medel till Stiftelsen för Johan och Elisabeth Ericssons donationsfond. 2020 ansvarar en ekonom på *Planering, analys och utvärdering* för handläggningen av nämndens fonder med undantag av 3:je samfonden som handläggs av en extern konsult inom ramen för detta uppdrag. Samma ekonom och sektorns ekonomichef är för år 2020 utsedda till beslutsattestanter för de donationsfonder som Valfärd Gävle hanterar.

4.1.1.3 ***lakttagelser och utvecklingsarbeten i och utanför kommunen***

När det gäller frågan om organisering av den allmänna förvaltningen av de donationsstiftelser som Valfärd Gävle hanterar, menar de intervjuade att hanteringen så långt möjligt bör ske gemensamt för samtliga fonder inom sektorn och helst kommunen som helhet, oavsett ansvarig nämnd. Vid gemensam handläggning inom Valfärd Gävle finns en enighet bland de intervjuade om att ansvaret för uppdraget bör ligga inom *Utveckling och stöd* och så långt möjligt inom en och samma verksamhet.

Som redan nämnts är en utgångspunkt för den pågående översyn av stiftelseprocessen som Styrning & Stöd leder att centralisering av processen för stiftelsehantering skulle ge en mer enhetlig kvalitet och bedömning, samt effektivare hantering. Enligt projektbeskrivningen beräknas det personella behovet av resurser för att hantera och administrera ansökningar för kommunens samtliga stiftelser vara 100 - 200 procent. Tanken är att samtliga resurser och tjänster i en central stiftelseorganisation ska finansieras med stiftelsemedel. Arbetet med att skapa en central stiftelseorganisation bedöms dock behöva göras i två delar, där den första omfattar att återskapa en donationsbok. Därefter behöver stiftelseprocessen gås igenom som grund för att skapa gemensamma rutiner och bedömningskrav, vilket bedöms ta ett år att genomföra.

Arbetet har hittills omfattat den första delen och haft fokus på kommunstyrelsens och utbildningsnämndens fonder, men projektledaren skulle ha möjlighet att inleda motsvarande arbete inom sektorerna Valfärd och Livsmiljö *"i morgon"*. Det skulle kunna vara det första steget mot en helt eller delvis centraliserad process också för fonderna inom Valfärd Gävle. Från och med i år sköts till exempel administrationen av sektor Utbildnings fonder av projektledaren på Styrning & Stöd, medan skolorna bereder och beslutar om fördelningen. På motsvarande sätt skulle en lösning för Valfärd Gävle kunna vara att Styrning & Stöd har en centralt samordnande roll omfattande bland annat administration, men att bedömning och beslut i avvaktan på en helt centraliserad hantering sker inom sektor Valfärd. En parallell är det arbetssätt som tillämpas i processen *att hantera kultur- och föreningsstöd* (se avsnitt 4.3). Det skulle innebära att alla ansökningar tas emot centralt för en första genomgång, eventuellt tillsammans med en

”donationsgrupp” bestående av en sakkunnig från respektive sektor, varpå fortsatt bedömning och beslut sker inom ansvariga sektorer och nämnder. De avslutande stegen i processen omfattande utbetalningar och besked till sökande sköts centralt. Därigenom uppnås en effektivare process med ökad likvärdighet och kvalitet i kombination med ”sakkunnigbedömning”, vilket bidrar till ökad medborgarnytta.

Exempel på en liknande centraliserad hantering finns i Eskilstuna kommun, där ansökningar till kommunens donationsfonder hanteras av den så kallade ”fondgruppen” på kommunens kontaktcenter Eskilstuna Direkt. Vi uppfattar att gruppen handhar hela processen från information om kommunens fonder till handläggning av ansökningarna.

4.1.1.4 *Kommentar*

Det finns enligt kommunrevisionen tydliga vinster ur effektivitets- och kvalitetshänseende med att centralisera den allmänna förvaltningen av kommunens donationsfonder. Det är också utgångspunkten för den pågående översyn av stiftelseprocessen som Styrning & Stöd leder och även inom Valfärd Gävle finns en vilja att så långt möjligt centralisera hanteringen. Vi rekommenderar därför Valfärd Gävle att ge klartecken till Styrning & Stöd att snarast inleda motsvarande arbete som genomförts kopplat till kommunstyrelsens och utbildningsnämndens stiftelser och donationsfonder, samt för arbetet avsätter en kontaktperson med erfarenhet av handläggningen inom Valfärd Gävle.

Som ett första steg bör ambitionen vara att administrationen av sektor Valfärds fonder från och med 2021 sköts av projektledaren på Styrning & Stöd, medan bedömning och beslut hanteras inom Valfärd Gävle. I ett senare skede, tidigast från 2022, kan det beroende på utfallet av del två i översynen av kommunens stiftelseprocess bli aktuellt med ytterligare centralisering av hanteringen. Det kräver dock bland annat fastställande av tydligare bedömningskriterier.

4.1.2 *Rutiner*

Nedan beskrivs nuvarande rutiner för ansökningsförfarandet och handläggningen av ansökningar med särskilt fokus på de båda nämndernas externt riktade fonder.

4.1.2.1 **Ansökningsförfarandet**

Ansökningsförfarandet till de båda nämndernas donationsfonder omfattar flera olika delar såsom kommunikation om vilka stöd som finns att söka, hur ansökan lämnas och vad den ska innehålla.

Information om vilka fonder och donationsstiftelser det går att söka pengar ur finns på kommunens webbsida. Vi uppfattar att ansvaret är delat för informationen under www.gavle.se/fonder. Projektledaren för den kommungemensamma översynen har uppdaterat delar av informationen. Det gäller framför allt *"fonder att söka pengar ur inom andra områden"* där texten setts över för att stämma med urkunderna och etjänster skapats. Vidare har informationen inom området skola samt de två sista fonderna under *"Fonder att söka pengar ur inom området omsorg och stöd"* uppdaterats. Den övriga information som finns under detta område ansvarar Valfärd Gävle för och det finns behov av att även se över den. Just nu ses den övergripande informationen om donationsfonder över. En ombyggnad av sidan pågår och texten kommer inom kort att skrivas om. Sammanfattningsvis ska sidan bli tydligare och informationen mer stödande och enklare att hitta för dem som vill söka medel.

Ansökan till de externt riktade fonderna kan för den 1: a samfonden göras både digitalt genom kommunens e-tjänst och via pappersblankett. För övriga fonder som hanteras av Valfärd Gävle kan ansökan endast göras via pappersblankett som skickas till Valfärd Gävle eller lämnas in på Gävle kommuns kundtjänst i Stadshuset. Ansökningstiden för flertalet donationsfonder är 1 - 31 mars varje år och handläggningen med beslut ska vara klar och kommunicerad senast vecka 25 (före midsommar).

När det gäller kraven på vad ansökan ska innehålla, finns både gemensamma och specifika punkter. Ansökningsblanketterna för 1:a samfonden som riktar sig till ensamstående kvinnor, 2:a samfonden som riktar sig till barn och unga med fysisk eller kognitiv funktionsnedsättning, samt 3:je samfonden för privatpersoner efterfrågar alla följande uppgifter:

- Personuppgifter för sökande och, beroende på målgrupp, vårdnadshavare
- Sökt belopp
- Kort beskrivning (fritext) av:
  - sökandes funktionsnedsättning/sjukdom

- ekonomisk situation
- vad bidraget ska användas till

För 1:a och 3:je samfonden efterfrågas även en kort beskrivning av sökandes sysselsättning. Därutöver efterfrågas för 3:je samfonden uppgifter om civilstånd, eventuell god man samt beräknad total kostnad.

Det efterfrågas inte några intyg för att bestyrka ansökan till någon av fonderna. Av blanketten för ansökan till 1: a samfonden framgår dock särskilt att sökande inte ska bifoga några intyg eller andra dokument såsom läkarintyg och kontoutdrag.

Ansökningsblanketterna för organisationers ansökningar till 2:a samfonden , 3:je samfonden och Rettings fond efterfrågar följande uppgifter:

- Uppgifter om föreningen, såsom adress, organisationsnummer etc.
- Sökt belopp och totalkostnad (3:je samfonden efterfrågar endast sökt belopp)
- Kort beskrivning (fritext) av:
  - vad bidraget ska användas till
  - verksamhetens innehåll, omfattning, finansiering och åldersgrupper som omfattas (3:je samfonden efterfrågar endast en verksamhetsbeskrivning.)

4.1.2.2 Handläggning

Av intervjuerna och de underlag som vi tagit del av, framgår att rutinerna för att handlägga och bedöma ansökningar till stor del - men inte helt - är de samma för de båda nämnderna och tidigare förvaltningarna. Vidare framgår att rutinerna under åren växt fram genom praxis och att de i varierande grad är dokumenterade. Nedan beskrivs denna praxis närmare i form av processteg samt utgångspunkter vid bedömning.

Processteg

Sammanfattningsvis består processen av följande steg:

1 Ta emot och registrera alla ansökningar

Ansökningarna har med undantag av dem till "Rettigs fond" inte diarieförts, men hanterats enligt de tidigare förvaltningarnas dokumenthanteringsplaner från 2018.

2	<i>Få besked om disponibla medel för fonden</i> Ekonomiavdelningen på Styrning & Stöd ansvarar för att meddela vilket disponibelt belopp som är tillgängligt för utdelning.
3	<i>Gå igenom alla ansökningar och skriva in respektive ansökan digitalt i en excelfil samt sortera per objekt/fond i filen</i> Denna fil med "arbetsmaterial ansökningar" används i ett senare skede också som grund för att skapa underlagsdata, utbetalningsfiler och utskick för brev.
4	<i>Bedöma alla ansökningar</i> För bedömning av ansökningarna till 1: a och 2: a samfonden finna inga nedskrivna rutiner som grund. För 3:je samfonden finns dokumentet <i>Hantering av omvårdnadsnämndens 3:je samfond med särfonder</i> .
5	<i>Ta fram och skriva förslag till beslut</i> För 1: a och 2: a samfonden har ett gemensamt delegationsbeslut tagits fram ("anmälan om delegation") och för "Rettigs fond" ett "delegationsbeslut, utbetalning från fonder 20XX" till socialnämnden. För 3:je samfonden har inte någon motsvarande tjänsteskrivelse eller liknande gjorts, utan där har endast den attesterade excelmallen använts som underlag för beslut (se steg 8–9).
7	<i>Skriva in alla data för utbetalning i excel-fil</i> Detta steg omfattar att överföra "beviljade personer/föreningar" från filen "arbetsmaterial ansökningar" till en excelfil för respektive fond/stiftelse. Dessa används sedan för utbetalning. Om medlen fördelats till färre än 10 betalningsmottagare, hanteras de med en svarsblankett till SEB i stället för utbetalningsmallen i excel.
8	<i>Ombesörja beslutsattest</i> Detta steg omfattar att skicka excelfilen till beslutsattestant för attest och att få tillbaka detta underlag.
9	<i>Anmäla delegationsbeslut till nämnd</i> Detta steg har bland annat omfattat att skriva delegationsförteckning utifrån de attesterade underlagen från ansvarig chef.

<p>10 <i>Skriva och skicka brev till beviljade mottagare och förenklat meddelande till de sökande som inte blivit beviljade medel</i></p> <p>Det finns mallar som tagits fram inom respektive tidigare förvaltning och som använts vid beviljande och avslag.</p> <p>Breven har inte diarieförts, men hanterats enligt de tidigare förvaltningarnas dokumenthanteringsplaner.</p>
<p>11 <i>Skicka excelfilen/utbetalningsmallen elektroniskt till SE-banken för utbetalning</i></p>
<p>12 <i>Skriva ut och skicka en underskriven pdf-fil av utbetalningsmallen i originalskrift till SEB</i></p>
<p>13 <i>Arkivera ärendet</i></p> <p>Ärendet och de olika handlingarna har hanterats enligt de tidigare förvaltningarnas dokumenthanteringsplaner.</p>

Utgångspunkter vid bedömning

Som tidigare nämnts har det över tid också utvecklats praxis för bedömning av ansökningar till de olika fonderna. Detta beskrivs närmare nedan.

För socialnämndens fonder har bland annat följande gällt:

- 1: a samfonden har fyra särfonder och 2: a samfonden har en särfond. Då särfonderna har samma målgrupp och syfte, har de handlagts tillsammans med respektive "huvudfond". I praktiken innebär det att tillgänglig avkastning "slagits ihop" vid handläggning och fördelning på sökanden för att få fram den totala summan tillgängliga medel. Då tillgångar och avkastning beräknas per fond har de beviljade medlen sedan fördelats ut på respektive fond/särfond för att säkerställa att medlen fördelats på ett rimligt sätt utifrån varje fonds ändamål och avkastning/tillgångar.
- En utgångspunkt har varit att bedömningen av ansökningarna inte handlar om att göra en biståndsprövning som kan överprövas, utan att med en rimlig arbetsinsats och med utgångspunkt från ändamålet förmedla skänkta medel. Tanken har varit att arbetsinsatsen ska stå i relation till de medel som förmedlas och handläggarna har till exempel inte dubbelkollat eller tagit in extra uppgifter.
- 1: a samfonden med särfonder riktar sig till ensamstående behövande kvinnor som kan söka bidrag till rekreationsresa eller trivselskapande ändamål. Ambitionen har varit "att fördela tillgängliga medel på bästa sätt över tiden" genom:
  - spridning mellan åldersgrupper och aktiviteter (rekreationsresa och trivselskapande ändamål)

- att sökande inte beviljas bidrag två år i följd
- 2: a samfonden med särfond är öppen för ansökningar från både föreningar/organisationer och privatpersoner (föräldrar/vårdnadshavare), vilka kan söka bidrag till trivselskapande aktiviteter för barn med fysisk eller kognitiv funktionsnedsättning. I bedömningen har handläggarna inlett med att göra en *"rimlig fördelning"* utifrån antalet ansökningar av respektive slag.
- Som ett led i bedömningen har avstämning skett med handläggarna för övriga fonder, också inom omvårdnadsnämnden. Syftet har varit att säkerställa att personer och föreningar/ organisationer inte beviljas medel från flera fonder. Ett exempel är avstämning av inkomna ansökningar från 2: a samfonden gentemot andra fonder inom sektorn som målgruppen också kan söka bidrag från såsom Rettigs fond. Då har handläggaren haft som utgångspunkt att *"handikappföreningar"* i första hand får medel från 2: a samfonden, medan övriga tilldelas medel från Rettigs fond.
- Flertalet ansökningar om bidrag till förebyggande barn- och ungdomsverksamhet från *Stiftelsen samfonden Axel och Lulli Rettigs barnhem*, samt stiftelsen *P O Andersson- Bergs och Katarina Jonssons fond*, kommer från verksamheter som fått bidrag tidigare, ofta till sommarverksamhet. Här har handläggarens hållning varit att göra en självständig prövning varje år men samtidigt se långsiktigt på fördelningen. Om handläggaren med utgångspunkt från socialnämndens mål bedömt verksamheten som god, har det setts som positivt att *"kunna ge en viss kontinuitet till föreningarna"*. Samtidigt har det skett en viss omfördelning över tid, då handläggaren haft ambitionen att öka spridningen av medlen *"så att det inte bara blir killar som spelar fotboll utan också till aktiviteter för tjejer, andra grupper som flyktingar och fördelning till olika slags stadsdelar"*. Det har inneburit att vissa föreningar de senaste åren fått betydligt mindre pengar än tidigare. Att avkastningen varierat mellan åren har också spelat in.
- Då många ansökningar brukar handla om sommaraktiviteter är det viktigt för föreningarna att få besked så fort som möjligt. Handläggaren har därför strävat efter att kunna lämna besked i mitten av juni.

För 3:je samfonden finns tillämpad praxis nedskrivet i ett dokument benämnt *"Hantering av omvårdnadsnämndens 3:je samfond med särfonder"*. Det beskrivs som ett stöddokument skrivet av en tidigare handläggare. Också av denna rutin framgår att avstämning gjorts mellan de båda nämndernas fonder för att undvika att personer och organisationer får medel från flera fonder, liksom praxis att inte bevilja en person medel två år i rad. Vidare beskrivs relativt detaljerat olika överväganden vid bedömningen. Det framgår bland annat också att kontroll gjorts i Pro Capita av folkbokföring, civilstånd, hemmavarande barn och eventuell god man.

En gemensam fråga vid bedömningen rör geografisk avgränsning. För de tre samfonderna gäller att sökande ska bo i *"förutvarande Gävle stad"*, vilket för dessa fonder tolkats som innanför 1924 års stadsgräns.

Ekonomiavdelningen på sektor Styrning & Stöd aktualiserade i början av 2020 dock frågan om tolkning, då kommunstyrelsen övergått till att använda dagens kommungräns för alla sina stiftelser. Styrning & Stöd har erbjudit sig undersöka om det är möjligt att göra motsvarande ändring också för de stiftelser som Valfärd Gävle handlägger och har vid intervju bekräftat att de är beredda att göra detta. En enhetlig tillämpning skulle underlätta handläggning och göra det möjligt att avveckla den karttjänst som kommunen idag bekostar. Inom ramen för denna genomlysning har det också framkommit synpunkter inom Valfärd Gävle att tillämpningen vid samma förutsättningar bör vara lika inom hela kommunen.

4.1.2.3 Iakttagelser vid handläggningen av 2020 års ansökningar

Vi har som en del av detta uppdrag även handlagt årets ansökningar till 2: a och 3:je samfonden, samt Rettigs fond. Handläggningen bekräftar behovet av och möjligheterna till en mer tidseffektiv och ur ett medborgarperspektiv likvärdig ansökningsprocess med högre kvalitet. Nedan följer några iakttagelser som vi ser påverkar handläggnings- och bedömningsprocessen:

- Ansökan till dessa fonder finns inte som e-tjänst utan är enbart möjlig via pappersblankett. Det är mycket tidskrävande att sammanställa alla ansökningar vilket görs genom att överföra uppgifterna till excel. Vidare finns risk för misstag då handstilar kan vara svårtydda och den mänskliga faktorn kan leda till felskrivningar av exempelvis kontonummer.
- Det finns en stor variation i sökandes tolkningar av de uppgifter som ska lämnas och deras redogörelser. En del ger mycket detaljerad och mångordig information, medan andra endast svarar med ett ord. Ett exempel på olika tolkningar är "Sysselsättning" där vissa beskriver vad de gör på fritiden och andra hur de får sin inkomst.
- En del bifogar uppgifter från exempelvis försäkringskassan och läkarintyg.
- En annan iakttagelse rör geografisk avgränsning, där man för personer med god man/förvaltare ska ange utdelningsadress. Oftast anges endast god mans adress, vilket skulle kunna påverka möjligheten att få medel. Hur blir det till exempel om god man bor utanför stadsgräns men den sökande bor innanför?

- En del ansökningar rör ändamål som det är möjligt att söka behovsbedömt stöd för inom socialtjänsten och vården, såsom tandvård. Vi tolkar ändamålen för fonderna som att stödet i första hand ska ge behövande "guldkant" i tillvaron istället för att tillgodose mer grundläggande behov. Om så är fallet, bör det tydliggöras vid ansökan tillsammans med information om hur man söker behovsbedömt stöd av de slag som nu ofta förekommer vid ansökan till fonderna.

4.1.2.4 Övriga iakttagelser, pågående arbete och erfarenheter från andra sektorer och kommuner

Nedan följer iakttagelser kopplat till ansökningsförfarande och handläggning av donationsfonder utanför sektor Vålfärd.

En del av den pågående översynen av stiftelseprocessen i Gävle kommun är att digitalisera ansökningsförfarandet. Från och med 2019 är det endast möjligt att söka stöd från kommunstyrelsens och utbildningsnämndens fonder via e-tjänst. Det innebär att "pappersblanketterna" helt tagits bort, trots invändningar från en del sökande. Styrning & Stöd har dock tipsat om var man kan få hjälp med ansökan och bank-ID, och har sammantaget bedömt att fördelarna i form av en mer effektiv och säker hantering överväger. Till det bidrar också att kontakt nu sker gemensamt, bland annat genom epostadressen fonder@gavle.se Vidare finns i Gävle kommuns e-tjänst för "fonder inom andra områden" en särskild flik om behandling av personuppgifter, vilket saknas för de fonder som Vålfärd Gävle hanterar.

Även i Uppsala kommun tas ansökningar endast emot via det digitala ansökningsformuläret på kommunens webbplats. Ansökan gäller för alla stiftelser och den sökande behöver därmed inte själv ange vilken stiftelse hen söker från utan "sorteringen" görs av kommunen. Vidare framgår det tydligt av informationen och ansökningsblanketten att kommunen endast beviljar en ansökan per hushåll och att den sökande bara kan skicka in en ansökan. Också i Uppsala sker kontakt via en kommungemensam epostadress: donationsstiftelsen@uppsala.se liksom i Eskilstuna kommun: donationsgruppen@eskilstuna.se.

Det finns flera exempel där tydligare information lämnas och mer specifika uppgifter efterfrågas jämfört med Vålfärd Gävles fonder, vilket sannolikt underlätta handläggningen och bedömningen. Ett är Oscar Flensburgs fond under kommunstyrelsen där läkarintyg efterfrågas vid ansökan och ytterligare läkarintyg nästa år kommer att efterfrågas för att underlätta bedömningen av det "habiliterande syfte" som fonden ska bidra till.

I Eskilstuna kommun finns en rad stiftelser med liknande ändamål och målgrupper som de donationsfonder som hanteras av Vålfärd Gävle. Även där ställs krav på att bifoga underlag för att bestyrka sin ansökan. Ett exempel är en stiftelse för äldre personer med låg pension, där det krävs skattebesked, kontoöversikt från banken, besked från Pensionsmyndigheten samt eventuella andra pensionsbolag. Vidare efterfrågas i blanketten sökandes och medsökande inkomster netto/mån (pension, bostadstillägg), samt utgifter netto/månad. Andra exempel är en stiftelse för fysiskt och psykiskt sjuka personer samt en stiftelse för reumatikersjuka, vilka båda kräver läkarintyg. Till en stiftelse för fysiskt och psykiskt handikappade barn och ungdomar krävs läkarintyg som är högst ett år gammalt.

För flertalet stiftelser ska personen också ange om hen sökt bidrag tidigare och i så fall när, samt om hen söker från andra fonder samtidigt och i så fall vilken/vilka. Det förekommer även att personen ska ange om hen fått bidrag från andra fonder och i så fall hur mycket, där varje fond specificeras för sig. Även för bidrag till organisationer efterfrågas om föreningen sökt bidrag tidigare och i så fall till vad.

Samtidigt är utrymmet för flera uppgifter i Eskilstunas digitala ansökningsblankett begränsat till skillnad från Vålfärd Gävles blanketter, där det är obegränsat.

4.1.2.5 *Kommentar*

Den pågående översynen av stiftelseprocessen i Gävle kommun ska leda till en mer enhetlig kvalitet och bedömning, samt en effektivare process.

Den genomlysning som vi gjort av Vålfärd Gävles hantering av donationsfonder, bekräftar detta behov. Bland annat behöver den praxis som genom åren tillämpats vid handläggning och bedömning ses över i relation till donationsurkunderna och aktuell lagstiftning som grund för att kvalitetssäkra, förtydliga och förenkla ansöknings- och bedömningsförfarandet.

Ett exempel rör avstämning vid handläggningen av socialnämndens och omvårdnadsnämndens fonder för att undvika att sökande beviljas medel från fler än en fond. Enligt Offentlighets- och sekretesslagen (OSL 10 kap §1 samt 21 kap § 5–6) samt dataskyddsförordningen GDPR (art. 5 och 9) är

det inte tillåtet att dela sekretessbelagda uppgifter eller känsliga personuppgifter om exempelvis hälsa mellan olika myndigheter om inte den berörda gett samtycke därtill. Det är därmed viktigt att vid ansökan tydliggöra för de sökande hur deras personuppgifter kommer att användas och delas som grund för möjlighet att ge samtycke. Det är också viktigt att vara transparent med vad som gäller vid bedömningen. Om ett bedömningskriterium är att man inte tilldelats medel föregående år, bör det tydligt framgå och ansökningsformuläret helst utformas på ett sådant sätt att det då inte är möjligt att söka det aktuella året. Det finns även i övrigt behov av att gå igenom ansökningsformulären för att säkerställa att de är konsekventa i de uppgifter som efterfrågas och i de formuleringar som används.

Också andra delar av processen bör så långt möjligt göras enhetlig för de olika fonderna. Ett exempel är hanteringen av delegationsbeslut där olika praxis gällt för socialnämndens respektive omvårdnadsnämndens fonder. Enligt kommunallagen ska varje nämnd besluta om i vilken utsträckning beslut som fattas på delegation ska anmälas till nämnden. För de nämnder som Välfärd Gävle stödjer görs det genom informationsärenden till respektive nämnd efter att handläggare anmält till nämndsamordnare att sådana beslut har fattats. Vi rekommenderar att Välfärd Gävle föreslår nämnderna ett enhetligt förfarande vid hanteringen av beslut kopplat till deras olika fonder. Även dokumenthanteringen bör så långt möjligt vara enhetlig för de olika fonder som hanteras av Välfärd Gävle.

4.2 Nyläge: sammanfattande slutsatser och förslag

Välfärd Gävle ansvarar för den allmänna förvaltningen av 22 av kommunens 89 donationsfonder. Socialnämnden ansvarar för nio av dem och omvårdnadsnämnden för tretton donationsfonder.

Genomlysningen tyder på att den ekonomiska förvaltningen fungerar väl och fokus har därför lagts på den allmänna förvaltningen av Välfärd Gävles donationsfonder. Kommunrevisionen har tidigare gjort bedömningen att det finns brister i den allmänna förvaltningen av kommunens donationsfonder och sannolikt tydliga vinster ur effektivitets- och kvalitetshänseende med att centralisera hanteringen. Det är också utgångspunkten för den pågående

översyn av stiftelseprocessen som Styrning & Stöd leder samtidigt som det inom Valfärd Gävle finns en vilja att så långt möjligt centralisera hanteringen.

Vidare bekräftar denna genomlysning behovet av ett mer enhetligt ansökningsförfarande, handläggning och bedömning. Nedan följer ett antal förslag som vi bedömer kommer att bidra till ökad effektivitet, kvalitet och likvärdighet i hanteringen av de stiftelser och fonder som socialnämnden och omvårdnadsnämnden ansvarar för.

4.2.1 Struktur och organisering

Den allmänna förvaltningen av stiftelser och donationsfonder bör ses som en kommungemensam process vilken bör kartläggas närmare som grund för en transparent beskrivning och dokumentation av dess olika delar. Det möjliggör en personoberoende hantering och kontinuerlig vidareutveckling av arbetet. En delprocess inom denna bör vara *att hantera stödfonder inom omsorg och stöd*. Syftet med denna bör vara att möjliggöra för personer och organisationer att i enlighet med respektive stiftelses urkunder ansöka om ekonomiska medel från kommunens donationsfonder, samt tillgodose behov av information inför en ansökan om stöd.

Sammanfattningsvis är vår övergripande bedömning att ett arbete motsvarande det som Styrning & stöd genomfört för kommunstyrelsens och utbildningsnämndens donationsfonder kommer att bidra till detta för socialnämndens och omvårdnadsnämndens fonder. Arbetet kommer bland annat att omfatta sammanställning av urkunder och permutationsvillkor som grund för att se över och centralisera delar av ansökningsprocessen och utveckla e-tjänster. Det kommer att bidra till mer effektiv administration och bedömning. I ett senare skede kan det, tidigast från 2022, beroende på utfallet av översynen av kommunens stiftelseprocess, bli aktuellt med ytterligare centralisering av hanteringen.

Mot denna bakgrund föreslår vi att:

- Valfärd Gävle ger klartecken till Styrning & stöd att snarast inleda motsvarande arbete som genomförts för kommunstyrelsens och utbildningsnämndens stiftelser och donationsfonder, samt för arbetet utser en kontaktperson med erfarenhet av handläggningen inom Valfärd Gävle.

- Administrationen av sektor Vårdfärd fonder från och med 2021 som ett första steg sköts av projektledaren på Styrning & Stöd, medan bedömning och beslut hanteras inom Vårdfärd Gävle.
- Ansvaret för Vårdfärd Gävles del av processen *att hantera stöd från fonder inom omsorg och stöd*, läggs på *Planering, analys och utvärdering* inom *Utveckling och stöd*. En ekonom/handläggare med erfarenhet av hanteringen bör avsättas för arbetet, tillsammans med en utredare som vid behov kan stödja i bedömningsarbetet. Denna ansvarsfördelning ger även goda möjlighet att integrera rutiner och styrdokument för hanteringen i ledningssystemet liksom nämndhanteringen, vilket verksamheten också ansvarar för.

4.2.2 Rutiner

Redovisningen av de rutiner och den praxis som genom åren tillämpats vid ansökan, handläggning och bedömning visar att det finns behov av att med utgångspunkt från donationsurkunderna, aktuell lagstiftning och erfarenheter från andra sektorer och kommuner förtydliga och förenkla ansöknings- och bedömningsförfarandet för de fonder som Vårdfärd Gävle hanterar. Som framgått ovan är vår bedömning att det bör göras inom ramen för motsvarande arbete som redan genomförts för kommunstyrelsens och utbildningsnämndens donationsfonder.

Vidare föreslår vi att Vårdfärd Gävle och Styrning & Stöd i detta arbete:

- så långt möjligt gör rutiner och bedömningskriterier för de båda nämndernas donationsfonder enhetliga i relation till andra nämnder både vad gäller tillämpning och dokumentation.

Utöver att införa en helt digital ansökningsprocess i form av en e-tjänst, skulle det förslagsvis omfatta att med utgångspunkt från urkunderna på motsvarande sätt som sektor Livsmiljö gjort för processen *att hantera kultur- och föreningsstöd* tydliggöra såväl gemensamma som specifika steg och bedömningskriterier för fonderna och dokumentera dem i en rutin för "delprocessen" *att hantera stöd från fonder inom omsorg och stöd*. Rutinen bör om möjligt kopplas till ledningssystemet.

- utifrån bedömningskriterierna ser över och tydliggör kraven på uppgifter och bilagor vid ansökan till fonderna, där vi rekommenderar att:
  - istället för egna redogörelser av exempelvis hälsotillstånd och ekonomi efterfråga underlag med så objektiva uppgifter som möjligt. Ett exempel är att inte be de sökande beskriva sin ekonomiska situation utan istället efterfråga intyg med inkomstuppgifter.

- endast efterfråga uppgifter som ska ligga till grund för bedömningen. Ett exempel är att vid ansökan om stöd till en individ (det vill säga inte ett hushåll) inte fråga om civilstånd eller eventuell partners ekonomiska situation.
- i formuläret be sökande ange om de sökt bidrag tidigare och i så fall när, samt om de söker från andra fonder samtidigt och i så fall vilken/vilka. Det förekommer även att personen ska ange om hen fått bidrag från andra fonder och i så fall hur mycket, där varje fond specificeras för sig. Även för bidrag till organisationer efterfrågas om föreningen sökt bidrag tidigare och i så fall till vad.
- begränsa utrymmet för egna redogörelser genom maxantal tecken i formuläret. - kraven och formuleringarna så långt möjligt är de samma för de olika fonderna.
- tydliggöra vilken information om verksamheten som organisationer ska inkludera i sina ansökningar. Om det till exempel är önskvärt att göra en jämn fördelning mellan flickor och pojkar eller fördela medel för verksamhet som främjar integration så bör dessa uppgifter efterfrågas.
- säkerställa en korrekt hantering av personuppgifter vid ansökan från båda nämndernas donationsfonder. Den flik om behandling av personuppgifter som finns i Gävle kommuns e-tjänst för *"fonder inom andra områden"* bör användas också för ansökan från fonder inom Valfärd Gävle, samt kompletteras med möjlighet att samtycka till att sökandes personuppgifter vid handläggningen delas mellan berörda nämnder/sektorer.

Vi föreslår också Valfärd Gävle att:

- be Styrning & Stöd undersöka möjligheten att för socialnämndens och omvårdnadsnämndens fonder undersöka möjligheten att tillämpa samma tolkning när det gäller geografiska avgränsning i form av dagens kommungräns som nu tillämpas av kommunstyrelsen för dess stiftelser. Vi delar Styrning & Stöds bedömning att en enhetlig tillämpning för alla kommunens stiftelser är önskvärd och att det sannolikt skulle underlätta handläggningen.
- föreslå socialnämnden och omvårdnadsnämnden ett enhetligt förfarande för delegationsbeslut kopplat till hanteringen av deras olika fonder.
- säkerställa en enhetlig tillämpning av dokumenthanteringen kopplat till de båda nämndernas donationsfonder.

4.3 Nuläge: hanteringen av föreningsbidrag gentemot respektive

nämnd

2018 redovisade kommunens revisorer en granskning av bidrag till och sponsring av föreningar inom Gävle kommunkoncern åren 2015–2017 (Dnr. 17REK23). Syftet var att granska om kommunkoncernens bidrag och sponsring till föreningar gjordes med en styrning i form av policy/riktlinjer/program och samordning inom koncernen. Ett annat syfte var att bedöma om kommunkoncernens nämnder och bolag hade likartad hantering av bidrag och sponsring med tillräcklig intern kontroll i beslut, utbetalning och uppföljning. Vidare syftade granskningen till att bedöma om likabehandlingsprincipen tillämpades avseende bidragsstorlek, åldersgrupper och genus. Beträffande likabehandling ansvarar samtliga nämnder enligt Gävle kommuns gemensamma reglemente för kommunstyrelsen och nämnderna för att inom sina ansvarsområden bland annat beakta jämställdhets-, integrations-, mångfalds- och folkhälsofrågor samt frågor som rör personer med funktionsnedsättning.

Granskningen visade bland annat att kommunkoncernen 2016 gav bidrag/sponsring till cirka 300 föreningar omfattande cirka 68 miljoner kronor, men att kommunen saknade koncerngemensamma reglementen eller policys för bidrag och sponsring. Utifrån underlaget gick det inte att redovisa åldersgrupper eller genus med tillräcklig säkerhet och det var därmed inte möjligt att ta fram en korrekt fördelning i detta avseende. Avslutningsvis drog revisorerna slutsatsen att ett samordnat synsätt över kommunkoncernen med största sannolikhet skulle bidra till en ökad transparens för bidrag och sponsring. De rekommenderade att ett koncerngemensamt policydokument skulle tas fram för att underlätta en uniform hantering och förenklad uppföljning.

2019 fick Styrning & Stöd två uppdrag från kommunplanen som rör stöd till föreningar.

Det första omfattar att genomföra en *”översyn och samordning av kommunkoncernens samtliga projektmedel, föreningsstöd och sponsringsformer”*. I uppdraget framhålls att dessa medel ska användas för att stärka arbetet med de kommunövergripande målen och skapa mer långsiktiga förutsättsättningar för civilsamhället att bidra till att skapa mervärden, samt att så kallat idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en möjlig metod för det. Det andra uppdraget omfattar att IOP och andra långsiktiga avtal mellan kommunen och föreningslivet ska främjas med ambitionen att under 2019 teckna minst ett avtal som stödjer arbetet med att minska utanförskap och segregation, bidra till en öppen mötesplats och möta ambitionerna i det sociala hållbarhetsprogrammet. Avtalen ska också

stärka det lokala föreningslivet. Sammanfattningsvis är IOP ett alternativ till bidragsfinansierad verksamhet och/eller upphandling av civilsamhällesorganisationer. Grunden är att det finns samhällsfenomen och relationer mellan det offentliga och det ideella som inte bygger på, eller kan inramas i, en marknads- eller bidragslogik. IOP är därmed en samverkansmodell för att gemensamt hitta lösningar på samhällsproblem men utan att använda vare sig bidrag eller upphandling som finansiering.²³

Det pågår nu arbete med de båda uppdragen inom den sociala hållbarhetsavdelningen. Beträffande översyn och samordning av bland annat föreningsstöd är det fortfarande för tidigt för analys och förslag. När det gäller arbetet med IOP fick kommunstyrelsen ett förnyat uppdrag i årets kommunplan att *"understödja så att minst ett IOP (idéburet offentligt partnerskap) avtal tecknas under år 2020 inom Gävle kommun"*. Inom ramarna för detta arbete har socialnämndens samarbetsavtal, som beskrivs närmare i nästa avsnitt, identifierats som särskilt intressanta. Vidare har ett förslag till kommungemensam rutin för IOP tagits fram vilken sannolikt kommer att läggas fram för beslut i kommunstyrelsen inför hösten.

Inom sektor Livsmiljö pågår också ett arbete som adresserar flera av de punkter som revisionsgranskningen tog upp. Enheten för Konst och Kultur har börjat kartlägga, kvalitetssäkra och dokumentera sina processer och i december 2019 beslutade kultur- och fritidsförvaltningen om en rutin för processen *Att hantera kultur- och föreningsstöd*. Den slår fast att processen ska möjliggöra för föreningar att ansöka om ekonomiska medel för att genomföra aktiviteter, samt tillgodose behov av att ge råd och vägledning inför

---

en ansökan om stöd. Rutinen syftar till att *"säkra och likställa handläggningen av stöd till ideella föreningar"*. I rutinen beskrivs övergripande bedömningsgrunder, uppföljning och fördjupad granskning, samt ger en mer detaljerad beskrivning av beslutsprocess och uppföljning för varje enskilt stöd. Utöver kulturnämndens stöd omfattar rutinen stöd till

---

²³ Se bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (2017) *Utveckla idéburet offentligt partnerskap i kommuner, landsting och regioner* och Linköpings kommun *Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap* (2017) <https://www.socialforum.se/wp-content/uploads/2012/05/Antagna-riktlinjer-IOP.pdf>

pensionärs- och funktionshindersföreningar inom Vårdförvaltning Gävle, vilket baseras på avtalet mellan de två tidigare förvaltningarna. För ansökan om kulturnämndens olika stöd har e-tjänster utvecklats samtidigt som webbsidan förtydligats för att förenkla för föreningarna. Föreningarna kan dock fortfarande välja att göra sin ansökan på en pappersblankett som skickas in till Livsmiljö Gävle. Motsvarande genomgång av processen, samt utveckling av e-tjänst planeras även för stödet till pensionärs- och funktionshindersföreningar, men har pausats i avvaktan på denna genomlysning.

4.3.1 Socialnämnden

Socialnämnden hade under 1990-talet en process för föreningsbidrag som byggde på årliga ansökningar. Som grund fanns av nämnden beslutade riktlinjer för hur bidragen skulle fördelas till organisationer inom dess verksamhetsområden. År 2000 började nämnden bygga upp en modell med samarbetsavtal omfattande större delen av budgeten för föreningsbidrag. Syftet var att tydligare styra tillgängliga medel till föreningar som verkade för nämndens målgrupper och samverkade med dess verksamheter. De föreningar som nämnden då träffade avtal med har sedan dess med något undantag varit de samma och förlängts årsvis. Också avtalsmodellen har i stort sett haft oförändrat innehåll för alla avtal.

Till och med 2012 fanns även möjlighet att söka föreningsstöd och den inledande hanteringen av ansökningarna till socialnämnden sköttes då av kultur- och fritidsförvaltningen. 2012 beslutade socialnämnden dock (12SON46) att helt upphöra med ett årligt ansökningsförfarande för föreningsbidrag och avslutade då avtalet med kultur- och fritidsförvaltningen. 2014 beslutade nämnden om fördelningsprinciper (14SON19), som bland annat innebar att ekonomiskt stöd till föreningar om 100 000 kr eller mer förutsätter samarbetsavtal som beslutats av socialnämnden.

2017 inleddes en översyn av socialnämndens samarbetsavtal samtliga sades upp för omförhandling: *"Tanken var att ta ett 'helhetsgrepp' i en översyn av om stödet gick till 'rätt' föreningar och i 'rätt' omfattning, utifrån tillgängliga medel för föreningsstöd."* Omorganisationen och sammanslagningen till Vårdförvaltning Gävle 2019 innebar dock att processen

pausades. Avtalskonstruktionen innebär att avtalen förlängs årligen om inte någon part sagt upp det senast den 30 september och avtalen har förlängts till och med 2020. Socialnämnden har därmed fortsatt samarbetsavtal med följande organisationer (för vilka även årsbeloppen för 2019 redovisas):

- Kvinnojouren Blåklockan (1 248 000 kronor)
- Stiftelsen Stickan, krismottagning för män (714 000 kronor)
- Familjeslanten (ekonomisk rådgivning/skuldsanering, 68 000 kronor)
- Hela Människan/RIA (567 000 kronor)
- FMN (Föräldraföreningen mot narkotika, 150 000 kronor)
- Gävle Brottsofferförening/Brottsofferjouren (281 000 kronor)

Därutöver har socialförvaltningen kunnat besluta om mindre bidrag inom verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg. Det innebär att stöd efter ansökan från förening/ organisation eller genom egen aktualisering har hanterats löpande av socialförvaltningen. Av den besluts- och delegationsförteckning (2020-02-27) som Valfärd Gävle sammanställt framgår att *särskild utsedd handläggare* har rätt att fatta beslut om bidrag (föreningsstöd) till social verksamhet med insatser upp till 50 procent av basbelopp per år.

I genomlysningen har utvecklingsbehov framkommit bland annat när det gäller struktur och transparens. Det gäller både för nämndens samarbetsavtal och de mindre stöd som till och med första halvåret 2019 fördelats av förvaltningen. När det gäller samarbetsavtalen finns en ambition inom både Valfärd Gävle och Styrning & Stöd att inför 2021 ersätta avtalen med Kvinnojouren Blåklockan och mansmottagningen Stickan med IOP:er. För övriga fyra organisationer som nu har avtal med socialnämnden kan det dock bli aktuellt tidigast 2022. Vidare påpekas att en avveckling av möjligheten att ge mindre stöd till föreningar skulle ge en mer enhetlig och transparent hantering av föreningsstöd inom sektor Valfärd och att föreningar istället kan hänvisas att söka medel från donationsfonderna.

4.3.2 Omvårdnadsnämnden, samt Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Inom Valfärd Gävle ansvarade år 2019 *Verksamhets- och utvecklingsstöd* på *Utveckling & Stöd* för fördelningen av både Omvårdnadsnämndens och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens föreningsbidrag. Inför 2020

beviljade omvårdnadsnämnden föreningsstöd åt fem pensionärsföreningar och en övrig förening på totalt 209 000 kronor. Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beviljade föreningsstöd åt fyra funktionshindersföreningar omfattande drygt 645 000 kronor. Sökande föreningar med omsättningstillgångar som var högre än 50 procent av omsättningen fick i enlighet med reglementet avslag.

Hanteringen genomfördes i enlighet med det avtal som år 2000 slöts mellan tidigare Kultur & Fritid Gävle samt alla nämnder/förvaltningar som då hanterade föreningsbidrag, inklusive Omvårdnad Gävle. Enligt uppgift till revisionsgranskningen av föreningsstöd och sponsring, har arbetsfördelningen efter Kultur & Fritids inledande handläggning tidigare bestått i att Omvårdnad Gävles handläggare berett ärendet och tagit fram förslag till beslut, varpå överordnad chef kontrollerat underlaget inför beslut i Omvårdnadsnämnden. De två handläggare som tidigare stått för beredningen och bedömningen var utredare. Ingen av dem finns dock kvar inom Välfärd Gävle.

4.3.2.1 Rutiner

Avtalet mellan tidigare Omvårdnad Gävle och Kultur & Fritid Gävle innebär i korthet att Välfärd Gävle ansvarar för fördelning av bidraget, omvårdnadsnämnden för beslut om bidragen och Livsmiljö Gävle för kommunikation och administration kopplat till ansökningsprocessen, samt utbetalning.

Vidare beslutade omvårdnadsnämnden 2014 om ett reglemente för föreningsstöd till pensionärs- och funktionshindersföreningar (DNS 14ON129), vilket syftar till att ge föreningar möjlighet att arbeta med aktiviteter som riktar sig till äldre människor och personer med funktionsnedsättning. I enlighet med reglementet finns fyra olika slags stöd till dessa föreningar:

- *grundstöd* baserat på antal medlemmar
- *verksamhetsstöd* för samverkan med Gävle kommun i form av exempelvis aktiviteter på vård- och omsorgsboenden och olika arbetsgrupper.
- *särskilt stöd* för samorganisationerna som utgår baserat på antal samordnade föreningar, arbetsuppgifter samt lokalkostnader. För organisationen Riksförbundet för - Social och Mental Hälsa (RSMH)

finns särskilda regler i särskilt stöd. Idrottsföreningar som på ett konkret sätt kompletterar tidigare Omvårdnad Gävles verksamhet kan också erhålla särskilt stöd för den verksamheten.

- *projektbidrag*

Varje år ska en årlig översyn göras av föreningsstödet storlek. Samtidigt påverkar föreningens fond- och bankmedel möjligheten att få stöd. Vid mer än 50 % av årsomsättningen i fond- och bankmedel utgår inget föreningsstöd. Det krävs inte någon åiterrapportering av föreningen, förutom när det gäller projektstöd.

Till stöd för hanteringen finns en rutin för föreningsbidrag till pensionärs- och handikappföreningar. Rutinen ingår i "*Omvårdnads handbok*". Av rutinen framgår bland annat fördelningen av uppgifter mellan tidigare Omvårdnad Gävle och Kultur & Fritid Gävle, där Kultur & Fritid ansvarar för information, hantering av ansökan samt utbetalning. Omvårdnad Gävle ansvarade för att föreslå fördelning av föreningsbidraget och skriva en tjänsteskrivelse med förslag till beslut till omvårdnadsnämnden.

Som tidigare nämnts tog Livsmiljö Gävle 2019 dock fram en ny rutin för processen *att hantera kultur- och föreningsstöd*, vilken ger en detaljerad beskrivning av de olika stegen i handläggningen också av ansökningar om stöd till pensionärs- och funktionshindersföreningar.

4.3.2.2 Synpunkter från intervjuerna

I intervjuerna framkom att de båda företrädarna från Valfärd Gävle respektive Livsmiljö Gävle är tveksamma till att hanteringen av de båda stöden är uppdelad mellan de båda sektorerna. Samtidigt kunde två olika alternativ urskiljas, där det ena skulle innebära att Valfärd står för hela hanteringen av processen och den andra att Livsmiljö står för "*en väg in*" med en kontaktpunkt och samlad hantering av föreningsstöden. I den senare betonas vikten av en gemensam funktion som kan bygga upp en kunskap om och relation med föreningslivet i Gävle: "*föreningarna ska inte behöva fundera på om de ska ringa till Livsmiljö eller Valfärd.*" Samtidigt beskrivs att det kan finnas behov av samarbete mellan sektorerna exempelvis vid bedömning av projektansökningar

Sammanfattningsvis trycker Valfärd Gävle på vikten av att underlätta för föreningarna – att så långt möjligt se på och bygga processen "*utifrån och*

in, snarare än inifrån och ut". Ett annat uttryck för det är ett förslag att i ansökningsprocessen underlätta för föreningarna genom att inte kräva av dem att avgöra vilket/vilka stöd som är lämpliga för dem att söka utan att istället göra denna "sortering" som ett led i handläggningen.

4.3.3 Pågående arbete och erfarenheter från andra sektorer och kommuner

Motsvarande diskussion och översyner pågår också i andra kommuner, men på grund av corona-pandemin har det varit svårt att få närmare information om dessa. Nedan beskrivs dock kort erfarenheter från Nyköpings och Strängnäs kommuner, samt det utvecklingsarbete som 2019 inleddes inom Livsmiljö Gävle.

Nyköpings kommun antog 2019 en riktlinje omfattande samtliga föreningsbidrag, exklusive bidrag till studieförbund. Den innebär att ekonomiskt stöd kan utgå till föreningar som bedriver fritidsverksamhet riktad till barn och ungdomar, kulturverksamhet, verksamhet som tillgodoser betydelsefulla sociala ändamål, utyrning av samlingslokaler, pensionärsverksamhet samt handikappverksamhet. Hanteringen av samtliga föreningsbidrag är helt centraliserad och sköts av Nyköpings Arenor samt Beställarkontoret, där en föreningskonsulent och en ekonomiassistent arbetar med föreningsstöd.²⁴

Vidare gjorde Strängnäs kommun 2018 en utredning av hur kommunen hanterar bidrag, sponsring, partneravtal, överenskommelser och dylikt som grund för förslag för fortsatt hantering. Kommunen har inte gått vidare i sin översyn, men genomförde som ett led i utredningen en SWOT-analys avseende nuvarande hantering vilken sannolikt är relevant också för andra kommuner. Den visade bland annat att nuvarande organisation där respektive förvaltning ansvarar för sina bidrag till föreningar innebär *"bra koll på föreningarna", "väl inkörda rutiner" och "kunskap om respektive område"*. Samtidigt visade den på ett antal svagheter: *"ineffektivt – lägger ner mycket tid på handläggning (det blir dyrt), ensamarbete – blir sårbart vid deadlines (vid t ex sjukdom)", "olikheter vid handläggning av ärenden – subjektiv bedömning", "inget helhetsgrepp om alla bidrag" samt "ingen hushållning med handläggarnas resurser/tid"*. Som möjligheter lyftes: *"digitalisering/robotisering: utveckla e-tjänst", "göra det enklare att hitta information på webben", "central hantering av samtliga bidrag för att uppnå bättre samordning, gemensamma bedömningar/kriterier/mallar, beslut på*

---

²⁴ <https://nykoping.se/globalassets/nykoping.se/dokument/styrdokument/riktlinje-for-foreningsbidrag.pdf>

samma nivå (i nämnd eller på delegation), samt möjlighet för föreningarna att få pengar /hitta rätt bidrag) och mer service (t.ex. hjälp med ansökningar)". Slutligen identifierades ett antal hot med nuvarande hantering: "risk för påverkan från/att påverkas av föreningar som man arbetar nära i vardagen", samt "otydligt för föreningarna, svårt att hitta rätt bland alla bidrag och ansöka i rätt tid". I utredningen lämnades sedan tre olika alternativ till fortsatt hantering: centralisering, att behålla nuvarande organisering samt fortsatt decentraliserad hantering men med tydligt samordningsuppdrag och -ansvar för en utpekad funktion. Det senare skulle bland annat omfatta ansvar för att driva vidareutveckling av arbetet, exempelvis genom regelbundna möten för att utveckla samsynen och samordningen över organisationsgränserna.

Också i denna genomlysning framkommer motsvarande för- och nackdelar med nuvarande hantering, liksom tänkbara organisatoriska lösningar omfattande bland annat centralisering. Vidare påminner den tredje varianten från Strängnäsutredningen om den beredningsprocess som Livsmiljö Gävle tagit fram för processen *att hantera kultur- och föreningsstöd*. Livsmiljö Gävle har flera olika slags stöd till föreningar och beredningen av dem skiljer sig delvis åt, vilket närmare beskrivs i *rutin för att hantera kultur- och föreningsstöd*. Gemensamt för flertalet är dock att ett steg omfattar beredning i den särskilda bidragsgrupp som sektorn tillsatt. Bidragsgruppen träffas cirka en gång i månaden och två gånger per år hanterar den projektstödsansökningar. Gruppens möten är bedömningsmöten och beslut fattas enligt delegation. Inför bidragsgruppens samlade bedömning gör ansvarig handläggare en första beredning för att se om ärendet är komplett eller om det behöver kompletteras. I vissa fall kan det då ingå att träffa föreningen för dialog. En sammanställning görs och skickas ut till bidragsgruppen en vecka innan

---

mötet. Mötena dokumenteras i ett protokoll och sparas i en gemensam mapp vilket ger transparens och minskar personberoende.

4.3.3.1 Kommentar

Den granskning av bidrag till och sponsring av föreningar inom Gävle kommunkoncern som kommunrevisionen presenterade 2018 visade bland

annat på utvecklingsbehov när det gäller samordnat synsätt, uniform hantering och förenklad uppföljning. Vidare gick det inte att redovisa bidragsfördelningen utifrån bland annat kön och ålder med tillräcklig säkerhet. För närvarande pågår också arbete som adresserar dessa områden inom sektorerna Styrning & Stöd samt Livsmiljö: en översyn av kommunkoncernens projektmedel, föreningsstöd och sponsringsformer, ett utvecklingsarbete för att understödja tecknandet av idéburna offentliga partnerskap (IOP) samt utveckling av processen *Att hantera kultur- och föreningsstöd*.

De utvecklingsbehov som lyfts och adresseras i dessa utvecklingsarbeten kommer också till uttryck i denna genomlysning. För föreningsstöden inom omvårdnads- respektive arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden finns en gemensam struktur, ett samordnat synsätt och enhetlig hantering som dock är i behov av förenkling och effektivisering. Vidare skiljer sig socialnämndens stöd i form av samarbetsavtal och mindre bidrag som hanterats löpande av förvaltningen från de övriga nämndernas. I båda dessa avseenden finns utvecklingsbehov bland annat när det gäller struktur och transparens.

Inom både Valfärd Gävle och Styrning & Stöd finns inför 2021 en ambition att ersätta samarbetsavtalen med två organisationer med IOP. Det innebär att dessa avtal behöver sägas upp före 30 september. För övriga fyra organisationer som nu har avtal med socialnämnden kan det dock bli aktuellt tidigast 2022. Vidare skulle en avveckling av förvaltningens delegation att bevilja mindre stöd till föreningar bidra till en mer enhetlig och transparent hantering av föreningsstöd inom sektor Valfärd. Föreningarna bör istället hänvisas att söka annat föreningsstöd eller medel från donationsfonderna.

Parallellt finns behov av att förenkla hanteringen av stöd till pensionärs- och funktionshinderföreningar. Vi instämmer i vikten av att underlätta för föreningarna och så långt möjligt bygga processen "*utifrån och in*". Det arbete med att se över processen och utveckla e-tjänster på motsvarande sätt som för Livsmiljös kultur- och föreningsstöd som nu pausats bör därför snarast inledas med ambitionen att utveckla förfarandet redan inför höstens ansökningsprocess. Det bör även omfatta att utveckla

ansökningsförfarandet så att det i enlighet med kommunens reglemente för kommunstyrelsen och nämnderna möjliggör beaktande av jämställdhets-, integrations- och mångfaldsperspektiv.

Det arbetssätt som beskrivs i Livsmiljöns nya rutin för processen bör också omfatta pensionärs- och funktionshinderföreningar, vilket innebär att Livsmiljö fortsatt bör stå för administrationen av arbetet och på sikt även bedömningen av ansökningarna. Här skulle inspiration kunna hämtas från Nyköping där en föreningskonsulent och en ekonomiassistent hanterar alla föreningsstöd i kommunen, kompletterat med den bedömningsgrupp som Livsmiljö skapat och där sektor Valfärd skulle kunna ingå för att bidra med sakkunskap inom äldre- och funktionshinderområdet.

För att förbättra samordningen och effektivisera hanteringen inom Valfärd Gävle bör hanteringen av de tre nämndernas samtliga former av föreningsstöd förläggas till en och samma verksamhet.

4.4 Nyläge: sammanfattande slutsatser och förslag

Valfärd Gävle hanterar föreningsstöd i form av samarbetsavtal och mindre stöd löpande under året för socialnämnden, samt i samarbete med sektor Livsmiljö stöd till pensionärs- och funktionshinderorganisationer för omvårdnadsnämnden respektive arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden.

Genomlysningen bekräftar de behov av att bland annat utveckla ett samordnat synsätt och en mer enhetlig hantering som kommunrevisionen påpekade 2018. Detta sammanfattas nedan tillsammans med ett antal förslag som vi bedömer kommer att bidra till ökad effektivitet, kvalitet, likvärdighet och likabehandling i hanteringen av de föreningsstöd som de tre nämnderna ansvarar för.

4.4.1 Struktur och organisering

Att hantera kultur- och föreningsstöd bör vara en kommungemensam process där att hantera stöd till pensionärs- och handikappföreningar bör ses som en delprocess, vilken bör kartläggas närmare som grund för en motsvarande utveckling som gjorts för Livsmiljöns delar av processen.

Även samverkan med föreningslivet i form av idéburet offentligt partnerskap (IOP) bör kommungemensamt beskrivas och dokumenteras som en process. Vi bedömer att en övergång från samarbetsavtal till idéburna offentliga partnerskap i enlighet med en sådan kommungemensam process skulle ge en tydligare struktur och hantering av socialnämndens föreningsstöd.

Vidare talar både medborgar- och effektivitetsperspektiv för en central hantering av de stöd som föreningar ansöker om. Ur föreningarnas perspektiv underlättar det med en väg in och en kontakt som kan vägleda i samband med ansökningar. Samtidigt kan en kommungemensam funktion bygga upp en samlad kunskap om och relationer med föreningslivet, som underlättar samordning, genomförande och utveckling av processen. Vår bedömning är dock att vikten av ett kommungemensamt ansvar endast rör den praktiska hanteringen av stöden inom förvaltningen och att nämndansvaret därmed inte behöver ses över.

Sammanfattningsvis är vår bedömning att det arbetssätt som beskrivs i Livsmiljös nya rutin för processen också bör omfatta pensionärs- och funktionshinderföreningar, vilket innebär att Livsmiljö fortsatt bör stå för administrationen och på sikt även bedömningen av ansökningarna.

Mot denna bakgrund föreslår vi att:

- Vår Valfärd Gävle och Livsmiljö Gävle i enlighet med Gävle kommuns nuvarande organisation samt förslagen i denna genomlysning uppdaterar det samarbetsavtal som för många år sedan slöts mellan tidigare Omvårdnad och Kultur & Fritid.
- Hanteringen av de tre nämndernas samtliga former av föreningsstöd förläggs till *Planering, analys och utvärdering* inom *Utveckling och stöd*.

2019 skötte *Verksamhets- och utvecklingsstöd* Vår Valfärd Gävles hantering av föreningsbidragen för både Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden. De utredare som tidigare gjort denna bedömning finns inte längre kvar inom sektorn. Då sektorns utredningsresurser finns på *Planering, analys och utvärdering*, som vi även föreslår får ansvar för hantering av donationsfonder omfattande bland annat stöd till föreningar, är vårt förslag att där också samla sektorns hantering av föreningsstöd.

- Valfärd Gävle tillsammans med Styrning & Stöd fortsätter dialogen med Kvinnojouren Blålockan och mansmottagningen Stickan i syfte att ingå ett IOP från och med 2021. Det innebär även att:
  - socialnämnden före den 30 september behöver säga upp samarbetsavtalen med dessa båda organisationer med intentionen att istället ingå ett idéburet offentligt partnerskap.
- Valfärd Gävle föreslår socialnämnden att de befintliga samarbetsavtalen med de övriga fyra organisationerna förlängs för 2021 med intentionen att inför 2022 ersätta dem med IOP:er eller avsluta samarbetet.
- Valfärd Gävle föreslår socialnämnden att genom en ändring i besluts- och delegationsförteckningen upphöra med den delegerade hanteringen till förvaltningen att under året bevilja föreningar mindre summor. Föreningar bör istället hänvisas att söka annat föreningsstöd eller medel från donationsfonder.
- Valfärd Gävle föreslår omvårdnadsnämnden att i sitt nämndreglemente förtydliga ansvarsfördelningen för föreningsstöd i relation till arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden genom att ersätta nuvarande skrivning §1:4 *föreningsstöd till ideella föreningar som vänder sig till omvårdnadsnämndens målgrupp* med skrivningen *föreningsstöd till pensionärsorganisationer*.

4.4.2 Rutiner

Genomlysningen bekräftar de utvecklingsbehov som bland annat adresserats i en revisionsgranskning 2018 samt av pågående utvecklingsarbeten inom sektorerna Styrning & Stöd respektive Livsmiljö. Ett exempel är Livsmiljös arbete med att kartlägga, kvalitetssäkra och dokumentera processen *Att hantera kultur- och föreningsstöd*, vilket resulterat i en ny rutin med syfte att *”säkra och likställa handläggningen av stöd till ideella föreningar”*. Rutinen omfattar bland annat övergripande bedömningsgrunder och uppföljning, samt en mer detaljerad beskrivning av beslutsprocess och uppföljning för varje enskilt stöd. Vidare har e-tjänster utvecklats för kulturnämndens olika stöd och webbsidan förtydligats för att förenkla för föreningarna. Motsvarande genomgång av processen, samt utveckling av e-tjänst planeras även för stödet till pensionärs- och funktionshindersföreningar och vår bedömning är att ett sådant arbete kommer att öka effektiviteten och kvaliteten i hanteringen.

Mot denna bakgrund föreslår vi att:

- Valfärd Gävle inför höstens ansökningsomgång ger klartecken till Livsmiljö Gävle att på motsvarande sätt som gjorts för dess egna föreningsstöd i samverkan med Valfärd Gävle kartlägga processerna för

pensionärs- respektive funktionshindersorganisationer och ta fram e-tjänster för dem. I detta bör bland annat ingå att:

- se över möjligheten att ändra ansökningsrutinen så att föreningarna inte behöver avgöra vilket slags stöd de ska söka utan i likhet med Uppsala kommuns ansökningsförfarande för donationsfonder göra denna sortering som en del av handläggningen.
- i enlighet med kommunens gemensamma reglemente för kommunstyrelsen och nämnderna möjliggöra fördelning och redovisning av bidragen ur jämställdhets-, integrations- och mångfaldsperspektiv.
- I syfte att förtydliga ansvarsfördelningen för föreningsstöd i relation till arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ersätta nuvarande skrivning i omvårdnadsnämndens nämndreglemente §1:4 *föreningsstöd till ideella föreningar som vänder sig till omvårdnadsnämndens målgrupp* med skrivningen *föreningsstöd till pensionärsorganisationer*.
- Ersätta omvårdnadsnämndens reglemente för föreningsstöd till pensionärs- och funktionshindersorganisationen med ett uppdaterat reglemente som dels tydliggör gällande ansvarsfördelning för omvårdnadsnämnden samt arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, dels överensstämmer med vidareutvecklingen av processen *att hantera kultur- och föreningsstöd*.
- Avveckla den rutin för föreningsbidrag som finns i *"Omvårdnads handbok"* och ersätt den genom att uppdatera rutinen för processen *att hantera kultur- och föreningsstöd* också för pensionärs- och funktionshinderorganisationer, bland annat med hänsyn till ovanstående punkter.

4.5 Eventuella andra behov av förändringar

I uppdraget ingick även att vid behov ta fram förslag på andra förändringar avseende fonder, bidrag med mera som organisationen skulle vara betjänt av såsom förändrade ansvar mellan nämnder

Frågan om nämndansvar har tagits upp i intervjuerna, men flertalet har framhållit att utmaningen för hanteringen både av donationsfonder och föreningsbidrag inte ligger i vilken nämnd som ansvarar för vad, utan i att skapa tydliga processer på förvaltningsnivå för att möta nämndernas behov av stöd oavsett fråga. Detta gäller alla de områden som sektorerna hanterar.

Mot denna bakgrund ser vi inte behov av några förändringar av nämndernas ansvar och har heller inte uppmärksammat några ytterligare behov av förändringar.

A Bilaga: Exempel på ansökningsblankett

Uppsala

kommun

Ansökan om utdelning från Uppsala kommuns donationsstiftelser

Observera

- Ofullständig ansökan kommer inte att behandlas.
- Endast en (1) ansökan per hushåll.

Läs mer om vad stiftelserna delar ut pengar till www.uppsala.se/donationsstiftelser

Vi behandlar och skyddar din information i detta formulär enligt reglerna i Dataskyddsförordningen (GDPR). Läs mer om Uppsala kommuns hantering av personuppgifter och dina rättigheter som uppgiftslämnare på www.uppsala.se/gdpr

* fältet är obligatoriskt

Personnummer* (ÅÅÅÅMMDDNNNN)	<input type="text"/>
Skyddad identitet	☐
Förnamn*	<input type="text"/>
Efternamn*	<input type="text"/>
Kön*	☐ Man ☐ Kvinna ☐ Annat
Civilstånd*	<input type="text" value="-- Välj --"/>
Adress* (ange även ev. lägenhetsnummer)	<input type="text"/>
Postnummer*	<input type="text"/>
Ort*	<input type="text"/>
Kommun*	<input type="text"/>
Telefon*	<input type="text"/>
Epost*	<input type="text"/>

Vad ska pengarna användas till?*

-- Välj --

Motivera kortfattat din ansökan*
(max 1000 tecken)

Yrke/Sysselsättning*

-- Välj --

Bostadstyp*

-- Välj --

Är du ensamstående?*

(i hushållet)

Ja Nej

Antal hemmavarande barn*

(under 18 år)

-Välj-

Har du någon sjukdom/funktionsnedsättning?*

Ja Nej

Hushållets sammanlagda inkomster per månad efter skatt

(Endast siffror - om du inte har efterfrågat inkomst ifylls 0)

Lön/Pension/Sjukbidrag*

Bostadsbidrag*

Barnbidrag*

Studiebidrag*

Underhållsstöd*

Aktivitetsstöd*

Försörjningsstöd*

Annan inkomst*

Hushållets sammanlagda kostnader per månad*(Endast siffror - om du inte har efterfrågad kostnad ifylls 0)*Hyra* El/Värme/Vatten* Övriga kostnader*
(Endast totalt belopp i siffror) **Hushållets ekonomiska tillgångar**Överstiger hushållets
bankmedel, värdepapper
och kontanter 46.500 kr?* Ja Nej**Bankuppgifter**

Dina bankuppgifter hanteras konfidentiellt och används endast vid en eventuell utbetalning från donationsstiftelserna.
Vi behandlar och skyddar din information i detta formulär enligt reglerna i Dataskyddsförordningen (GDPR).

Ange bank* Clearingnummer och
kontonummer* Hur fick du kännedom om
möjligheten att söka utdelning
från stiftelserna?

- Jag godkänner att mina uppgifter registreras och får hanteras av Uppsala kommun.*
- Jag försäkrar att de upplysningar som lämnats är sanna och fullständiga.*

Reglemente

Föreningsstöd till föreningar för målgrupper inom Sektor
Välfärds nämnders ansvarsområden

2024-04-16

Diarienummer: 24AFN38, 24ON73, 24SON42

Allmänt

Arbetsmarknads- och funktionsstödsnämnden, Omvårdnadsnämnden och Socialnämnden ger möjlighet till föreningar att söka föreningsstöd.

Årligen görs en översyn av föreningsstödet storlek. Föreningsstödet är uppdelat på medlemsstöd, aktivitetsstöd och hyresstöd och det är nämnderna som beslutar om vilka regler som gäller för just det stöd som föreningen ansöker om.

Syfte

Syftet med föreningsstödet är att stimulera lokala föreningar till att genomföra aktiviteter som gynnar målgrupperna inom Valfärd Gävles nämnder.

Allmänna bestämmelser

För att kunna göra en ansökan om föreningsstöd behöver föreningen uppfylla de [allmänna reglerna för föreningsstöd](#). Därutöver behöver föreningen:

- Arbeta med att företräda målgrupper inom Valfärd Gävles nämnders ansvar.
- Bedriva kontinuerlig och aktiv verksamhet.
- Bestå av minst 10 medlemmar (för att räknas som medlem behöver en årlig medlemsavgift om minst 30 kronor per person eller 120 kronor per familj betalats till föreningen).
- Varit aktiv i minst 3 månader innan ansökan. Detsamma gäller om föreningen varit vilande eller inte sökt föreningsstöd det senaste året.

Förutom dessa allmänna bestämmelser gäller specifika bestämmelser för respektive föreningsstöd, se nedan.

Medlemsstöd

Medlemsstödet syftar till att ge föreningarna ett grundstöd för bedrivandet av föreningsverksamhet.

Föreningen får inte för samma period motta andra medlemsstöd från Gävle kommun.

Medlemsstödet utgår årsvis utifrån föregående års medlemsantal och följer sektor Livsmiljös beslutade belopp för medlemsstöd. Medlemsantalet behöver styrkas genom

att det finns redovisat i föreningens årsmötesprotokoll eller dylikt, på begäran från ^{Sid 133(144)}
Gävle kommun ska medlemsregister kunna uppvisas.

Aktivitetsstöd

För att uppmuntra föreningarna att erbjuda ett brett utbud av aktiviteter till Valfärds Gävles målgrupper utgår aktivitetsstöd. Aktivitetsstöd kan ansökas av lokala föreningar som uppfyller de allmänna bestämmelserna för föreningsstöd och som erbjuder aktiviteter till Valfärds Gävles målgrupper.

Aktivitetsstöd kan inte beviljas för aktiviteter som bara är tillgängligt för föreningens egna medlemmar.

Aktiviteterna ska beskrivas i ansökan så att innehåll, syfte och kostnad tydligt framgår. Det ska också framgå vilka av kostnaderna som föreningen söker stöd för och om föreningen har ersättning eller stöd från annan förvaltning, myndighet eller organisation för samma aktivitet. Faktiska kostnader ska återrapporteras till Valfärd Gävle och kunna styrkas med verifikationer.

Föreningar kan inte få stöd för de delar som täcks av bidrag från annan bidragsgivare. Stöd kan inte ges retroaktivt för genomförda aktiviteter.

Hysesstöd

De samorganisationer som uppfyller de allmänna villkoren och som inte har andra avtal eller överenskommelser med Gävle kommun kan beviljas hysesstöd för rimliga hyseskostnader för kontorslokaler.

Hysesstöd kan även utgå till de föreningar som uppfyller de allmänna villkoren och bedriver återkommande träffpunktsverksamhet som är öppen att besöka även för de som inte är medlemmar i föreningen.

Ansökan

Ansökan sker årligen via e-tjänst och avser kommande år. Ansökan ska vara kommunen tillhanda **senast den 1 oktober**. Inför ansökan behöver föreningen se till

att vara registrerad i Gävle kommuns [digitala föreningsregister](#) och där skall aktuella ^{Sid 134(144)} verksamhetshandlingar finnas tillgängliga.

Verksamhetshandlingar som krävs för att en förening ska räknas som stödberättigad:

- Verksamhetsberättelse.
- Balansräkning.
- Resultaträkning.
- Signerad revisionsberättelse.
- Signerat årsmötesprotokoll.
- Signerat dokument som styrker firmatecknare ex. konstituerande protokoll.

Ansökan görs i e-tjänsten av någon av föreningens firmatecknare. Beslut tas i nämnderna senast december månad varje år och återrapporteras efter det till den ansökande föreningen.

Uppföljning

Den förening som fått beviljat föreningsstöd är skyldig att rapportera utförda aktiviteter under året senast 15 november varje år. Uppföljningen sker genom att begärda uppgifter lämnas i e-tjänsten för återrapportering. Vilka uppgifter som behöver lämnas beror på vilket stöd som beviljats och framgår i e-tjänsten.

Kontroll och utbetalning

Utbetalning sker endast via plus- eller bankgiro till föreningens huvudkassa. Kontot ska finnas registrerat i Gävle kommuns [digitala föreningsregister](#).

Gävle kommun har rätt att kontrollera innehållet i en ansökan samt att utöva tillsyn.

Föreningen är på begäran av Gävle kommun skyldig att tillhandahålla redovisning och övriga handlingar som anses nödvändiga för kontrollen. Det kan till exempel handla om medlemsregister, kvitton, fakturakopior, underlag för personalkostnader eller annat som styrker redovisningen.

Vid väsentliga ändringar i upplägget som beslutet grundar sig på, ska detta snarast meddelas kommunen. I annat fall kan föreningen bli återbetalningsskyldig.

Om det efter utbetalning av stöd visar sig att utbetalningen grundats på felaktiga uppgifter kan föreningen på begäran av Gävle kommun bli återbetalningsskyldig.

Beslutsärende:
Delegationsbeslut

12

24ON64

Delegationsbeslut

1. Avgiftsbeslut
Perioden 2024-03-08 – 2024-04-04 69 st
2. Sammanställning av yttrande/handlingar från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).
3. Sammanställning av Lex Sarah 2024.
4. Sammanställning av personuppgiftsincidenter till Omvårdnadsnämnden.
5. Sammanställning av informationssäkerhetsincidenter till Omvårdnadsnämnden.

Informationsärende: Inköp
online inom Valfärd Gävles
hemtjänst

15

24ON177

Tjänsteskrivelse

2024-04-18

Diarienummer: 24ON177

Handläggare:

Helén Polmé
Tfn 026 - 17 80 00
helen.polme@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Inköp online inom Valfärd Gävles hemtjänst

Bakgrund och sammanfattning

Den digitala utvecklingen i samhället och näringslivet har skapat bättre möjligheter att tillgodose behovet av inköp för medborgarna. Detta medför att det finns möjligheter för kommunen att ge våra kunder en större valfrihet när de kommer till val av egna inköp i matbutik. Digitalt inköp i hemtjänsten kan bidra till att öka den enskildes självständighet, aktivitet och delaktighet i samhällslivet. Det syftar även till en bättre arbetsmiljö för medarbetarna då tunga arbetsmoment minskar, samt frigör tid till förmån för omvårdnad och fysisk närvaro.

SKR rekommenderar ett arbetssätt som har testats och införts av flera kommuner i landet. En av dessa är Lund kommun som var bland de första som införde inköp online. Lund startade arbetet redan 2017 för att det fanns ett högt missnöje bland deras kunder kring inköp. Kritiken handlade om att det bara gick att handla från närmaste butik, personalen kunde inte hantera tunga lyft och det gick inte som kund att beställa storpack i någon större utsträckning. Lund ville även frigöra mer värdeskapande tid med kunderna i stället för att medarbetarnas tid spenderades i butik. Genom att handla digitalt ville man även skapa möjlighet till att öka den digitala kompetensen hos de äldre.

Så hur ser det ut i Lund kommun idag? Nio kunder har behov av inhandling fysiskt i butik, 500 kunder har idag hjälp med att beställa varor online (743 kunder 2017) och 250 kunder har även hjälp med uppackning. När det gäller uppackning av varor så ser Lund kommun att en nära kontakt med näringslivet möjliggör samarbete. I dag planerar leverantören transport och leverans med hemtjänsten om det finns behov för det. Lund kommun bedömer att de sparar in ca 5,2–5,3 miljoner årligen för att de genomförde digitala inköp.

Sektor Vårld ser att de klagomål och behov som Lund ville mta 2017 ocks finns i Gvle och att tjnsterna skulle kunna utvecklas genom ett infrande av digitala inkp.

Ett infrande av digitala inkp frvntas leda till en strre sjlvstndighet och valfrihet hos kunderna, men även bidra till en minskad knsla av ensamhet genom att mjliggöra mer vrdeskapande tid med kunden. Arbetsmiljn fr medarbetarna i hemtjnsten torde bli bttre, med mindre tunga lyft och mer tid hos kund jmfrt med att handla fysiskt i butik.

Tidigare projekt

Projektet *Inkp via ntet* genomfrdes inom Sektor Vårld fr o m april 2020 t o m februari 2021. Arbetet syftade till att upphandla en leverantör och infra digitala inkp i hemtjnsten. Detta gick dock inte att genomfra utifrån de juridiska frutsättningarna och projektet avslutades.

Några av slutsatserna som projektet gav var att inkp via ntet mter generellt motstnd i brjan av ett breddinfrande, men visar sedan på hg njjdhet både vad gäller kund- och medarbetarperspektiv. Fr att infra digitala arbetssätt krävs ett beslut på genomfrande och tid fr omställning, både fr verksamhet och kund. Räknat på den totala kostnaden i Gvle kommun fr inkp av varor till kund inom hemtjnstens egen regi samt externa utförare, så jämfördes schablontid fr inkp i Gvle kommun med Lunds kommun i projektet 2020. Det som kom fram var att schablontid fr inkp i Gvle kommun är 30 minuter. I Lunds kommun, är schablontiden 10 minuter fr sjlv inkpet och 5 minuter fr att ta emot och packa upp (i de fall där kunden inte sjlv kan ta emot varorna). Om man jämför dessa två schablon/alternativ i Gvle kommuns kontext blev resultatet en tidsbesparing som motsvarar 7,5 årsarbetare.

Förslag till hantering av inköp online i Hemtjänsten Valfärd Gävle

Kommunen behöver inte upphandla ett avtal om digitala inköp med särskilda butiker om den enskilde själv kan bestämma över vilken eller vilka butiker som inköpen ska göras ifrån och själv betalar för varorna och transporten. Hanteringen kan likställas med att den enskilde själv skulle gå till en butik och handla.

Den enskilde väljer en eller flera leverantörer som erbjuder inköp online. Hemtjänstpersonalen bistår med inköpet digitalt om kunden behöver hjälp med det. Leverantören plockar, packar och levererar till kunden. Vid behov beviljas hemtjänstinsats för upplockning av varor hos kund. Den enskilde betalar avgift till kommunen för beviljad insats av inköp (inköp online och vid behov, upplockning av varor).

Vanliga frågor och svar

Här finns några frågor och svar som kan komma upp, detta är taget från SKR hemsida angående digitala inköp. Utförligare svar kan man hitta där och även en intervju med Lunds kommun. [Digitala inköp | Valfärdsteknik | SKR](#)

Behöver kommunen upphandla en särskild butik och transport av varor?

Kommunen behöver inte upphandla ett avtal om digitala inköp med särskilda butiker om den enskilda själv kan bestämma över vilken eller vilka butiker som inköpen ska göras ifrån och själv betalar för varorna och transporten. Hanteringen kan likställas med att den enskilda själv skulle gå till en butik och handla.

Hur kan kommunen stödja den enskilde i att hantera lösenord och inloggningsuppgifter för att kunna beställa varor?

Uppgifter ska förvaras på ett säkert sätt hos den enskilde. Personal ska inte ha åtkomst till mobilt bank-id eller andra koder/lösenord till enskildas betal- och kreditkort.

Ska vi som kommun ta ut avgift för digitala inköp?

Om kommunen tidigare inte tagit ut en avgift för arbetsinsatsen inköp och/eller hemtransport av livsmedlen bör detta åtgärdas. Detta för att kommunala tjänster via subventioner inte får konkurrera med privat bedriven verksamhet. Hur och när avgifter

kan tas ut av kommunen i samband med insatser och vid kommunal hälso- och sjukvård regleras i socialtjänstlagen (SoL) 8 kap och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) 17 kap § 8 samt genom kompletterande föreskrifter i socialtjänstförordning, 6 kap.

Vad händer om den enskilde inte kan ta emot sina varor eller packa upp dem?

Enskilda som själv inte kan ta emot sina varor kan beviljas den insatsen. Ett annat alternativ är att personal hämtar varor i butik eller skåp och att kommunen då tar ut en avgift för den hemtransporten. Det finns leverantörer som även erbjuder uppackning av varorna. Om så är fallet kan den enskilde välja att beställa och betala även den tjänsten.

Vad ska kommunen göra om den enskilde inte har en egen dator, surfplatta eller mobiltelefon?

Kommunen behöver besluta om hur det ska hanteras. En lösning är att personalen har med sig en surfplatta som tillhör kommunen.

Hur kan kommunen lösa hemtransport av dagligvaror?

Om det inte är möjligt för marknaden att leverera inköpen till den enskilde så kan kommunen svara för transportererna (i egen eller upphandlad regi) och ta betalt för dem. Det finns även exempel där leveranskedjan delas upp genom att skåp används vid butiken eller bostaden för att hämta eller lämna varorna.

Har man provat digitala inköp i olika instanser?

Lunds kommun som var en av de första att börja med digitala inköp har blivit prövade både i IVO och JO där de har fått rätt och de anser att lagar följs. De har även ett antal domar från domstolar där de även där anser att det nya arbetssättet följer lagar och avtal.

Helén Polmé
Kontorschef
Sektor Valfärd

Informationsärende: Anmälningsärenden

17

Sammanträdesdatum 2024-03-25

§ 8 Avsägelse samt fyllnadsval 2024

Diarienummer: 24KS1

Expedieras till:

Berörda.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna avsägelse och utse:

Kent Edin (S) till ledamot/ordförande i Fonden för större arbetarbostäder efter Jimmy Åsberg (S)

Mikael Brodin (M) till ersättare i Gästrike Återvinnare förbundsdirktion efter Julia Söderström (M)

Mattias Persson (M) till ersättare i Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden efter Daniel Aprili (M)

Sulafa Mahmoud (M) till ersättare i Omvårdnadsnämnden efter Pernilla Hammarberg (M)

Frida Wilund till nämndeman i Gävle tingsrätt efter Cecilia Eriksson Ajanovic

Nuvarande ersättare i Omvårdnadsnämnden Annika Everth (M) till ledamot i Omvårdnadsnämnden efter Eva Enmarker (M)

Maj-Britt Lundberg (M) till ersättare i Omvårdnadsnämnden efter Annika Everth (M)

att föreslå kommunfullmäktige att bordlägga följande val:

Ersättare i socialnämnden efter Roland Ericsson (C)

Nämndeman i Gävle Tingsrätt efter Dan Fångström

Ersättare i Arbetsmarknads- och funktionsrättnämnden efter Susana Olsson (SD)

Gode män enl fastighetsbildningslagen 2023–2026 (1 st tätortsförhållanden och 1st jordbruk eller skogsförhållanden) (C)

att beslutet omedelbart justeras

Kommunfullmäktige

Sid 42(24)

Sammanträdesdatum 2024-03-25

Ärendebeskrivning

Följande valärenden är bordlagda sedan kommunfullmäktige 2024-02-19:

Roland Ericsson (C) ersättare i socialnämnden

Ledamot/ordförande i Fonden för större arbetarbostäder Jimmy Åsberg (S)

Daniel Aprili (M) ersättare i Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Julia Söderström (M) ersättare i Gästrike Återvinnare förbundsledning

Cecilia Eriksson Ajanovic Nämndeman i Gävle tingsrätt

Dan Fängström Nämndeman i Gävle Tingsrätt

Gode män enl fastighetsbildningslagen 2023–2026 (1 st tätortsförhållanden och 1st

jordbruk eller skogsförhållanden)

Följande förtroendevalda har av sagt sig uppdragen:

Eva Enmarker (M) ledamot i Omvårdnadsnämnden

Susana Olsson (SD) ersättare i Arbetsmarknads- och funktionsrättnämnden

Inlägg i ärendet

Daniel Olsson (S)

Yrkanden

Daniel Olsson yrkar bifall till valberedningens förslag.

Handlingar i ärendet

- Protokoll valberedning 24-03-22, dnr 571551